

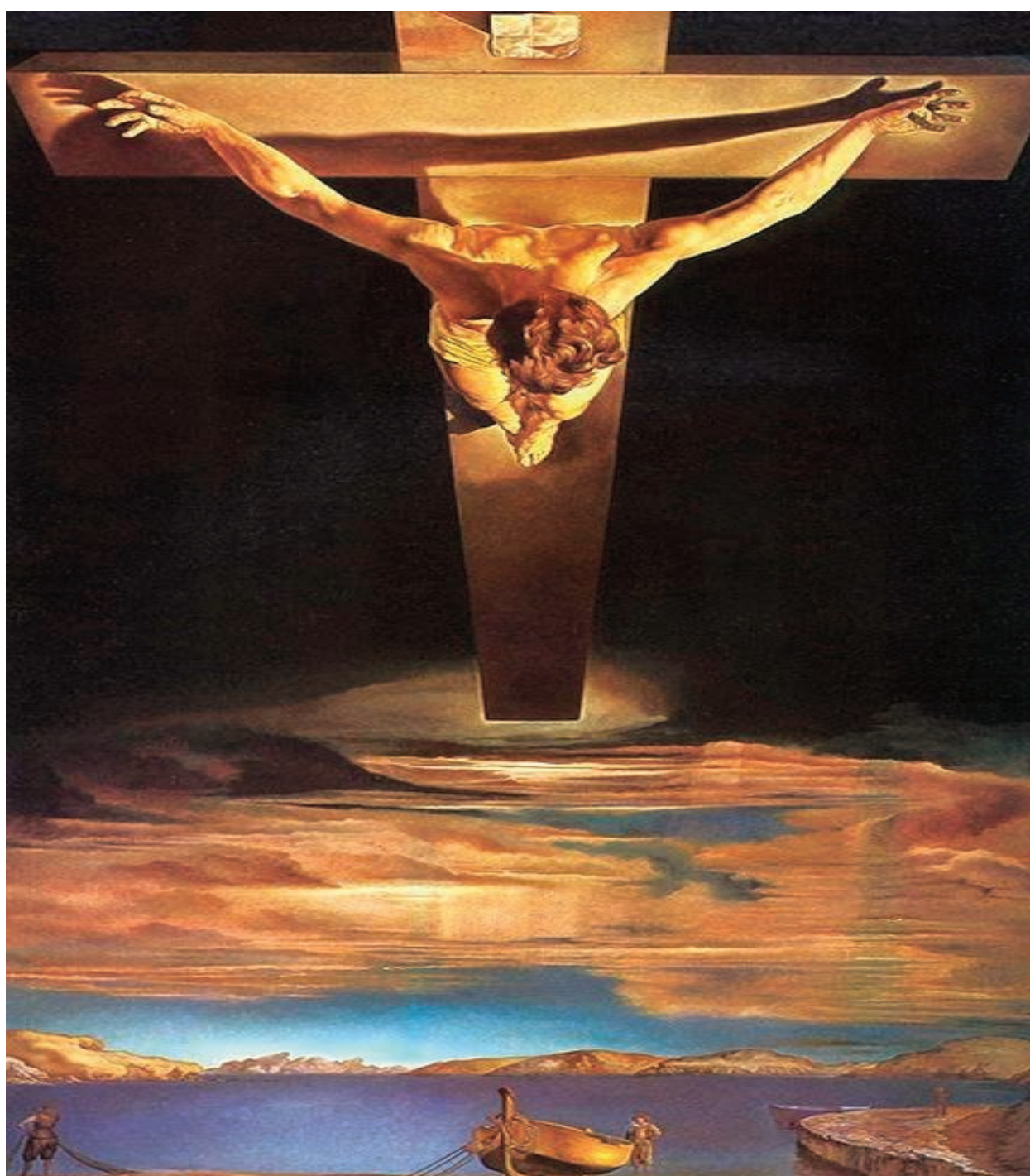
Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climates

136 Director fondator: Ion Iancu Vale
Director editor:
Anul 15 prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca
aprilie 2021 Director imagine: Anton Gagi

literare

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Răstignirea Fiului așa cum a văzut-o Tatăl - Salvador Dalí

Climate literare

CUPRINS

Benjamin Fondane/ Poeme...3
Gheorghe Valerica Cimpoca/ În căutarea adevărului (54-1)...4
George Petrovai/ Filozofia lui Constantin Noica...6
Anton Găgiu/ Filozofia mea...8
Nicolae Rotaru/ Poezii...9
Valentina Becart/ Poezii...10
Nicolae Dina/ În căutarea obârșiiilor...11
Magdalena Albu/ Industria morții...13
Al Florin Țene/ Vârcolacii...15
Cleopatra Lorințiu/ Ciudata viață a poetului Ghe. Tomozei...16
Victor Sterom/ Sufletul „Climatelor literare”...18
Daniela Achim Harabagiu/ Recenzia unei cărți - „Inferno”...19
ITHACA/ Colaj liric...20
Sebastian Drăgan/ Poezii...21
Raul Anchel/ Iași, orașul dragostei...22
Carmen Georgeta Popescu/ Scările din labirint...24
Cornelia Turlea Chifu/ Un sărut pierdut pe mătasea timpului...26
Alensis de Nobilis/ Poezii...28
Livia Ciupercă/ Yolanda Eminescu-100...29
Magdalena Brătescu/ Prințul coreean-Insula Jefu-Do...3
Mircea Popa/ Dialog epistolar...33
Lucian Gruia/ E. Petrescu Botoncea -Te întrebi cine sunt...35
Mircea Deciu/ Înconjurul lumii înainte de periplul lui Magelan..37
Gabriel Mihalache/ Vine Paștele?...38

INFO CLIMATE

Coperta 1

*Răstignirea Fiului așa cum a
văzut-o Tatăl - Salvador Dali*

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE

RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU
DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev,
Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara,
Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada,
Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar,
Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica
Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerica Cimpoca

Colegiul redacțional: Anton Găgiu, Florea Turiac, Gabriel
Mihalache, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana, Grigore
Grigore, Ion Teodor Palade, Sebastian Drăgan, Carmen
Georgeta Popescu, Ion Sorin Ivașcu

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea,
Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud,
Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George
Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela
Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Mihaela Loredana Mușetescu, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatarilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

POEME de Benjamin Fondane

Dorm florile

*Dorm florile ușor în plușul moale
Al nopții ce se mistuie și moare,
Iar licurii de rouă-n cupe clare
Au scânteieri fugare de opale.*

*Și risipit în straturi și în oale
Norodu-ntreg de flori mirositoare
Își profilează-n noaptea visătoare
Conturul zvelt al trupurilor goale.*

*Un crin suspină-n somn; apoi se-nclină
Extatic, în cascade de lumină
Ce se scoboară blândă dinspre astre.*

*Și dintr-atâtea cupe-nlăcrimate,
Aromele se-nalță val, furate
Dintr-un buchet suav de flori albastre.*

Femeie luminoasă

*Femeie luminoasă ca șesurile-n toamnă,
dă-mi gâtul tău, cuib moale cu paseri de
azur,
dă-mi mânele, mai pure ca pietrele din
râuri -
femeie cu gândirea ca un polen
netrebnic
și carnea ca oricare gândire mai
zămoasă.*

*Femeie, pământ negru, te vreau și te
iubesc,
aș vrea să-l ar, să-l semăn, să-l secer și
să-l macin,
pământ proaspăt în care dormiră toți ai
mei,
pământ tânăr în care mi-i tânără
chemarea,
pământul unde-n urmă vreau să adorm
și eu.*

*Și vreau - în ciuda celui ce seamănă-n
deșert
nisip și foc, cu umbra la brâu și soare-n
ceață -
grăuntelui lumină să-i dăruiesc și apă;
aș vrea să-l ar, să-l seamăn, să-l secer și
să-l macin
și-aș vrea s-adorm cu grâul cel bun la
căpătai,
pământ, matrice dată din ziua cea
dintâi,
în care mă așteaptă, ca-ntr-o oglindă,
chipul.*

Pe coastă

*Pe coastă. Marea fulgeră-n crepuscul.
O barcă taie valurile calm,
Trandafiriul, din ape, crește psalm -
Și fiecine-și țese vis minuscul.*

*Ca pești de aur, valurile ard;
Și-i vânt salin; se scutură castanii.
Pe chei, o babă lin își zvântă anii,
Cu ochii-n gol fixați spre boulevard.*

*Se prăfuie văzduhu-n diamant -
Pe cer, Selene-și tremură o lampă -
Subit, o mână-a prins să miște-o cleampă,
O ușă s-a deschis înspre neant.*

*Pe apă în trei luntre ca trei spectre,
Cu plasa grea năierii pescuiesc -
Și-n noaptea albă umbrele își cresc
Ca trei subțiri și tainice Electre.*

Charme dangereux

*Ah, cărțile cu pagini înflorite
De palide și stranii acuarele,
Cu panglici delicioase, șerpuite,
Pe foile-nnegrite și rebele.
Ah, cărțile ce-n inimă-ți pătrund
Cu nostalgia zărilor fugare,
Cu nostalgia zărilor ce-ascund
Tulburătoare țarmuri solitare.*

*Depart - șters - în zările din Sud
În Neapole ori poate în Firenze;
O verandă cu flori, - un Phoebus nud
Și pomii ce se-nclin cu reverențe.
Un cer de-azur bronzat, un aur fin,*

*Pudrând prin largi boschete portocalii
Și marea care râde în senin,
Pe coastele romanticei Italii.*

*Ah, viața nouă, plină de tumult,
Cu palpitări continue de seve.
Ah, viața care-mi pare c-o ascult,
Deși-nțeleg și știu că nu-i aieve;
Ah, viața însoțită ce-o trăim
Pe cărțile nostalgice și sfinte.
Ce-nchid în ele - sombru țințirim -
Iluziile-n foi - ca în morminte.*

Reverie

*O, cât aș vrea, în calm, să mor pe dună,
Spre largul leneș al Mediteranii,
Când asfințitu-ntunecă platanii
Și noaptea crește albă pe lagună.*

*S-ascult vuind din volburi de genună
Cetăți în clocot, clopote, litanii;
Când Atlantide mucedă și stranii
Își profilează stârvurile-n lună.*

*S-ascult, agonice, vuiet de gondole
Și brusc - în ritmul lent de barcarole,
Sirenele să-și fluture năframa.*

*În vraja caldă-a notelor rebele,
Ca un copil naiv - să nu-mi dau seama!
Și să m-arunc în mare după ele.*

Spleen

*Și sufletul, în gheara beznei, țipă:
Zadarnic bați în mine ca-ntr-o poartă,
strigoi cu ochii roși ai vremii; spartă
tăcerea bate-n clopote o clipă.*

*O, dac-un vis ciudat, ca o aripă
ar rătăci ca-ntr-o vioră moartă
în mine cel afurisit de soartă,
bătut de lepră și lovit de gripă.*

*Atunci, amic cu ploaia și cu vântul,
pleșuv de bucurie și de viață,
voi integra, ca-n Început, Cuvântul.*

*Și-apoi, ca orice veselă paiată -
vreau să-mi destram și sufletul, și cântul,
și oasele - ghem animal de ață.*

În căutarea adevărului (54-1).

Între Carte și Liberul Arbitru

„Cărțile sunt ca oamenii, în sensul că se vor ivi în viața ta atunci când ai cea mai mare nevoie de ele”
- Emma Thompson

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Prof.dr. Gheorghe Valerică CIMPOCA

Emma Thompson, actrița engleză, născută la 15 aprilie 1959, scenarist și comediant, laureată a două premii Oscar, un premiu BAFTA pentru cea mai bună actriță, trei premii Emmy și alte numeroase premii, s-a ridicat pe culmile succesului citind și studiind un munte de cărți pe care

le-a avut la dispoziție, de la copilărie la maturitate. Multe generații au beneficiat de una din cele mai mari descoperiri ale omenirii - tipăritul și multiplicarea cărților, printre care și generația mea. Tipărirea cărților este considerată ca o comoară a umanității, a fost și este un fapt fundamental pentru existența și supraviețuirea unor civilizații, deoarece, prin intermediul cărților, se transmit, de la o generație la alta, informații, idei, cunoștințe, opere originale, tot ceea ce omenirea a gândit, a creat și a realizat până la un anumit moment, aspecte fără de care progresul nu ar fost posibil. Desigur, între începuturile scrierii și tipărirea cărților există o distanță de secole, timp în care nevoia oamenilor de a conserva rezultatul cunoașterii s-a concretizat în diverse forme, printre care și manuscrisurile. Generația mea, generația născută după cel de-al doilea război mondial, a cunoscut cea mai mare dezvoltare a editării și tipăririi cărților. La momentul actual, devine din ce în ce mai evident, un paradox, cu cât tipărirea cărților a devenit mai performantă, existând pe piață o ofertă imensă, cu atât pasiunea pentru lectura cărților tipărite pare să scadă. Sondaje făcute în anii '70 ai secolului trecut, în țările dezvoltate, arătau că, în medie, fiecare student citea o carte pe lună, în timp ce, în prezent, doar unul din trei studenți citește o carte lunar. Una dintre explicații se leagă de ceea ce specialiștii numesc **„cea de-a treia revoluție a cărții”** (după manuscrite și după cartea tipărită), apariția internetului și a cărților virtuale, care au bulversat tipărirea și, implicit, comercializarea cărților. Marele avantaj al bibliotecilor virtuale este legat de accesul imediat la orice fel de informație, iar textul electronic a modificat, evident, modul de lectură, devenind dominant cel fragmentar, mai dinamic, dar și mai superficial. Pentru generația tânără este mai comod să se informeze on-line, și să ia de la așa ziiții **„influențeri”** rapoarte și concluzii procesate de ei. O dată cu dezvoltarea societății informaționale, cărțile încet ... încet au început să dispară din peisajul uman, fiind înlocuite cu biți din ce în ce mai înghesuți în memorii digitalizate, stocate undeva

în bănci de date și accesate la cerere folosind calculatoare, tablete sau smartphon-uri. De la grădiniță până la facultate lupta cu cartea a făcut loc dulcele blegeli în fața ecranului, ca o punte necesară între imposibilitatea de deplasare a sugarului și imobilitatea vieții de adult conectat. Lipsa cererii de carte a afectat oferta, iar producătorii de carte s-au orientat spre imaterialul terabiților, renunțând la fabricarea unor cărți care presupunea: mașini, energie și distribuție. Librăriile au fost împărțite între marile firme de telefonie mobilă și cele producătoare de **„gadgeturi”**. Iohannes Gutenberg rămăsese prins între un nume de site și unul de stradă lăaturalnică. Pe lângă cărți au dispărut creioanele, gumele și stilourile. Nimeni nu mai scria caligrafic sau ilizibil. Se tasta democratic și uniform. Valurile de e-book inundaseră deja piața, iar noile generații priveau ca pe o curiozitate jurasică spinările rafturilor din ce în ce mai dezvelite de cărți din marile biblioteci universitare. Săile de lectură s-au extins până la dispariția locurilor de depozitare ale volumelor și au fost repopulate cu sute de monitoare pe care rula volume greu abordabile on-line. Manualele școlare, multe dintre ele contestate, au fost ultimele care apucau ghiozdanele supraîncărcate ale unor copii obligați să transporte povara zi de zi de acasă la școală și înapoi. N-a durat prea mult și a venit coronavirusul COVID 19 care a reușit să convingă guvernele că mai sănătos este să stai acasă decât să mergi la școală și să înveți on-line, adică uitându-te la un ecran și eventual ascultând ce zice profesorul de pe sticlă. Așa au dispărut și manualele și cărțile pentru copii. Locuințele vechi ale bunicilor au fost ultimele redute în care paginile tipărite între două coperti au rezistat. Termenul de **„carte”** căpătase o conotație arhaică precum papyrusul. Apoi cărțile s-au mutat în stradă, fiind expuse pe marginea drumului, copertă lângă copertă și vândute pe bani puțini. Peste ele se revarsă ploaie, lapoviță și zăpadă. Cărțile au fost scoase cu forța din librării și biblioteci, chipurile ocupau prea mult spațiu și necesitau condiții climatice adecvate. Ordinul de distrugere a bibliotecilor și librăriilor nu a fost direct, el a venit pe furiș, tacit, învăluit în mister. Totul se desfășoară ca în romanul lui Ray Bradbury **„451° Fahrenheit”**. Către sfârșitul anilor 1950, americanul Ray Bradbury făcea observația că mass-media contribuie la alienarea individului și puțini credeau în această profeție. Ray Bradbury, un om care a trăit în mijlocul industriei creative de reality-show și dramă, relatează, de fapt, o poveste despre modul în care televiziunea distruge interesul de a citi cărți și publică în anul 1953 romanul 451° Fahrenheit. Romanul prezintă o societate futuristă în care cărțile sunt interzise, iar pompierii au rolul de a găsi și arde cărțile. Titlul provine de la temperatura la care se aprinde hârtia obișnuită, și anume 451° F ≈ 233 °C. Există o mărturie a lui Ray Bradbury înainte de a publica romanul

care spune „*Când lucram la romanul 451° Fahrenheit credeam că descriu o lume care poate deveni realitate în patru sau cinci decenii. Dar doar cu câteva săptămâni în urmă, într-o noapte, un cuplu a trecut pe lângă mine în Beverly Hills plimbându-și câinele. Am rămas cu ochii holbați la ei. Femeia avea într-o mână un radio nu mai mare decât un pachet de țigări, a cărui antenă tremura. Din aceasta ieșeau fire de cupru care mergeau către un con frumos realizat care intra în urechea ei dreaptă. Mergea ca o somnambulă, ignorând bărbatul și câinele, ascultând sunetele și șoaptele tragediei unei melodrame îndepărtate, ajutată să păstreze drumul de soțul care putea să nici nu fie acolo. Aceasta nu era ficțiune*”. Bradbury prevăzuse acest eveniment și în roman: „*Își vârâse adânc în urechi căștile radio, micuțe cât niște degetare, și oceanul de sunete electronice, vorbe și muzică, muzică și vorbe, continua să inunde la nesfârșit țărnul creierului ei lipsit de somn*.” Acest citat a apărut la reeditarea cărții (editura Rao în 1998, pag. 22). Să amintim că radioul cu tranzistori a apărut în jurul anilor 1960, iar telefonul mobil abia în jurul anilor 1995, deci Ray Bradbury nu avea cum să vadă aceste lucruri încă din anul 1950. Tot ce a văzut atunci se întâmplă frecvent acum, în anul 2021, deci după aproape 70 ani. Este posibil ca autorul să fi trăit câteva clipe în viitor? După romanul 451° Fahrenheit scris de Ray Bradbury sau făcut și două filme, unul în anul 1966 și altul în anul 2018. În ambele filme sunt scene care ne reamintesc de măsurile luate în pandemia din 2020 – 2021, adică, oamenii sunt forțați să stea închiși în case toată noaptea, să urmărească numai programele transmise pe ecranele montate în case și aprobate de guvernul statal nou instalat. În general, romanul este considerat o critică a cenzurii statale, dar Bradbury a contrazis această interpretare. Într-un interviu acordat în anul 2007, el declara că romanul explorează efectele televiziunii și mass-mediei asupra citirii cărților. Bradbury a dezvoltat și mai mult subiectul, subliniind că în roman inculpatul nu este statul, ci oamenii. Dispariția cărților este o alegere a lor. Unde este liberul arbitru? Toată știința și economia mondială este obligată să stea în digitalizare. Există mai multe moduri de a arde o carte. Iar lumea e plină de oameni care aleargă purtând chibrituri aprinse și consideră că au puterea, dreptul și datoria de a turna kerosen, de a aprinde fitilul.... Pompierul-șef Beatty din romanul 451° Fahrenheit descrie modul în care cărțile au fost la început arse de minorități, fiecare rupând o pagină sau un paragraf din carte și tot așa, până când a venit ziua în care cărțile s-au golit, mințile s-au prostit și bibliotecile s-au închis pentru totdeauna. Oamenii se întreabă dacă aceste lucruri care se întâmplă au legătură cu liberul arbitru de care tot ni se spune, fără a avea dovezi în acest sens! Există mai multe filozofii care au analizat liberul arbitru. Filozofia creștină vede divinitatea ca forță creatoare a lumii și a omului. Omul, ca ființă creată, nu are posibilitatea de a-și modifica intenționat și rapid persoana, ea se schimbă lent în mii de ani de evoluție istorică. Din această logică ar rezulta că singura libertate a omului este aceea de conștientizare a propriilor limite, rămânând astfel liber întru Dumnezeu, beneficiind de completa libertate divină a schimbării lui. Însă astfel se ajunge la concluzia că Dumnezeu este responsabil și pentru

producerea răului. Pentru a nu renunța la ideea de perfecțiune a creativității divine, gânditorii creștini Vasile cel Mare și Fericitul Augustin recunosc existența liberului arbitru, adică libertatea omului de a alege între posibilitățile de acțiune-schimbare care i se oferă. Răul și eroarea devin astfel rezultatele alegerilor conștiente dar greșite ale omului, incapabil să le predetermine consecințele.

În acest an, serile de aprilie erau calde, în schimb diminețile erau încă reci. Cum primii pomi înfloriseră deja, exista pericolul compromiterii recoltei de fructe timpurii, precum piersicii, cașii, prunii și cireșii. Printre rândurile de pomi înfloriți oamenii au instalat butoaie din metal ruginite, în care au folosit drept combustibil cărțile pe care le strânsese de-a lungul timpului cu multă trudă și alergătură, căci nu era simplu să faci rost de ele. Acum aceste cărți nu mai interesau pe nimeni din generațiile noi și zăceau prin podurile caselor în saci de plastic. Micile afumători improvizate mistuiau volume după volume, iar fumuri discrete se ridicau din Mizerabilii și Divina Comedie, învăluind pomii înfloriți, chipurile protejându-i de răcoarea nopții. Cei mai fericiți vor fi bondarii și albinele care vor continua polimerizarea milenară a florilor. În acest timp ochii oamenilor erau ațintiți în ecrane peste știri, poze și, mai rar, câte un e-book. Pentru sănătatea mentală a populației se înființase o Editură a Adevărului, la petiția larg împărtășită on-line a unei asociații de tineri istorici revoltați de perspectivele diferite și prin urmare destabilizatoare ale autorilor de produse literare. Din fericire, rapiditatea tehnicii moderne nu a necesitat personal dedicat urmăririi și restabilirii faptelor istorice: un soft de ultimă generație a revăzut în câteva ore întreaga literatură mondială, de la Aristotel până la cerutul Cărtărescu și a eliminat pasajele, cărțile și autorii necorespunzători. Un singur Adevăr, fără îndoeli, regrete sau alternative. Doar în câteva case, mai mulți nonagenari indiferenți la bacterii și viruși care se întâlneau seara să-și împrumute cărțile ascunse cu grijă în poduri. Softul Adevărului aflase, desigur, dar a considerat că, sub raport cost-profit, nu este necesară o reacție: timpul va rezolva și această ultimă problemă de critică literară. Dar nu se știe până la urmă, istoria cărții pare să confirme un adevăr, acela că, indiferent de schimbările care vor surveni de aici înainte în dinamica extraordinară a tehnologiei, cartea tipărită nu își va pierde niciodată farmecul, nici valoarea, rămânând dovada palpabilă a ceea ce omenirea a creat în milenii de transformare și progres și reprezentând, probabil, metoda cea mai subtilă prin care omul poate să dea minții sale strălucirea cristalului. Acesta să fie Liberul Arbitru?!

Oamenii ocupau cu cărți inutile metri cubi din casa plătită cu 1000 de euro pe metru pătrat. Obişnuința ori pasiunea secretă s-au dezintegrat în câteva zile atunci când s-a propagat pe net un zvon. Site-urile serioase ale fostelor cotidiane internaționale au preluat știrea că o bacterie ucigașă s-a cuibărit între paginile tipărite în trecut în țările ce ofereau muncitorilor tipografi 1 dolar pe zi și o masă caldă (pentru a reuși să vândă cu un mic profit în țările dezvoltate). Ultimele edituri dispăruseră între timp sufocate între viteză, ineficiență și respingerea tinerei generații, dar bacteria rămăsese. Amănuntul că informația apăruse inițial pe un site obscur

→ Continuare în pag. 18

Filosofia lui Constantin Noica, generoasă sursă de frumuseți și prețuri noi

George PETROVAI

Rămân la părerea că nu trebuie să citești toată opera unui filosof sau scriitor pentru a cunoaște acel ceva semnificativ, care constituie nucleul personal-diferențiant al operei/ gândirii sale, implicit contribuția acestuia la sporul culturii naționale și universale. Da, căci în pofida justei opinii a lui Confucius din urmă cu două milenii și jumătate, cum că „Nu poți să deschizi o carte și să nu înveți ceva” (nobilă invitație făcută semenilor din toate timpurile de-a se instrui neconținut prin studiu individual, chiar și atunci când cartea valoroasă, precum în aberanta noastră epocă submediocră și hipertehnologizată, este nemilos agresată de maculatura înfloritoare și cu îndreptățite pretenții la „nemurirea” de tip consumerist), se subînțelege că niciun trăitor în nătânga civilizație a bombardamentului informațional nu poate să citească tot ce se tipărește, motiv pentru care locul culturii temeinice și anevoioase, adică făcută cu esențiala contribuție a ochiului, a fost luat de informația după ureche (la propriu și la figurat).

La drept vorbind, își spun descurcăreții robi ai triadei consum-comoditate-confort, ce rost are să deschizi zeci de cărți și să citești mii de pagini pentru niște informații, pe care atotputernicul (dar este el și atotștiutor?) internet, ți le oferă la Țanc pe tava involuției moral-intelectuale?

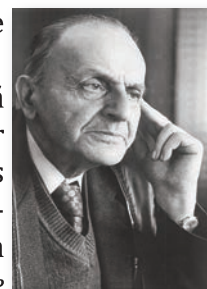
Taman așa, doar că informația dobândită din cărți, cu efort și pasiunea de-a ști, este nepieritoare și-l ajută pe temerarul în cauză să-și înalțe atotumanul edificiu al culturii veritabile, pe când nesigura informație luată de-a gata de pe internet, n-are nimic de-a face cu cultura temeinică, ci doar îi asigură utilizatorului necesarele abilități temporare,

care cu necesitate îl definesc pe semidocht sau pe falsul cult...

Dacă la toate astea se adaugă amețitoarea prolificitate a unor condeieri (Lope de Vega a scris 2200 de piese de teatru, din care s-au păstrat „doar” 480, Balzac a asigurat nemurirea *Comediei umane* prin 95 de lucrări terminate – romane, nuvele și eseuri, Alexandre Dumas a scris peste 250 de romane, tot cam atâtea romane polițiste l-au făcut celebru în branșă pe belgianul Georges Simenon, mai „modeștii” Jules Verne și H.G.Wells ne-au lăsat – fiecare în domeniul său literar-artistic – câteva duzini de romane, impresionanta fișă de autor a lui Nicolae Iorga cuprinde sute de cărți și peste 10.000 articole etc.), atunci suntem siliți de factorul timp și de limitele noastre mentale să pătrundem în universul ideatic al unui gânditor, scriitor sau om de știință cu ajutorul operelor sale reprezentative: *Etica* în cazul lui B. Spinoza, *Așa grăit-a Zarathustra* la Fr. Nietzsche, *Ființă și timp* (Sein und Zeit) la Martin Heidegger, monumentul *Divina comedie* în opera dantescă, piesele *Hamlet* și *Regele Lear* în formidabila operă shakesperiană, inegalabilul roman *Don Quijote* de la Mancha în ansamblul operei cervantine, Faust în ampla operă goetheeană, romanele *Moș Goriot* și *Eugénie Grandet* în colosala operă balzaciană, *Doamna Bovary* la Gustave Flaubert, *Luceafărul* la M. Eminescu și pentru întreaga cultură română, epopeea *Război și pace* în admirabila operă tolstoiană, *Frații Karamazov* în senzaționalul buchet de romane și nuvele dostoevskiene etc.

A nu se da uitării grupul scriitorilor eminentamente necantitativi (Alexandre Dumas-fiul, Mateiu I. Caragiale, Giuseppe Tomasi di Lampedusa), nemurirea acestora în literaturile franceză, română și italiană, ba chiar și în cea universală, fiind asigurată de cartea lor reprezentativă: *Dama cu camelii* în cazul francezului, *Craii de Curtea-Vechi* în cel al lui Mateiu, fermecătorul roman *Ghepardul* în cazul italianului (a scris doar această nepereche carte, imposibil de încadrat într-un anumit curent literar).

Întrucât sintagmele „fratele fiului risipitor” și „fratele Alexandru” constituie armătura conceptual-creștină a celor două scrieri noiciene (*Jurnal filozofic* și *Rugați-vă pentru fratele Alexandru*), cuvine-se să

intrăm în substanța lor intimă:

1) Importanța primei sintagme („fratele fiului risipitor”) rezultă cu claritate și autoritate auctorială din ultima meditație a *Jurnalului*: „Revăd tot *Jurnalul*. Ce închide el, în fond? Numai două lucruri, două mituri proprii: mitul Școlii și mitul Fratelui. Și poate că nu sunt nici măcar două, ci e unul singur. Căci sunt eu însumi Fratele, care caută, prin Școală, împăcarea cu lumea: cu fiii ce vin, cu fiii ce pleacă în lume...”

2) Fiind Fratele nu doar mitul gânditorului modern, ci – prin extensie – al întregii lumi absurde în care acesta se vede ostracizat, dar un mit care-și trage seva eliberatoare și mântuitoare din admirabila parabolă evanghelică cu fiul risipitor, firește că deținutul politic Noica simte trebuința filosofico-creștină să-l activeze la cât mai mulți „frați Alexandru”. Iar acest laitmotiv cu Alexandru, ne spune autorul în *Prefața* la opusculul *Rugați-vă pentru fratele Alexandru*, are la bază următorul fapt real: „Spre sfârșitul celui de-al doilea război mondial, o mânăstire de maici din Moldova a fost ocupată de trupele sovietice biruitoare. Maicile au căutat refugiu în alte locuri. La întoarcerea lor au găsit un bilet pe care stătea scris: «Comandantul trupelor care au ocupat mânăstirea vă declară că a lăsat-o neatinsă și vă cere să vă rugați pentru sufletul său». De atunci, la fiecare serviciu religios este pomenit numele lui Alexandru”.

De unde stăruitorul îndemn al autorului, ca noi toți cititorii (și nu numai) să ne rugăm pentru fratele Alexandru („Rugați-vă pentru fratele Alexandru! Roagă-te și tu, cititorule, căci numele nu privește doar pe comandantul trupelor victorioase, ci numele îi privește pe toți ceilalți frați Alexandru, biruitori nesiguri și ei”), de unde și extraordinarul titlu al acestei cărți atotrugătoare și atotiertătoare, fie că este vorba de biruitorul frate EU („deocamdată fratele EU e marele beneficiar”), de îndestulatul om modern sau de nefericitul Marx: „Rugați-vă pentru sufletul fratelui Karl. Rugați-vă pentru the Big Brother”.

Deși este o carte cu personaje, întâmplări și amintiri din detenție (putem s-o numim condensată replică românească postbelică la romanul dostoevskian *Amintiri din casa morților*), opusculul *Rugați-vă pentru fratele Alexandru* nu duce lipsă de memorabile cugetări: „Socialismul e pentru cei bogați, nu pentru cei săraci”, „Nu se poate trăi fără valori și fără un sens de adevăr”, „(...) tot ce e progres în umanitate s-a făcut împotriva selecției naturale”,

„Ce preț are viața dacă nu ai acces la infinitezimalul ei?”, „Umanitatea a avut noroc că n-a încercat nimeni să realizeze *Republica* lui Platon: totalitarismele veacului nostru sunt un nimic pe lângă ea”, „Reușita banului e tristă”.

Dar marele câștig gnomic-spiritual pentru cititor este *Jurnalul*, cu delicioasele lui *cugetări de ordin general* („Oamenii mari fericesc pe copii, regii pe cei săraci și fratele fiului risipitor pe fiu”, „Omul e ceva ce se definește neconținut”, „Eroarea lui Narcis e de a fi perfect. E singura lui imperfecțiune”, „Numai femeile știu să iubească”), cu *cugetări „decupate” din generoasa noastră înțelepciune populară* („E o obsesie a seninătății în conștiința românească”, „Păcatele-s pe oameni, nu pe butuci”, „În inima smeritului șade dracul grecește”, „Banul te neodihnește”), cu *cugetări despre filosofie* („Filozofia nu este posibilă decât în oraș, printre oameni, pe piețele acelea de care nu se dezlipea Socrate”, „Setea Unului de a se pierde și setea Multiplului de a se readuna”, „Una din principalele certitudini ale filozofiei izvorăște tocmai din faptul că omul e ființă căzută și mărginită”, „Libertatea de a fi absurd stă la originea filozofiei”, „Viața ca totalitatea de fiecare clipă”, „Sentimentul muzical al lucrului filozofic”, „Neantul e mai rațional decât ființa”, „Câteodată mi se pare că știu ce este filozofia: e aventura universalului când devine particular”) și cu înălțătoare *cugetări morale* („Toată viața noastră morală încapă aici: între fiul risipitor și fratele lui”, „Suntem în țara lui Cain, în care Abel n-a murit încă de tot”, „Toate miturile țin, poate, de mitul căderii”, „E de neînțeles cum pot vedea unii simplă morală în concepția biblică”, „Creștinismul e dragoste”, „Nu poate fi împotriva democrației decât cel ce crede în Dumnezeu”), dar mai ales cu inspirate *cugetări despre Școală* („Gândul Școlii, al celei unde să nu se predea nimic, mă obsedează”, „O școală în care profesorul nu învață și el, e o absurditate”, „Școala e bună, spunea Nae Ionescu, cu condiția să n-o iei în serios”, „Aștept la Școală pe tânărul timid”, deoarece „Există ceva neprețuit în timiditate: păstrează”), respectiv cu desfătătoare *cugetări despre fiul risipitor* (unii dintre noi) și *fratele acestuia* (oricare dintre noi): „Sunt două ipoteze: sau fratele este duhovnicul Fiului, sau Fiul este duhovnicul Fratelui”, „Fiul risipitor n-ar fi plecat în lume dacă-și întâlnea învățătorul”, „Fratele fiului risipitor ar fi plecat în lume dacă întâlnea un învățător”.

FILOZOFIA MEA (3)

Anton GAGIU

Amintirea este fotografia prin care trecutul își face un culcuș permanent în mintea ta. Este un dat asupra căruia nu mai poți acționa în niciun fel, pentru că trecutul este imuabil și chiar dacă vrei să renunți la unele părți ale sale, NU POȚI, pentru că este cimentat acolo în trăirea anterioară a minții tale și s-a constituit într-o bibliotecă la care ai acces doar... tu. Desigur, amintirea e legată de puterea umană superior organizată de a stoca, chiar denumirea cuvântului în sine conține una din componentele organismului uman de mare preț, MINTEA. Îți închipui cum trecutul poate să devină profesor pentru tine? Poate este un paradox, dar acționează asupra ta ca un profesor pentru prezent și viitor. Acest profesor îți arată calea pe care trebuie să pășești pentru a nu mai repeta anumite greșeli de care ai fost marcat, îți arată cum să ocolești oameni și locuri care ți-au primejduit existența și ceea ce este mai important îți scoate în evidență obstacolele. Fără acest profesor în viața ta nu ai avea nici prezent și nici viitor. Trecutul este oglinda în care te privești atunci când te cauți. Toată viața noastră este o continuă căutare. Căutăm binele, fericirea. Unii o caută toată viața și nu o găsesc și se mulțumesc doar cu... stabilitatea, adică cu ceva care nu este nici bine, nici rău, ci undeva la limita celor două. Această veșnică și perpetuă căutare vine din trecut, pentru că primejdiile pe care le-am depășit ne arată calea. „EU sunt calea, adevărul și viața” a spus Isus Hristos. E un țel acesta? Anume acela de a-l căuta în tot ce faci? Da, este. Fără credința că cineva veghează asupra noastră, a ta, a mea, a tuturor nu am fi nimic. Și

uite acum în Postul Paștelui, Marea Sărbătoare a Creștinătății am vie în memorie (deh, amintirea, trecutul) momentul în care mama mă pregătea pentru această mare sărbătoare. Îmi cumpăra haine noi, mă ținea pe post o lună cel puțin, dacă nu patruzeci de zile și nu înceta să-mi amintească mereu să fac fapte bune „pentru că numai așa pot întâmpina Marea Sărbătoare a Învierii Domnului”, adică să am un suflet curat și un trecut nepătat de fapte care nu i-ar fi pe plac Domnului. Ce înălțător era momentul în care împreună cu părinții mei mergeam la Înviere să luăm lumină, era ca și cum mă nășteam de fiecare dată și, o da, mă nășteam mare, adică atât de mare încât să înțeleg ce se petrece cu mine, dar mai ales să înțeleg împrejurările în care se mișcă existența mea. De atunci nu am încetat să aștept această sărbătoare cu bucurie și înfrigurare. Bucurie pentru că mă simt înnobilit de tradiții, sunt cuprins de o înfrigurare pentru că de fiecare dată este altfel și sufletul meu trăiește cu intensitate maximă acest de moment. Așa simt eu credința, așa trăiește ea în sufletul și mintea mea, adică e o bucurie sfântă prezentă de cum apar zorii și până când soarele, zeul dătător de viață pentru noi toți, trece linia orizontului în periplul lui de miliarde de ani în univers. Poate de aceea Dumnezeu e în oameni, doar în aceia care au credință, care trăiesc pentru a răspândi binele, frumusețea care i-a fost dată omului la crearea sa, toleranța, biruința asupra răului. Doamne și cât rău mai există în jurul nostru! Îl vezi la tot pasul, îl simți ca pe noroiul drumurilor desfundate, ca

pe munții de gunoaie care ne aruncă priviri negre de la periferia orașelor, dar mai ales ca pe boala aceasta cumplită ce a cuprins multă lume, dar mai ales pe unii care au puterea deciziei: aroganța, disprețul, dezinteresul. Contopindu-le, am putea numi boala aceasta prostie omenească în sensul larg al cuvântului. Pentru că numai sub umbrela acesteia se pot dezvolta astfel de „calități” umane. Se spune din popor că „minciuna are picioare scurte”, da, e adevărat se pare, dar prostiei îi lipsesc cu desăvârșire, pentru că purtătorii acesteia se târăsc printre noi, la sensul figurat desigur, căci altfel aleargă pentru că au cu ce să-și crească energia. De fapt minciuna și prostia formează un tot, uneori se constituie într-un monolit, în mod ciclic, pentru că nu poate trăi una fără cealaltă. Parcă se caută, pentru că este necesar să se completeze și revenind la amintirea de la începutul scrierii, imaginea acestui „monolit” zace în mintea noastră, a unora și doar speranța poate să ne mai trezească interes pentru viață, speranța că... cineva va curăța gunoiul până la urmă pentru că, nu-i așa? „Orice naș îți are nașul”.

NICOLAE ROTARU LA 71 ANI

A bătut soarele la fereastra mea în această zi de 28 martie cum face de fiecare dată atunci când diminețile se nasc senine și pline de speranță. Brusc mi-am amintit că am un prieten a cărui inimă bate de șaptezeci și unu de ani pe aceste meleaguri și acea inimă poartă cu ea bucuria și speranța creației. E inima lui Nicolae Rotaru poet, prozator, eseist, jurnalist, dramaturg, rebusist, profesor, dar dincolo de acestea este UN OM care trăiește pentru opera sa și visează să aducă pe lume CARTEA care să-i încununeze existența. A scris peste 125 de cărți. Este singurul scriitor în viață care a depășit acest prag. Scrie cu ușurința cu care bea apă și nu ai cum să nu te oprești supra operelor lui pentru că au nerv, profunzime, emoție, viață, bucurie,

speranță. Opera sa degajă speranță, e asemenea unui foc ce arde mocnit și dintr-o dată se aprinde vâlvătaie. E plină de satiră, de umor, e vie de parcă ar fi fost smulsă din viața noastră a oamenilor de rând, pentru că Nicolae Rotaru este un fin observator a ceea ce se petrece în jurul său. Este membru al Uniunii Scriitorilor de foarte mulți ani, are chiar și o funcție în conducerea acesteia, dar ce să vezi? Nici acum, așa cum nu s-a întâmplat și la împlinirea vârstei de șaptezeci de ani, această instituție nu a pomenit măcar de Nicolae Rotaru, nu să-i dedice vreun moment, o secundă din existența sa, să-i mulțumească pentru că îmbogățește patrimoniul literaturii române. Nu are timp. E ocupată cu altceva. Poate Nicolae Rotaru nici nu are nevoie de aprecierea unei instituții anume, el e apreciat de cei care-l cunosc și-i studiază opera, mesajul ei și nu sunt puțini. Aceștia se adună de peste patruzeci de ani în jurul scriitorului și simt fiorul creației

sale. De-a lungul „vieții” sale literare Nicolae Rotaru a primit elogii, aprecieri de la titani ai literaturii române precum: Eugen Simion, D. R. Popescu, Fănuș Neagu, Radu Cârnci, Alexandru Piru, Ștefan Mitroi, Gheorghe Tomozei, Ion Brad și alții și poate că acestea înseamnă mai mult pentru el decât aprecierea formală a unei instituții. Ziua aceasta va fi altfel pentru mine. Am să deschid o carte de versuri a maestrului și am să pătrund în tainele versurilor sale gândind că mâine sau poate poimâine am să-l revăd și voi depăna cu el, așa cum am făcut-o de multe ori, tainele care zac încă nemărturisite în oameni, așteptând să fie dezvăluite de cei pe care Dumnezeu i-a înzestrat cu harul scrisului.

La mulți ani maestre! Să fii sănătos să poți depăși pragurile pe care le visezi.

Anton Gagi

NICOLAE ROTARU

Poezii de Nicolae Rotaru

Ieri și azi

Ieri mergeam, fecior, la bal,
Azi moș, sufăr global,
Ieri spre Est eram atent,
Azi râvnesc spre Occident,
Ieri la ruși le dădeam banii,
Azi mi-i iau americanii,
Ieri eram români sadea,
Astăzi romi ș-om mai vedea,
Ieri era pace-ntre noi
Azi e peste tot război.

Ieri n-aveam oranj sau bej,
Ci sub steagul roș, pe Dej,
Ieri în evul mort ateu
Credeam toți în Dumnezeu.
Azi, așa cum am mai spus
Ne-nchinăm către Apus.

Te-am iubit

Te-am iubit cu zvâc și năbădăi,
Într-un ev vetust și abrogat,
Nopti schimbam în zile prin odăi,
Fără pic de teamă că-i păcat.

Sincer te-am iubit de bună seamă,
Vraja vieții-n doi am depănat,
De pedepsele din ceruri n-aveam
teamă
Mi-a fost visul cu coșmare împănat.

Te-am iubit nebun ca-ntr-o poveste
Orb și beat și împotriva firii;
Azi din ghemul acela nu mai este,
Alt ins toarce caierul iubirii!

Valentina Bercat

POEZII

Valentina BERCAT

Lângă semnul egal...

Spune-mi, de unde să încep,
cu ce literă?
Să plec de la un punct
sau un semn de întrebare!?
Nu știu,
zi după zi,
mă adun, mă împart
și nu pot înțelege semnul
egal,
între elemente ce nu-mi aparțin.

Taci! Mereu ai tăcut.
Nici măcar nu știu de ce
mă ostenesc să găsesc
o fereastră, o altă lumină.
Între mine și "tu" –
e o vocală întoarsă,
o singură consoană,
și chiar un unghii ascuțit.

Spune-mi: ce rost a mai avut
să dezleg un mister,
când orice ecuație ducea,
inevitabil,
la punctul știut.
Acolo, eu și "tu" ne adunăm,
zi după zi,
rănilor unei "arii" necunoscute
și, într-un târziu, cercul
se închide, ah,
în uriașul hohot de râs,
hohot de râs...

Caii mei, de fum...

Mă urmăreau în vis,
aceeași cai de fum;
niciodată nu mi-am dorit
mai mult,
alergarea

și fluturii mă însoțeau,
la fel de somnambuli;

pe fiecare harpă
de vânt,
sunetul depărtării

mă așteptau lângă zare,
cailor mei nebuni;
o, cât de mult îmi trăiam,
descătușarea

și umbrele nopții
mă însoțeau,
la fel de arzătoare
și... tenace;
ah, dincoace de somn,
același "ego" în travesti...

Ca-ntr-un desfrâu...

Vino, să pipăim
împreună
limitele
oricărui "târziu",
să ne aruncăm în flăcări,
cu voluptatea unui desfrâu,
și, totdeauna orbi,
să luăm în brațe, durerile,
pe rând...

Vino, să ne aruncăm
în golul dintre lumi;
mai ieri, doar o mare
de vise,
azi, ce sinistre tăceri...
și, mereu însetați,
să bem, fără opreliști,
din sângele atâtor înfrânți...

Vino, să pipăim
împreună
această rană, cărbunii -,
să smulgem din tenebre,
ochiul ascuns,
și, totdeauna vânați,
s-alergăm ca nebunii,
prin decorul surpat...

din ciclul "poeme fără capăt"

Când timpul ne visa...

când aveam sufletul
verde,
înfloream în fiecare primăvară
și verile dădeam în rod,
căutându-te,
ademenindu-te...

când aveam visele
albastre,
mă scăldam în toate mările
și-n depărtări mă pierdeam,
strigându-te,
așteptându-te...

când aveam trupul doar
flacăra,
ardeam în toate anotimpurile
și deveneam lumină într-un gând,
iubindu-te,
adorându-te...

Ca o zbatere de tâmplă...

Ca un fruct aruncat,
mă simt între aromele tale,
ca o zbatere de tâmplă,
într-o amintire;

rămâi, rămâi și privește...

Doar această ultimă
închinăciune...
și infernul începe cu prima
tăcere,
din ruga cea mai aprinsă.
Ca o furtună de îngeri, mai răsar
la fereastră,
ca un suflet căzut în genunchii;

rămâi, rămâi și suspină...
Doar această ultimă durere,
și clipele fug
spre o altă sângerare,
și alt poem fără sfârșit...

ÎN CĂUTAREA OBÂRȘIILOR

Nicolae DINA

Deși are o pregătire profesională de economist și ocupația principală de manager proiecte la Agenția de Dezvoltare Internațională a SUA, care nu au nicio legătură cu literatura, creația lirică a fost pasiunea lui SERGIU BOTEZATU încă din copilărie, când a început să scrie versuri, debutând mult mai târziu cu volumul „În căutarea viselor libere” (2010), urmat de altele care l-au făcut cunoscut nu numai în Basarabia natală, ci și în România și în întreg spațiul european, mai ales că acestea îi oglindesc propria viziune artistică, potrivit căreia „poezia [...] este cea perfectiune supremă pe care o dorește Cuvântul, fiindcă într-o poezie adevărată este o energie enormă care de undeva vine și undeva pleacă” și devenind „o declarație de dragoste la tot ce ne umple cu sens viața noastră, o «scânteie ce se aprinde și se stinge într-o clipă», dar care este atât de frumoasă” și pentru că poezia înseamnă lumină, înseamnă idealuri, înseamnă energie: „Eu ți-aș spune poezie,/ Poezie ți-aș zâmbi,/ Ca lumina-n noi să fie/ Și lumină am /[...] / Dac-aș fi o poezie,/ Poate tu mă vei citi/ Și ai ști ce e în mine,/ Și ce nu e, tot ai ști/ [...] / Poate-atunci vei înțelege/ Visele din al meu vers” („Vals poetic”). Sergiu Botezatu crede cu tărie că „poezia, scrisă sau citită, te ajută în realizarea mai ușoară a tuturor viselor și țelurilor propuse în viață”.

În această ordine de idei, unul dintre principalele țeluri ale poetului basarabean a fost eliberarea națională, mișcare la care a participat inclusiv prin creația sa lirică, semnificativ, în acest sens, fiind volumul „Plimbări prin lumină” (2013) în care, pe lângă poezia filosofică, un loc aparte îl are lirica patriotică, așa cum, de altfel, își găsește loc și în volumul „La un pas de sine” (2015), a cărui temă centrală este dragostea în toate ipostazele ei. Cartea, conform propriei afirmații, este scrisă „în stilul unei declarații de dragoste, iubitei, copiilor, părinților, profesorilor, prietenilor, rudelor, colegilor”, dar, mai ales, „limbii materne, neamului nostru, țării noastre (când spun Țării noastre, am în vedere doar una – România Mare), cât și pământului, care ne găzduiește pe noi toți (că până la urmă suntem cetățenii acestui pământ) și Universului”, înfăptuirii României Mari dedicându-i volumul „Lumina Centenarului” (2018), mărturisirea și volumul fiind străbătute de un fierbinte sentiment patriotic căruia îi va descoperi noi valențe în noul volum, „DACIADA-GETICA-DAVA”, sentiment sugerat încă din titlul ce anunță o incursiune versificată, o căutare a obârșiiilor, în istoria mitică a milenarei existențe a poporului român.

După ce parcurgi întregul text, primul aspect care te uimește este documentarea acritică, rigurozitatea cercetării unei bogate bibliografii însumând peste 140 de titluri (între care lucrarea lui Nicolae Densusianu, „Dacia Preistorică”, deține rolul principal) care au stat la originea acestei epopei, pentru că volumul, în fond, este o epopee contemporană referitoare la strămoșii noștri geto-daci, la aceasta adăugându-se lungă listă de „Mărturii despre geto-daci” care atestă veridicitatea informațiilor despre viață, luptă, înțelepciunea, locul și rolul lor în istoria Antichității.

Patriotismul neîndoelnic al acestui talentat și înflăcărat poet nu se putea manifesta plenar decât într-o lucrare de mari dimensiuni pentru a putea cuprinde fapte și întâmplări istorice, legendare, ale unui popor cum a fost cel geto-dac, adică într-o epopee, conform modelelor aparținând literaturii antice greco-latine, semnificative fiind cele păstrate integral aparținând lui Homer sau lui Vergiliu, ca să amintim doar pe cele mai cunoscute. Ca specie epică în versuri, epopeea a fost cultivată și în țara noastră, reprezentată, pentru sfârșitul secolului al XIX-lea, de „Țiganiada” lui Ion Budai-Deleanu, de încercările lui Dimitrie Bolintineanu („Traianida”), Ion Heliade Rădulescu („Mihaida” și „Anatolida”), Aron Densusianu („Negriada”), iar, din secolul următor, pe cea a lui Ion Pop Florantin („Ștefaniada”) și Mircea Cărtărescu cu epopeea sa postmodernistă, „Levantul”.

Spre diferență de acești înaintași, care au avut în vedere, îndeosebi, personalități ale istoriei naționale din Antichitate și din Evul Mediu (cu excepția lui Mircea Cărtărescu a cărui epopee este o retrospectivă tematică și stilistică într-o combinație de scriitori și opere folosind intertextualitatea), Sergiu Botezatu preia informații din bogata literatură istorică și închină un adevărat imn de slavă celor care au ctitorit Dacia, străvechea țară între granițele căreia s-a format poporul român actual. Trecând peste rezerva cu care a fost primită și tratată de cercurile științifice, lucrarea lui Nicolae Densusianu s-a constituit în principala sursă de inspirație pentru epopeea sa și pe care poetul o urmează, plecând de la constatarea acestuia potrivit căreia pământul binecuvântat, pe care „din scrum ce-a renăscut credința și Dacia-a renăscut din scrum,/ o țară a zeilor să fie și al luminii veșnic drum,/ o țară-a gloriei mărețe, cu un destin nemuritor, / înveșnicită în iubire, înveșnicită-n sacral dor” („Zamolxis cel din Cirus”), a fost locuit, la început, de „neamul pelasg, păstor de vise și-a omenirii rădăcini”, de pelasgii „în Carpați născuți”, descendenți ai miticului Pelasg, fiul lui Marte (Palaechtin) și al Terrei (Gaea), cel pe care „ale cerului lumini [...] născut-au pe Pelasg, mărețul, care a fost, la rândul lui,/ cel ce-a întemeiat din vise destinul începutului” („Rădăcini înstelate”), cei care făcuseră un imens paradis terestru de abundență și de justiție pe aceste meleaguri ca și pe cele pe care „s-au răspândit în largul lumii” („Pelasgii sau Protolatini”), devenind „protopărinți măreți ai zeilor și-ai omenirii distinse și de mare preț”, dar

și „protopărinți slăviți, / părinților noștri și-ai lumii, și-ai timpului eroi vestiți” care „s-au risipit în lumea-ntreagă, cum stelele pe cerul larg”, ajungând „la Dunărea de Jos și-n vârful măreților Carpați din cer, / unde e «Legea tătinrească» și-i viu titanicul mister, / și-s vii părinții strămoșimii-n-al nostru vis stelar” („*Titanii*”), locuri legendare unde a fost aplicată „legea părintească” a strămoșilor pelasgi.

În „lunga timpului cărare”, istoricii și literații din spațiul european au slăvit acea „lume veche, dispărută” de pe meleagurile carpato-danubiano-pontice, „Dacia celestă și fiii ei – viteji stelari”, a cărei istorie umple inimile urmașilor de astăzi de mândrie, fiindcă a fost „leagăn întregii omeniri”, a fost „metropola cea sacră-a civilizațiilor avânt, / de unde să răsară-n lume lăstarii sfântului cuvânt”, locul de origine a limbii protolatine de la care s-au format atâtea noi idiomuri. Locuitorii acestei binecuvântate țări au fost sortiți să formeze civilizații, pentru că, „cioplind în pietre și în inimi, voi ați zidit lăcașe mari, / care și azi se-nalță-n cerul Carpaților cei milenari”, astfel că „pe-un timp sălbatic și feroce”, Dacia rămâne locul unde „leagăn măreț, leagăn puternic civilizației întregi / la Dunărea de Jos se naște, pe-ale Carpaților poteci”, legendele vorbind despre „ai noștri străbuni, / ce în Carpați nășteau credința – lumina sfintei rugăciuni, / și-n lupte-au sculptat latinia, Troia, Imperiul Roman, / Tracia sacră-a omenirii, Getica Dava lui Troian” („Izvorul cel străvechi”).

Despre vechii locuitori ai Daciei stau dovadă vestigiile care nemuresc prezența lor din cele mai îndepărtate timpuri, căci „din Neolitic vechi se știe de Cârcea-Gura Baciului, / culturi, precum Criș-Starcevo, din rădăcina timpului / de Vinda-Turdaș, Hamangia, Sălcuța, Vădastra, Boian - / [...] / cultura Cucuteni-Tripolie și-un șir de alte vechi culturi” („*Leagăn astral*”). De asemenea, elementele unei geografii spirituale, adevărate „edificii” impunătoare ale naturii (Ceahlăul, Caraimanul, Sfinxul, Brazda lui Novac, Calea lui Traian, Porțile de Fier) și altele etnoculturale precum tradițiile, obiceiurile (Caloianul și Paparuda), folclorul, dansurile populare (horele), legendele și basmele cu Făt-Frumos, sunt alte aspecte ale obârșiiilor geto-dace a poporului român, prezent, vorba Poetului Național, „De la Nistru pân' la Tisa / [...] / Din Hotin și pân' la Mare / [...] / Din Boian la Vatra-Dornii / [...] / Din Sătmăr pân' în Săcele / [...] / De la Turnu-n Dorohoi” („Doina”) și simbolurile trăinicieii și statorniciei în întreg spațiul carpato-danubiano-pontic, căci totul „a fost păstrat cu grijă și transmis din tată-n fiu, / în tot folclorul națiunii, al ei arhaic caracter / [...] / păstrează și azi în legende multe, cu vârf și îndesat, / ce Dumnezeu, la începuturi, neamului nostru le-a lăsat” („*Legende din popor*”).

Sacralitatea, una dintre principalele trăsături ale geto-dacilor, le-a luminat calea credinței dintotdeauna, căci „divin e geniul preistoric al Daciei ce s-a născut / din visele ginții pelasge cu-al rugăciunilor sărut”, iar „cerul, pământul au fost zei dintâi, cei consacrați în veci”, demn de reținut fiind faptul că „și datina veche română, ce vine tot de la pelasgi, / Cerului, Domnului se-nchină, păstrând credința lor și azi”. Regele pelasg, care „oamenilor dete legi / să plece din sălbăticie pe-a evoluției poteci”, creatorul religiei pentru toate popoarele descendente din neamul său, este cunoscut ca „zeul-moș” al geto-dacilor sub numele de Zamolxis („Titlul

de «Zeul-Moș» îl are Saturn și la dacii măreți, / Căruia îi spuneau Zamolxis, stăpânitor de lumi și vieți”) și, de atunci, „la porțile de Fier, pe Istru, Zamolxis, Zeul strămoșesc, / de veghe stă cu toți Carpații, în slujba visului ceresc” („*Obeliscul luminii*”), devenind „mare-înțelepciune și măreț inițiator / al antichității străbune și-al Dacilor apărător / [...] / civilizatorul lumii, Marele Preot din Carpați / [...] / trăind tradiția străveche și datinii fiind fidel, / Zalmox renaște legea vetrei pe zorii cerului rebel” („*Zalmoxis cel din Cirus*”).

Dacii pe care Homer i-a numit „traci de nord” și despre care a spus că „dibaci / că sunt în lupte ei cu toții, frumoși la suflet și la chip, / [...] / de se-nălțau prin vitejie la cele mai înalte culmi” și, chiar dacă au fost „PILEATI, THARAB-OSTES nobili, CO-MATI, CAPILLATI bravi”, ei au format „a Daciei marea oaste”, iar „oastea cea mare, oastea țării, la straja ei mereu a stat, / pentru lumina strămoșească, neconținut ea a luptat” („*Tainele Daciei*”), având în fruntea ei conducători viteji, iubitori de țară și de neam. Primul a fost Burebista, „cel mai măreț din mării regi / având Carpații-n stăpânire și tainicele lor poteci” („*Burebistas*”), ajutat și sfătuit cu înțelepciune de Deceneu, „marele preot lui Zamolxe, pe axa cerului-ntronat, / pe a luminii veșnicie și-al stelelor mare-mpărat”, acela care „reuși desăvârșirii să-nchine străvechiul colind” slujindu-și țara pentru ca pe întinsul ei „să fie pace-n veșnicie” („*Deceneu*”). Alți regi ai Daciei au fost Scorylo, „un înțelept de ne-ntrecut” care „pavăză Daciei i-a fost, / ce-a ferit-o de primejdii și de războaie fără rost”, păstrarea integrității țării fiind și țelul lui Comosicus care a ținut „intact nucleul sacralității din strămoși / sfîșind cu pace înălțarea fiilor cei mai valoroși”. „O mare vitejie printre-ai ei fii nemuritori” a fost Duras, „un rege nemaipomenit”.

Cel mai măreț și cel mai viteaz, dușmanul neîmpăcat al romanilor, a fost Decebal, „rege-al nemuririi și-al Daciei slăvite nimb / [...] / a vitejeii excelență și-nțelepciunii sfânt locaș”, de al cărui nume se leagă „apogeul măreției în al Daciei zodiac”, strălucit strateg „mai ager în război, mai iscusit” decât cei de dinainte, rămânând în conștiința posterității drept „mare rege și un măreț conducător, / exemplu-al dăinuiri sacre și-al neamului apărător / de nedescrisă călăuză și-al rugii-nălțătoare vis, / de neînvinsă vitejie și-al nemuririi paradis” („*Oh, Decebalus!*”).

În „*Epilog*”, conștient de faptul că Dacia a constituit subiectul cercetării și al admirației istoricilor, a filosofilor și a acelor mănuitori ai condeiului din toate timpurile, pentru măreția și pentru supremația între toate neamurile pelasge, Sergiu Botezatu îi aduce un imn de slavă, convins că și în vremurile ce vor urma, „din risipita-n vânt cenușă a anilor trecuți prin foc / [...] / va re-nvia acea scânteie, acea lumină ce pe cer, / ca un Luceafăr printre aștri, al Daciei va fi mister”, deoarece Dacia a fost și „e-n vise, e-n gânduri și în rugăciuni, / e în iubirea cea divină ce-n inimi poți doar s-o aduni” și, ca demn fiu al Țării lui Zamolxe, este mândru că poate da glas acelor „legende vii ce-n inimi pulsează timpul răstignit”, simțind cum „din neguri printre stinse vise mai luminează azi o stea, / ca un Luceafăr omenirii, mai luminează Dacia!”.

INDUSTRIA MORTII

Magdalena ALBU

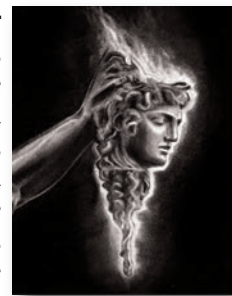
CONCEPTELE SACRE DE FEMEIE ȘI BĂRBAT, VICTIMELE UNEI SOCIETĂȚI PROXENETO- CRIMINALE DECADENTE

Antropologic vorbind, bărbatul și femeia sunt definite în mod eronat drept produse culturale ale epocii contemporane. Pentru a avea o

viziune de ansamblu asupra fenomenului ca atare, problema trebuie abordată, în mod evident, din mai multe puncte de vedere, ce vizează atât perspectiva corectitudinii non-politice postmoderne, cât și cea educațională, de asemeni, unghiul optic mentalist, teologic, medical și, nu în ultimul rând, conștiința specifică a fiecărui individ în parte. Să le luăm în dezbatere succintă, așadar, pe toate, în ordine cronologică.

Filozofia decadentă a postmodernității a formulat o nouă concepție despre noțiunea actuală de Ființă umană, transformând, atât femeia, cât și bărbatul, în simple produse de consum comunitar, vectori alcătuiți exclusiv din carne și hormoni, fără spirit critic de analiză și dimensionare corectă a unei situații date, numai buni de rășnit în malaxorul unei industrii pornografico-infracționale pentru care au fost, decenii la rând, „instruiți” prin intermediul feluritelor manipulări publice. Cu alte cuvinte, prăbușirea, într-un timp foarte scurt, a Omului din stadiul înalt de Persoană, în cel inferior de obiect vandabil, reprezintă una dintre tarele societății consumeriste contemporane, o societate care limitează, în mod voit, libertatea individului de a se situa pe un nivel superior de evoluție spiritual-cognitivă. Corectitudinea non-politică postmodernă a devenit, iată, după cum lesne se poate observa, un obstacol concludent în ceea ce privește devenirea și cunoașterea de sine a Ființei umane create de Dumnezeu. În tot acest marasm al prezentului, educația deține, la rândul său, unul dintre rolurile fundamentale în sfera Cetății, în evoluția sau, dimpotrivă, în decadența dirijată a oricărei societăți istorice. La ora actuală, accentul deplasat cu intenție, de pe axul dezvoltării superioare a Persoanei pe cel al alfabetizării și sexualizării ei forțate (de la cele mai fragede vârste, când discernământul sexual al copilului respectiv nu este conturat încă), semnifică forma cea mai cruntă și rapidă de sclavizare a Omului de către zeul proxeneto-criminal al momentului. Faptul că fiziologia masculină și cea feminină sunt exploatate la nivelul cel mai josnic și violent cu

putință, în epoca tehnologiilor avansate ale secolului XXI, reprezintă, de fapt, un eșec total al Ființei umane în fața propriilor sale încercări de a interveni în planul divin. Needucarea, la nivel familial și școlar, a faptului că bărbatul trebuie să respecte, din toate punctele de vedere, fata/femeia, ci, dimpotrivă, inducerea, prin diverse metode persuasive, a exacerbarii

instinctului primar, care transformă individul, din ființă creatoare, în sclavul propriilor sale patimi, și animalizarea, astfel, voită, a sferei umanului prin modificarea comportamental-agresivă a sexului masculin față de cel feminin, sunt baze perfecte către nașterea unui nou model comunitar, anume acela al unei societăți incapabile a se controla singură și, prin urmare, asupra căreia se poate institui, în orice moment, un soi de monitorizare generală. Lipsa de cultură a indivizilor îngustează, însă, enorm capacitatea de viziune asupra propriei lor stări existențiale degradate, fapt ce oferă acces liber și neîngrădit exploatatorilor globali spre a-i supune cu ușurință, pentru satisfacerea intereselor infracționale de grup.

Din punctul de vedere a întregului complex de mentalități existente, în momentul de față, pe palierele societale, individul profund abrutizat al actualității se definește drept o rezultantă mentalistă milenară, asupra căreia a „lucrat”, la nivel de experiment concret, fiecare epocă istorică în parte. Amprenta de tip epistemologic a costat extrem de mult umanitatea, de-a lungul propriei sale existențe îndelungate. Altfel spus, dacă Antichitatea și, mai târziu, Renașterea au pus accentul pe corp și pe satisfacerea plăcerilor lui efemere și perverse, nașterea creștinismului, cu două mii de ani în urmă, a venit să abroge această latură hedonistă, incriminându-i consecințele negative devastatoare asupra trupului și asupra spiritului, propovăduind o lume bazată pe forța constructivă și luminoasă a Iubirii. Faptul că există, iată, și în secolul XXI, noțiunea de sclavaj al femeii prin prostituție și proxenetism, dar și mentalități patologice masculine de genul că femeia nu este altceva decât locul de refulare a bărbatului sau că „militarii f...t și ei, ca orice bărbat” (îmi cer scuze pentru acest exemplu periculos și negativ din presa românească, dar el intră în discursul bulversant și manipulatoriu al actualității) ori că soția îndeplinește acest rol, liber consfințit, doar pentru satisfacerea nevoilor fiziologice ale soțului, iar exemplele pot continua, la nesfârșit, pe această latură insalubră moral, ei bine, toate acestea la un loc demonstrează, din unghi mentalist, un diagnostic de o gravitate maximă al societății românești și globale, anume, că gradul de anulare a respectului față de demnitatea și libertatea Persoanei în sine - respectiv, a femeii de către bărbat -, dar și anularea conceptului de moralitate general-comunitară sunt cvasidominante, iată, în cultura națională de tip masculin a prezentului.

Spectrul teologic prezintă rolul fundamental în indicarea unui fapt deosebit de important, de altfel, în tot acest context al analizei fenomenologice, un fapt care anulează, definitiv, sclavia umană în raport cu propria persoană și cu grupul, anume, acela că păcatul este

echivalent cu pierderea libertății de sine a Ființei umane. A fi liber ca Persoană, spunea Părintele Dumitru Stăniloae, făcând apel la exemplul Fecioarei Maria (prima ființă umană din istorie cu adevărat liberă, după categorisirea teologului occidental Marc-Antoine Costa de Beauregard), înseamnă a nu-ți pierde sensul existenței, a nu fi robul propriilor patimi și plăceri egoiste, a te îndepărta de superficialitatea materialității trecătoare, redevenind, din obiect de consum, subiect de sine stătător, deloc ușor manipulabil. Sigur că mulți, din ignoranță vădită, aruncă învățătura funciară a Ortodoxiei și a Părintelui Stăniloae în derizoriu, închipuind-o ca fiind una tributară epocii medievale. Completamente eronat, deoarece gândirea teologului Dumitru Stăniloae propune exact antidotul sclaviei prin conceptele și principiile sale puternice, anume, Libertatea totală a Persoanei și, implicit modelul adevărat și viabil de viețuire a Omului la parametri existențiali înalți, iară nu la cei caracterizați de frecvența joasă a nenumăratelor umilințe și a întunericului colectiv.

În altă ordine de idei, abordând problematica analizată din punct de vedere medical, trebuie dat, de la bun început, unul dintre exemplele concrete și consacrate, deja, din viața de cuplu, care spune aproape totul despre cum este necesar să se respecte femeia în cadrul vieții de familie. Aducem în discuție, așadar, cunoscutul cuplu Bibescu, o căsătorie în care Martha a intrat la vârsta de numai 15 ani. Problemele pe care le-a întâmpinat tânăra au fost menite să îi modifice definitiv comportamentul sexual viitor din cauza soțului needucat și infidel, dar și să îi nască în suflet sentimente negative, de repulsie, față de fetița abia născută, atunci când se gândea la același comportament agresiv al consortului. Mărturiile sale scrise sunt elocvente în acest sens, căci sclavia sexuală în interiorul unei căsătorii trebuie luată extrem de serios în considerare. De fapt, Martha a fost copilul cu copil, după spusele doctorului curant, doctor care i-a indicat, ulterior, doi ani de abținere pentru vindecarea gravelor probleme medicale iscate. Despre viața de bordel nu mai are rost să discutăm aici, deoarece, în această privință, consecințele asupra sănătății morale și psihosomatice a femeii și a bărbatului, deopotrivă, sunt cu mult mai grave și de nevindecă vreodată pentru amândoi. Probabil, însă, că nici nu dorește nimeni să se mai vindece, sub aspectele anterior menționate, cele două ființe umane - sclavizate, fiecare în felul ei - pentru care ratarea (în viața personală, în cea de familie sau în cea de zi cu zi) semnifică singura lor amprentă definitorie, dar și baza unei alte industrii de produs bani pentru șacalii exploatare - industria morții și a disperării de sine...

În ceea ce privește conștiința de sine a bărbatului și a femeii, ca individualități cu afect și rațiune, capabile de discernământ și de dalegeri asumate, noțiunile de viol și de proxenetism - ca acte de violență și de îngrădire a libertății unei ființe umane - nici nu ar fi trebuit să existe, vreodată, în vocabularul întregii omeniri și, mai cu seamă, al poporului român. Este, sub raport cultural-religios-filosofic, dacă vreți, o gravă inegalitate între faptul că, pe plaiul mioritic, s-a născut nu numai cel mai mare teolog al lumii din secolul XX - Părintele acad. prof. Dumitru Stăniloae, supranumit de către occidentali drept „teologul

Iubirii” -, dar a existat și o pleiadă de mari spirite ale gândirii, culturii și monahismului național -, pentru ca, la ora actuală, în primul sfert de secol XXI, infracțiuni grave asupra omului, precum crima, violul, proxenetismul, să se desfășoare în voie, la un grad atât de ridicat. Explicația, în acest caz, stă în legătură tot cu factorul educațional - voit dus în sfera precarității lui formative, din toate punctele de vedere -, dar și cu deformările de ordin mentalist produse la nivelul rațiunii omenesti, prin manipularea ghidată mediatic a maselor, răspândirea filmografiei pornografice, promovarea publică a elementelor umane decăzute moral, dezavuarea conduitei morale la nivel de societate și batjocorirea persoanelor care se supun acestei norme corecte de a trăi, educația deficitară a copiilor de către părinți privind respectarea libertății de sine a Celuilalt, crearea de modele umane negative în mass-media, ce au drept suport de dezvoltare a falsei lor ascensiuni sociale acțiuni complet ilegale etc.

Menținerea, actualmente, a ființei umane pe nivelul cel mai de jos al existenței sale, adică, nivelul murdar viciilor și al infracționalității, nu numai că produce degradarea extrem de rapidă, din punct de vedere psihosomatic, a Persoanei, însă, o transformă, deopotrivă, într-un individ cu structură depersonalizată, reductibil și, totodată, manipulabil exact pe dimensiunea nevoilor sale fiziologice exacerbate, patologice, care nu au absolut nicio conexiune cu cele rezultate din Iubirea propovăduită atât de frumos de către Părintele Stăniloae, zeci de ani la rând. Prin urmare, confuzia, intenționat creată, între manifestarea sexualității unui individ în afara afectivității și cea a legăturii profunde dintre doi oameni, legătură născută din sentimentul curat al iubirii, reprezintă una dintre laturile marii manipulări generale, pe care s-a mers la nivel național și global, tocmai pentru ca industria de trafic de persoane să poată înflori excesiv. De asemenea, minciuna răspândită în rândul comunităților umane în raport cu rolul retrograd, nicidecum asanator și totalmente eliberator, al religiei în societate a avut câștig de cauză în diverse medii, din cauza îndochinării repetate a maselor de către vectorul mediatic, dar și a lipsei lor de cultură a acestora, scopul fiind unul și același, anterior precizat: prosperarea industriei morții de sine a Persoanei.

„Când omul a căzut din libertatea sa suverană, este foarte greu pentru el să se întoarcă. E nevoie să se producă un mare șoc (...). Acestui mare șoc i se asociază puterea Duhului Sfânt. E nevoie, însă, și de o participare a voinței omului care poate să se și închidă în fața acestei alegeri. Alteori, o boală, anumite împrejurări ale vieții sunt cele care aduc omul la acceptare. (...) Păcătosul simte povara existenței sale monotone, plină de tot felul de greutate. Fără niciun sens... Până în ziua în care strigă: „Cum voi putea ieși din această situație? Ce pot face?” Se simte pătruns, împuns în inima sa: „Nu mai pot continua astfel!”, spunea Părintele Dumitru Stăniloae, marele teolog al Iubirii din secolul XX. Ceea ce Omul ar trebui să conștientizeze numaidecât, acum, în târziu de viață și al lumii, este faptul că, prin aderarea la politica de sclavizare globală prin sex și vânzare de sine, și-a pierdut, complet, libertatea de a fi, în orice împrejurare, el însuși...

VÂRCOLACII

Al. Florin ȚENE

Bătrânul Costică îi spunea, cu câteva zile înainte de a muri, vărului lui Mărin a lui Guriță, că el se face vârcolac, pentru a se mai întâlni cu prietenii la cârciumă.

- Așa... să ne treacă de dor!

- Băi, Costică, poate acum suntem vârcolaci!?

- Nu fi nebun, Marine! Acum suntem aici!

- Atunci nu suntem tot... aici, ca vârcolaci?

- Da! Dar... nu vezi că suntem în casă?

- Ce casă, bă Costică! E cavou!

- Cum cavou!? Nu vezi masa? Nu vezi sticla de vin și paharele pline?

- Păi... și atunci vom avea toate acestea... în imaginație. Ca și acum!

- Nu! Atunci ieșim din mormânt și... ne ducem la cârciumă pentru a bea.

Tot discutând pe această temă, cei doi n-au observat că în cameră și afară se întunecase.

- Costică! Aprinde lampa! Nu vezi că nu ne mai vedem?

- Lasă măi Marine, mai bine mergem la cârciuma lui Bălosul! Facem economie de fotoghin, cum zic oșenii.

- Ce vorbești, Costică!? De unde știi că zic la gaz, așa cum ai zis!?

- Păi... am fost aseară pe la ei și i-am auzit spunând că n-au fotoghin...

- Unde!?

- În Țara Oașului!

- Tu ești beat, Costică!

- Cum beat!? N-am băut decât zece kile de vin, la fel ca tine...

- Floare la ureche...

- Atunci să mergem la cârciumă!

- Mergem!

Au ieșit din casă clătinându-se. S-au ținut de stâlpii prispei și apoi au luat-o agale spre poartă.

- Băi Costică, observi cum se învârtește pământul?

- Da! Când eram pe lumea cealaltă, cum îi ziceam?

- Omenire!

- Așa este ! Cum spuneam...când eram acolo pământ nu se învârtea. Stătea pe loc. Ăla, cum îi zicea?

- Gagalileu ne mințea că pământul se învârtește!

- Băi Costică! Noi unde dracu suntem!? Că am amețit tot gândindu-mă...

- Eu zic că suntem pe pământ. Căci toți oamenii de aici, din țărișoara noastră, suntem vârcolaci...

- Adică moroi? Cum zic proștii de olteni?!

- Ce moroi!? Suntem vârcolaci, aceștia provin din neam nobil.

- Da... da... de pe vremea lui Țepeș.

- Ai dreptate! Dar n-am stabilit unde suntem...

- Suntem aici... sau dincolo?

- Vrei să spui că suntem dincolo, veniți de aici...

- Nu mai înțeleg!

- Lasă că ne dezleagă Bălosul al lui Labă! La cârciumă."

- Măi, dar rău se învârte pământul.

- Am observat și eu. A căpătat chiar viteză de când s-a întunecat.

- Păi, este la mîntea cocoșului... a dispărut soarele. El mai ținea pământul să nu se învârtească prea rău.

- Să nu amețească vârcolacii!

- Vrei să spui că oamenii!

- Păi... care oameni? Doar am stabilit că ne aflăm în lumea vârcolacilor.

Tot discutând și bălăngănindu-se dintr-un gard în alt gard au ajuns la cârciumă. Prin geam se vedea că și aici, nu merge lumina.

- Nici aici nu au bulefrică!

- Au lampă! Nu ca noi lumânare...

Cu chiu cu vai au nimerit ușa.

- Măi Costică, rău se învârtește pământul!

Au înaintat spre tejghea, ținându-se unul de altul.

- Bună seara Bălosule!

- Sara bună oamenilor! Ieri v-au înmormântat rudele...

- Aoleooo! Costică! Să fugim că am dat peste un vârcolac din țara moroilor!

*

În aceeași seară Elena a lui Dudău a născut un băiat care peste câteva zile a fost botezat Costică, iar Maria lui Știr, nevasta lui Guriță, a născut tot un băiat pe care l-a botezat Mărin, de nu mai prididea moașa comunală cu alergatul de la una la alta. Noroc că a apucat de le-a moșit pe amândouă, că pe drumul de întoarcere a făcut un infarct sperindu-se de doi vârcolaci care semănau leit cu cei doi morți pe care i-a primenit în urmă cu câteva ore.

A doua zi, oamenii din Țara Vârcolacilor au găsit-o în șanț moartă.

- Asta a căzut din cer, săraca! Își spuneau vârcolacii...

CIUDATA VIAȚĂ A POETULUI GHEORGHE TOMOZEI

Cleopatra LORINȚIU

Viața stufoasă, cu lumini și umbre, a unui poet, cred că are nevoie de o poveste simplă și limpede. Astfel, nuanțele infinitesimale ale acesteia vor rămâne acolo, în versuri, iar povestea propriu-zisă va fi ceva colateral, ceva de citit sau de necitit, din care se pot afla câte și mai câte, dar nimic esențial. Esențialul rămâne numai în versurile aceluia autor. Cu acest gând îmi imaginam cum voi așterne în scris povestea vieții și operei lui Gheorghe Tomozei, pentru că dintr-o dată, unii mi-au spus că e nevoie de aceasta. În sfârșit, cei care cred că ar fi nevoie de o biografie a lui Gheorghe Tomozei sunt o mână de iubitori de literatură, interesați de poveștile vieții literare românești din anii '60-'90.

Marele priceput în biografii, scrise și rescrise, albume retrospective și cărți aniversare, marele știutor, original și preocupat în ceea ce se cheamă „restituire literară” era Tomozei însuși. Oare s-a gândit că poate, la un moment dat, cineva se va apuca să scrie ceva despre chiar „viața și opera” lui? Cochetând mereu cu gândul morții, „alintându-se” mereu cu această aprehensiune persecutoare, se simțea totuși nemuritor sau mai exact îi plăcerea să se joace de-a nemuritorul.

Tomozei și-a adunat toate cronicile scrise despre cărțile sale, le-a lipit conștiincios pe file albe, le-a perforat cu perforatorul, le-a îndosariat în ideea că ele vor rămâne poate. În ideea că oarecine le va publica într-o zi? Habar nu am. Când l-am cunoscut, fiecare din noi doi era ocupat cu câte o complicată poveste de dragoste, fiecare era probabil cu gândul în altă parte și flirtul colegal, simpatic și benign derulat între noine-a lăsat doar un gust dulce-acrișor. El s-a tot transformat mai apoi în altceva, iar acum în amintirea a tot ce a fost, a unei căsătorii și a unui fiu pe care îl avem împreună, iată-mă datoare cumva să punctez unele clipe din biografia sa, în așteptarea acelei cărți, pasionate și bineintenționate despre „viața și opera” lui, scrisă poate de un om al viitorului. Cel puțin așa sper.

Câteva din gândurile mele, le-am așezat într-o stângace ediție de restituiri din textele lui de publicistică, o carte publicată la Domnești, acolo unde au fost donate și mare parte din cărțile bibliotecii Tomozei, obiecte personale, reviste și amintiri, manuscrise. Domnești a fost o alegere bună, pentru că încercările toate, făcute pe lângă autoritățile din Pitești și Câmpulung Muscel, în speranța de a crea undeva un

spațiu care să îi păstreze memoria, s-au lovit de un zid. Reiau așadar câte ceva din acest text: „Va mai trece vreme până când critica și istoria literară se vor pronunța cu obiectivitate constructivă în ceea ce privește opera unora dintre contemporanii noștri, scriitorii care au marcat peisajul literar românesc în a doua jumătate a secolului XX. Poate că termenul «obiectivitate constructivă» este inventat și chiar contradictoriu, totuși mie îmi pare necesar de aplicat și evaluat în literatura română contemporană.

Acest timp istoric devine brusc necesar pentru distanțare și reevaluare. Un timp pentru distanțare, la urma urmei este trebuit în toate cazurile dar poate să devină din nefericire un timp al uitării, al neglijării unor capitole din istoria noastră literară ceea ce ajunge să fie un păcat, o irosire. Un păcat al nepomenirii, al necunoașterii și mai ales al neîncurajării cititorilor care se formează, aceia care vin acum să descopere lumi și cărți. De ce i-am priva de bogăția unei literaturi?

Puțini scriitori români contemporani au fost atât de preocupați, de frământați de gândul posterității, al imaginii publice, de statutul și rolul lor în literatură precum Gheorghe Tomozei. El face parte dintr-o lume scriitoricească formată odată cu ceea ce era «noua lume» de după război, cu avânturile, utopiile, naivitățile, contradicțiile și constrângerile ei, cu simțul datoriei și al responsabilității în «cetate», cu influența benefică și respectată a înaintașilor, o lume ce cocheta uneori cu idei noi dar și cu speranța înlăturării unor opreliști. O lumea scriitoricească trăind cu obișnuința unui statut câștigat în societate prin literatură, mai mult sau mai puțin, subordonată cerințelor politice ale vremii. Nu are rost să judecăm noi această lume, nici să o etichetăm. Putem să încercăm s-o înțelegem și să alegem valoarea înlăuntrul întregului, căci nu puține au fost lucrurile de valoare care s-au scris și s-au publicat. Cu timpul, anumite atitudini, idei exprimate, elemente de cod artistic și civic vor fi din ce în ce mai greu de înțeles de un posibil public cititor ce ar binevoi, să zicem, să parcurgă cărțile acelei vremi.

Despre poetul Gheorghe Tomozei s-a spus că a fost prolific, iar criticii literari au scris mult despre el, zeci de cărți ale sale au fost întâmpinate și comentate în revistele vremii, dar și ansamblul operei sale poetice. Totuși, se pare că Tomozei însuși nu a fost niciodată mulțumit de receptarea critică a operei sale și nici de laurii cu care i-a fost încununată opera, această nemulțumire lăuntrică măcinându-l foarte. Izvora ea dintr-un caracter paradoxal, dintr-un fel de a fi? Poate că da.

Omul care și-a jertfit, așa zice cu puțină teamă de a nu fi patetică, ani de zile pentru restituirea operei unor prieteni, pentru cărți de rememorare și insertare în peisajul literar, dacă ar fi să ne gândim numai la Nicolae Labiș și Nichita Stănescu, dar mai sunt și alte exemple, omul care a găsit o vorbă, o expresie anume pentru a-i evoca pe Mihai Gafița, Veronica Porumbacu, Virgil Gheorghiu, Anatol E. Baconski, cei pieriți la Cutremurul din 1977, dar și pentru Dominic Stanca sau Florin Mugur, toți scriitori dispăruți, a receptat cu nemulțumire lipsa «recunoștinței colective» sau a recunoașterii am putea spune, cu un soi de undă de

bosumflare copilărească, reflex al unei copilării chinuite care-l a și impregnat de altfel, pentru viața toată.

Jurnalul Tomozei era de fapt tot poetul Tomozei căci el presăra în rândurile sale de proză și notație jurnalieră câtă poezie putea, având și meritul de a apropia cititorul de niște lumi și de niște teme. Insera deci substanță poetică și în orice caz noțiuni de estetică, de istorie, de arheologie, creând gustul pentru lectură, pentru iscodire și cunoaștere într-un public nevăzut ce citea ziarele și revistele vremii care, vai, cam păreau toate la fel. Din magma de vorbe culese, rândurile lui Tomozei marcau cititorul, erau memorabile și reușeau să se distingă printr-o spunere, o idee, un sens. El a avut acest gen de rubrici și rubricuțe la fel de fel de jurnale, și le intitulase inspirat: „Desene pe asfalt” sau „Grafitti” sau „Oracol”.

Texte despre toate cele, nu de puține ori presărând gânduri, comentarii, reverențe făcute amicilor sau aluzii acide adresate unor confrăți ori în marginea unor nemulțumiri, în general culturale. Asemenea proze scurte cum le-aș zice eu, Tomozei a reunit și publicat în timpul vieții sub titlurile „Manuscrisele de la Marea Moartă” și „Plantația de fluturi”.

Titluri frumoase și elegante înfățișând publicului un spirit colocvial, sfătos, un comentator atent și vivace, ușor de stărnit și greu de împăcat, caustic adeseori, livresc și calofil, pe alocuri de-a dreptul prețios, iubitor împătimit de carte și mai ales de beletristică. Am găsi într-un plic, așezate cu grijă, câteva manuscrise ale unor articole pe care le publicase în presa de după 1990 și pe care voia să le reunească într-un volum. El remarcă de altfel în jurnalul sporadic și pe alocuri chiar eliptic pe care l-a ținut, că acest scris la ziar, la gazetă, practicat în mare parte datorită nevoilor materiale, necesității de a câștiga și de a se întreține, l-a chinuit toată viața și i-a secăt puterea de a scrie un jurnal adevărat.

După anii '90, situația scriitorului român profesionist să zicem, a scriitorului care nu s-a înscris prin partide și nu s-a agățat de brațele așa numitei societăți civile susținute financiar din surse bizare sau oculte, devenise problematică. Tomozei nu a vrut să fie «racolat» de nici o undă politică a vremii de tranziție, încăpățânându-se să păstreze o anume independență, dar simțindu-se și nedreptățit de lumea nouă instalată la cărma instituțiilor literare și culturale românești, în general. Asistăm așadar, în acești ani de după nouăzeci, în care poetul a mai scris și publicat, tot mai greu, tot mai chinuit, tot mai puțin, la un soi de judecată aspră și chinuitoare, la un soi de «dureri înăbușite» cum ar fi spus Sadoveanu, în care strălucesc pe ici pe colo, perle de frumoasă spunere sau împerechieri surprinzătoare de vorbe.

În poezie, limbajul poetului ajusese la esențializare, cea mai ciudată, dar poate și cea mai frumoasă este cartea sa din urmă, „Un poet din Tibet”, în care autorul ajunsese deopotrivă la încifrare și esențializare. Într-un text pe care la un moment dat Tomozei l-a scris despre un scriitor destul de puțin evocat și chiar nedreptățit, este vorba despre Dominic Stanca, am senzația că de fapt se autodescrie, sau mai exact descrie ceea ce se petrece și avea să se petreacă în fapt cu propria sa creație poetică, cu propriul său traseu literar. Am să citez câteva rânduri, eliminând cu bună știință numele lui Dominic Stanca. Iată: „Citindu-i azi însemnările de jurnal (ultimele, scrise pe patul spitalului ca înaintea unei trageri pe roată) îmi dau seama că nici atunci, ce grozăvie! nici atunci el nu socotea că e îndreptățit să se obiectiveze acordându-și măcar șansa postumității. Cel care tot timpul s-a arătat încântat de colegii

lui, adesea exagerându-le virtuțile, și-a gândit necruțător răsunetul posibil al cuvintelor sale tensinate. E bine așa? E bine să te lași devorat de șarpele îndoiei nimicindu-ți elanurile dintr-o mare, primejdios de mare modestie tradusă printr-un umor și el excesiv, aplicat mai ales propriilor demersuri?

După ce am mai trăit exemplul lui Miron Radu Paraschivescu, cel care a lansat, apăsător, ideea că «nu are un puternic talent personal» drept care se mulțumea doar să dea echivalențe românești unor sonuri străine, îmi vine să spun că nu, că nu le trebuie oferite criticilor comozi asemenea capcane. Jocul superior care e frământarea artistului ce se vede, dintr-un prea mare exces de scrupule, învins în luptele (de ateier) , dorința de a se desăvârși printr-o dueroasă etalare (și evident exagereare) a unor imperfecțiuni, ei bine, toate acestea sfârșesc prin a căpăta credibilitate.”

Este fără îndoială, un adevărat solilocviu al scriitorului, el era frământat de soarta literaturii și a locului unui scriitor anume dar în pielea căruia se și vedea, căci atitudini de maximă îndoială și de punere a altora înaintea interesului personal, ei bine acest tip de faptă i-a caracterizat viața vreme de câțiva zeci de ani.

Nu e de mirare că generații întregi l-au cunoscut pe Tomozei ca pe autorul cărții „Moartea unui poet”, o anchetă literară foarte interesantă, inedită la noi ca gen literar, un fel de reconstituire cvasi detectivistică a vieții și morții lui Nicolae Labiș. Dar să scrii zeci de ani literatură iar până la urmă ce e ales din opera ta să fie doar punerea în chenar a gândurilor despre un confrate, evident, iubit, prețuit, dispărut, nu pare echitabil în nici o ordine a lucrurilor, indiferent de contextul cultural!

Revenind la articolul despre Dominic Stanca, nu mă pot împiedica să remarc faptul că Gheorghe Tomozei presăra spuni pe care într-un fel subconștient poate, și le-ar fi aplicat sie însuși: „...nu era un învins. Era, în ciuda exercițiilor îndelungate și în pofida precocității, un scriitor care abia începea să articuleze semnele unei mari opere. Citindu-l, mai corect spus, recitindu-l îmi dau seama că (...) începuse să vadă în sine tiparul de sânge și nervi al unui scriitor chemat să se rostească. A scris suficient pentru a exista.

A venit însă atrocele deznădământ. Intenționasem inițial ca în locul rândurilor acestea să încerc într-un scurt eseu să demonstrez vigoarea talentului lui (...) printr-un convingător colaj de citate dar patima mea pentru jurnalistică mă învinge (și mă convinge) că nu e - cel puțin pentru penița mea - vremea cea mai potrivită pentru a analiza «la rece» o viață și o operă devenite, prin devălmășie, o rană.”

Exercițiul pe care vi-l propun mi se pare, sincer, tulburător căci, repet, dacă facem abstracție de numele scriitorului evocat (într-un articol din 18 martie 1983) aceste rânduri parcă ar fi scrise de un dublu al lui Tomozei despre sine însuși! Ca și cum am asista la un exercițiu liric al lui Pessoa, scriitorul care își crease eu-ri alternative pentru a se putea exprima mai bine sau pentru a-și dezorienta contemporanii... Viața și opera le resimțea Gheorghe Tomozei ca pe o rană continuă, fiind structural creat parcă să vadă partea goală a paharului: și-a evocat nu odată cu deznădejde originea socială, mama dintr-o familie nu neapărat săracă sau foarte săracă, dar oricum modestă, o femeie încăpățanată și într-un anume fel cu o personalitate forte, care pleacă din sat spre București din pricina pruncului pe care îl purta în pântec.

Va urma

SUFLETUL - CLIMATELOR LITERARE

Victor STEROM

„Omul valorează cât îi esre cugetul, cuvântul și fapta; sau omul este ceea ce înfăptuiește. Ori cum spunea Hegel în logica sa:

„Omul nu este decât șirul faptelor sale”.

Când am spus - Sufletul - m-am gândit la meritul incontestabil al poetului Ion Iancu Vale, cel care, cu osârdie și devotament a inițiat, a fondat și susține revista de cultură: Climate Literare. Ea trebuie să devină o oglindă a omului - creator de frumos, de adevăr și credință.

Alături de un grup de intelectuali pe care i-a strâns în jurul revistei, inimosul scriitor Ion Iancu Vale, a deschis o poartă de intrare în literatura modernă și contemporană și a ridicat o tribună de afirmare în: poezie, proză, eseu, critică literară, interviu, atitudini și mărturisiri de credință în cel dintâi an de la

apariție. Fondatorul acestei reviste a înțeles că viața nu este un joc al întâmplărilor nefaste, ci este o rostogolire fastă a speranțelor, a înțeles că dăinuirea este pururi hărăzită numai faptei. A înțeles că există un timp când trebuie să depui mărturie despre ceea ce trăiești, ori ai trăit - să-l parafrazez pe Albert Camus.

Aici forța cuvântului scris, iubirea dintre confrăți și inteligența creatoare și-au spus echilibrat voința de a se înscrie pe orbita nemuritoare a creației de pretutindeni și dintotdeauna.

Sunt părtaș la această întemeiere, găsindu-mi chiar de la primul număr numele alături de alți scriitori, în paginile Climatelor literare.

Sunt tot mai sigur că sub cerul Limbii Române, revista de la Târgoviște, condusă de Ion Iancu Vale, își va duce mai departe, tot mai departe -pașii - împlinindu-și astfel, destinul. La Mulți Ani!

28 iunie 2008-Ploiești

Din vol. în lucru „**Gânduri printre rânduri - Texte, cronici și scrisori**” de Ion Iancu Vale

→ Continuare din pag. 5

(aflat de altfel în proprietatea unui mare editor e-book) nu a fost important; decisivă a fost apariția rapidă a știrii, de frica mediilor concurente. Panica s-a instalat înainte de publicarea rezultatelor unei anchete epidemiologice (microorganismele au prostul obicei de a rămâne în urmă cu replicarea față de viteza internetului). Primăriile s-au confruntat cu saci întregi de gunoarie tipărite, de la Shakespeare la Kazantzakis, care au paralizat pentru câteva zile salubritatea și au stârnit îngrijorarea ecologiștilor preocupați de viitorul planetei: „în regulă, nu se mai taie bieții copaci pentru aceste relicve neigienice, dar știți în câte sute de ani dispare o copertă de carton de-a lui Hugo?”

Oamenii ocupau cu cărți inutile metri cubi din casa plătită cu 1000 de euro pe metru pătrat. Obişnuința ori pasiunea secretă s-au dezintegrat în câteva zile atunci când s-a propagat pe net un zvon. Site-urile serioase ale fostelor cotidiene internaționale au preluat știrea că o bacterie ucigașă s-a cuibărit între paginile tipărite în trecut în țările ce ofereau muncitorilor tipografi 1 dolar pe zi și o masă caldă (pentru a reuși să vândă cu un mic profit în țările dezvoltate). Ultimele edituri dispăruseră între timp sufocate între viteză, ineficiență și respingerea tinerei generații, dar bacteria rămăsese. Amănuntul că informația apăruse inițial pe un site obscur (aflat de altfel în proprietatea unui mare editor e-book) nu a fost important; decisivă a fost apariția rapidă a știrii, de frica

mediilor concurente. Panica s-a instalat înainte de publicarea rezultatelor unei anchete epidemiologice (microorganismele au prostul obicei de a rămâne în urmă cu replicarea față de viteza internetului). Primăriile s-au confruntat cu saci întregi de gunoarie tipărite, de la Shakespeare la Kazantzakis, care au paralizat pentru câteva zile salubritatea și au stârnit îngrijorarea ecologiștilor preocupați de viitorul planetei: „în regulă, nu se mai taie bieții copaci pentru aceste relicve neigienice, dar știți în câte sute de ani dispare o copertă de carton de-a lui Hugo?”

Noroc cu donatorii anonimi care au organizat un fond de caritate (inspirat numit „Pentru sănătatea planetei”). Ideile tehnologice nu au lipsit și la fiecare colț de stradă, lângă vechile toalete ecologice, au apărut mici incineratoare pe bază de energie solară. În fiecare săptămână se organizau între vecini mici întâlniri de ardere a cărților. În urmă cu 150 de ani, în 1934, ar fi fost un bun prilej național de socializare ideologică, dar acum se știa oricum totul de pe facebook, snapchat, instagram și mai noul BtB (Burn these Books).

În literatura rabinică există multe discuții cu privire la aparenta contradicție între omnisciența lui Dumnezeu și liberul arbitru. Punctul de vedere acceptat este că „totul este prevăzut, însă omului i se oferă dreptul de a alege” (Rabbi Akiva, Pirkei Avot 3:15). Plecând de la această abordare, problema este, oficial, descrisă ca un paradox, probabil dincolo de înțelegerea omului.

Va urma

RECENZIA UNEI CĂRȚI - „INFERNO” DE DAN BROWN

**Daniela ACHIM-
HARABAGIU**

Un lucru cert este că autorul este foarte cunoscut, ca și întreaga lui operă literară ce s-a bucurat de mare succes, motiv pentru care nu voi insista asupra datelor biografice sau ale operei sale, aceasta cu atât mai mult cu cât trei dintre ele au fost ecranizate, și mă refer aici la „Inferno”, „Îngeri și demoni” și la „Codul lui Da Vinci”. Atât cărțile cât și ecranizările i-au adus și un succes material substanțial. „Inferno” a fost tradusă în limba română din limba engleză de Adriana Bădescu și a apărut la Editura Rao în anul 2013.

Binecunoscutul autor Dan Brown s-a născut la 22 iunie 1964 în Exeter, New Hampshire. El este perceput ca un autor american de romane polițiste de senzație. Autorul, de-a lungul vremii, a avut diverse ocupații: muzician, compozitor, profesor de limbă engleză, de simbolistică, scriitor, pasionat de criptografie și coduri, aceste ultime teme fiind regăsite și în scrierile sale. Dintre operele semnificative enumăr: „Fortăreața digitală”, „Conspirația”, „Îngeri și demoni”, „Codul lui Da Vinci”, „Simbolul pierdut”, „Inferno”, „Origini”.

Cartea pe care v-o propun am citit-o cu ceva timp în urmă, mai precis în vara anului 2016, dar, de anul trecut de când a fost declarată starea de urgență cauzată de pandemie, mă tot gândesc la ea. Mă frământă acest gând pentru că, deși scrisă cu aproape zece ani în urmă, tratează un subiect extrem de actual și tangibil, pe care toată planeta Pământ îl trăiește în mod dramatic, la toate nivelurile, de mai bine de un an. S-a scris despre această carte că este una de ficțiune și suspans care ține cititorul cu sufletul la gură pe tot parcursul lecturii, cu descrierea unor scene împletite cu date exacte, reale despre istorie, artă și știință până la cel mai mic detaliu.

Partea privind suspansul și datele istorice, operele de artă, locurile reale incluse în carte, care fac extrem de plăcută și interesantă lectura, nu-mi stârnește nedumeriri, însă partea privitoare la ficțiune, îmi pune semne de întrebare și mă duce cu gândul că este mai reală decât orice realitate, având ca premisă și viziunea filosofului Kant, care a definit ficțiunea ca „o născocire dar în același timp o posibilă acceptare a subiectului”. De altfel, autorul începe cartea cu o notă intitulată „Date”, în care

precizează că: „Toate lucrările de artă, literare și științifice, precum și referirile istorice din acest roman sunt reale”. „Consoțul este o organizație particulară cu reprezentanțe în șapte țări. Numele ei real a fost schimbat, din rațiuni de confidențialitate și securitate.”

„Inferno – este lumea subterană descrisă de Dante în poemul său epic Divina Comedie, în care iadul este înfățișat ca un tărâm complex structurat, populat de entități numite „umbre” - suflete fără trup, captive între viață și moarte.

Cu aceste precizări autorul prezintă în Prolog „Umbra” care nu este altcineva decât inginerul genetician, Bertrand Zobrist, „...un transumanist care credea că ne aflăm în pragul unei ere postumane strălucite - o eră a adevăratelor transformări”, cu o minte scilicitoare care a creat un virus menit să schimbe, în concepția lui, în bine întreaga omenire prin „...creșterea exponențială a virusurilor pentru a combate creșterea exponențială a populației”

Virusul creat de Zobrist urma să fie eliberat pentru a se răspândi pe calea aerului într-o grotă (o fostă cisternă subterană de apă) folosită pe post de sală de spectacole, în timpul desfășurării unui concert dintr-un oraș pe care vă las să îl descoperiți singuri. Zobrist a angajat și plătit „Consoțul” să îi pună la adăpost și să-i finalizeze „opera” constând în expedierea unei înregistrări video spre a fi adusă la cunoștință publicului larg, despre eliberarea acestui virus. În înregistrarea video apare o placă cu următoarea inscripție: „ÎN ACEST LOC, LA ACEASTĂ DATĂ, LUMEA S-A SCHIMBAT PENTRU TOTDEAUNA.”

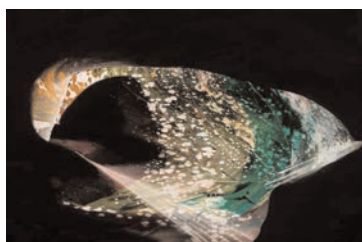
Această împletire între real și imaginar este apanajul scriitorului, al artistului în general care înainte de a da viață fizică unei opere, acesta o plăsmuiește în interiorul său imaterial, dar atunci când ceea ce s-a vrut a fi ficțiune are corespondent similar în viața reală, ridică întrebarea dacă acest autor a vrut să ne tragă niște semnale de alarmă la care, se pare, că omenirea nu a reacționat...sau în altă ordine de idei, ar fi tardivă o reacție(?), așa cum este demersul personajului pozitiv al romanului?

Infernul este virusul creat în numele evoluției tehnologiei și al transformării umanității pentru învingerea „monstrului htonian” ca simbol al fertilității, prin combaterea creșterii populației, ca „o soluție pe termen lung, o soluție permanentă.... o soluție transumanistă”, „un vector viral cu cale de transmitere aeriană capabil să modifice ADN-ul uman” menit să facă umanitatea, nu toată, ci în modul selectiv natural al ciumei bubonice, să fie incapabilă să procreeze, fără să știe că are această „boală”. „Virusul lui Bertrand este o molimă a sterilității. O treime din populația umană va deveni infertilă.”

→ Continuare în pag. 25

COLAJ LIRIC

Poezia Săptămânii ITHACA

Rezidual

*Scurtă sau lungă viața, tot
ce trăim, se condensează
în griul rezidual al amintirii.
Din vechi călătorii ne alegem
cu enigmatice monede
de valori presupuse.
Din amintiri se înalță numai
un praf difuz și un parfum:
Să fie oare aceasta poezia?*

Ida Vitale, Uruguay 1923

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Căldură

*Amintirea îmi îngheață între degete,
ochii mei o fixează încremeniți,
în timp ce păsări deznădăjduite
se îndreaptă spre ținuturi mai calde.
A vântului izbândă e aceasta,
nicidecum un triumf al inimii.
Obrazul meu nu se îmbujorează
atins de arșița amintirii.
Cuvintele-mi iau calea zburătoarelor:
odihna și-o găsesc în cuibul poeziei.*

ARMENUHI SISYAN, Armenia

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Nu pot trăi încă în poezie

*Nu pot trăi încă în poezie,
mi-e dat să fiu aici, pe lume, în oraș.
Doar cei răposați pot trăi în poezie;
sosesc ca niște bieți violoniști,
cu degete învinețite și înghețate
și adorm profund pe așternutul de
versuri.*

ADAM ZAGAJEWSKI, Polonia, 1945-2021

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

*Petala flori
se-ntoarce către
ramuri
un flutur bălțat*
Moritake

*Toporul cade sec
spintecă buturuga
lovind cu ciocul*
Issa

*Parfum de flori de prun
brusc soarele răsare
trasând cărarea*
Bashô

*Pe Fuji poate
să-l surprindă în asalt
doar iarba verde*
Buson

*Lanul de orez
deja pălește vested
cireș în floare*
Kyoroku

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Întâlnirea mea cea fericită

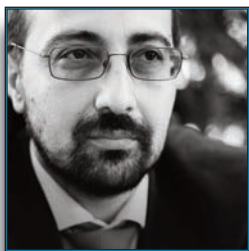
*Am avut o fericită întâlnire cu
lebedele,
ce mi-a marcat întreaga viață,
o clipă minunată, între lac și pădure.*

*Ele au inventat tăcerea.
Lebedele știu cum să privească inima
în adânc,
pentru că ele nu cunosc mânia,
sunt spirit pur.*

*Pășeam pe apa lacului, în rând cu
lebedele,
vorbind cu ele am simțit cum
atingeam eternitatea,
că timp de secole am trăit într-un
extaz dumnezeiesc,
în care nu încăpuseră decât iubirea și
eu.*

FRANCISCO DE ASÍS FERNÁNDEZ,
Nicaragua

Traducere: Germain Droogenbroodt –
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

POEZII

Sebastian DRĂGAN

Apocrifă (o poemă apotemă și fonemă)

Înlăuntrul tău e afară !
Carnal și grunjos ca o rocă lunară
Fierbinte și rece
ca o cireasă amară
Înlăuntrul tău e afară!
Uneori neted ca blana unei pisici
astrale
Alteori umed ca roua pământului
nesătul să o soarbă
și aromat ca o mare oarbă
Pe care pescărușii o poartă
pe aripi
Când vor să o strivească de cer
Da, înlăuntrul tău e afară
Ca un trup de sfoară ușoară
Împletit din răsul tău rostogolit
pe care-l cuprind de grumaz
Și îl leg de glezna nopții
Când te pătrund
amețit
de plinătatea
goliciunii arzânde,
a minunii rotunde
Străpung
Înlăuntrul tău e afară!
Doar dragostea mea te ridică
doar iubirea mea te ascute
atunci când tăișul
acum când suișul
coboară

La più bella del mondo

Sssst! Fă liniște, fă, fato!
Că ne aude dragostea
cum ne furișăm
păș-păș
S-o înhățăm cu harcanul
S-o terfelim prin tină
și s-o beștelim cum știm mai bine
cu mângâieri necurate și poște
nestinse în dorințe.
Mucles!
Că ne cuprinde neștiința iubirii
O clipă
știrbă și hădă,

ne râde-n fețe
și tăcerea se rupe în zdrențe de vorbe
lunguiește, deștepte
ca niște cuvinte bete
E cerșetoare de umilință
lumina ce se răsfrânge în spete
De unde jumulite aripi se-ntind
pe-ndelete
Dacă furi asfințitul c-o buză de lună
e limba topită a soarelui
Poate ne ridicăm din noi
și lustruim răsăritul cu sulițe
din tije lungi de păpădii
Să ne pregustăm
c-o gură furată
Până ne coacem
de-atâta frământare
telurică
În așteptare și frig.

Zdrențuit

Atunci fără să cer am căzut în cer.
Zdrențuit.
Te cuprind cu privirea adânc
până când acele genelor încep să te
țesească petic cu petic
Ici-colo, încotrova
scame albe de nori se lipesc de albastru
să-mi aducă aminte de plapuma
îndesată cu lână
pe care mama o rostogolea peste mine
când mă culcam
în iernile hulpave
în care frigul era
un cub fierbinte sub piele
La o margine
pământul s-a trezit
și înfulecă prăjini de rai.
E dimineață. Îngerii stau cuminiți
zburând la punct fix.
Doar Dumnezeu picotește
pe-o țandără de răsărit
Stă așa, aburcat pe-o
urmă
și-și bălăbăne picioarele
a lehamite
Strivește soarele
damblagit de cumulonimbuși,
între arătător și degetul mare
privește sașiu
când mă iartă.

Ivanhoe

Când alunecam pe burtă,
îmbrățișând balustrada
de roșu scrijelit a scării
blocul cu 4 etaje părea mai mic iar eu
doar pe șaua celui cal eram întreg,
cu pantalonii scurți tociți și sandalele largi
de atâtea cruciade purtate
i-am spus tatei fă-mi un scut la uzina aia
a ta,
o sabie vreau ca-n Ivanhoe,
că de arc m-am ocupat singur
din lemnul de alun cioplit cu briceagul
în spatele școlii, în Salcâmi, acolo unde
vânam
nu iepuri și căprioare nu pisici sălbatice
ci zâmbetul înnebunitor al Corinei de
vizavi,
da, tată, fă-mi o sabie și o lance și un scut
coiful cu vizieră l-am meșterit din carton
și l-am pictat în acuarelă
de zici că-i din bronzul cel mai bun
dacă mi le aduci astăzi jur că mâine
voi fi cavalerul pe coperta cărții,
ăla pe care-l văd în fiecare zi
că-l porți după tine la masă, în dormitor;
la baie,
când mama-ți strigă ascuțit vorbesc
singură
lasă cartea aia că nu auzi nimic din ce spun
pe Corina am s-o prind și surprind pe
scări,
coborând-lunecând pe calul meu în
buiestru
am s-o lovesc ușor cu vârful sandalei,
ca din greșeală
și ea o să mă certe în glumă, zâmbind
puștiule ai grijă că te lovești
și mă va mângâia pe cap și pe obraji
mă va săruta în fugă
lăsându-mi parfumul de frezie
și urma de ruj cu aromă de fragi
atât cât să-mi ajungă
atât cât să-mi țină
până la următoarea aventură
precis până mâine
și tata-mi făcu scut
sabia am încropit-o și lancea
zâmbetul corinesc să-l asmut
numai parfumul
să-l rup
de prezent
în trecut

IASI orașul dragostei

- Fragment de roman -

Raul ANCHEL

Balul Bobocilor

Era toamnă, sfârșit de Septembrie. O zi splendidă, însorită dar nu călduroasă. Toamna se numără bobocii, iar Iașul își primea bobocii răzând ...

Era balul bobocilor. Anul întâi de facultate își lăsa bobocii-n prada uliilor din anii mai mari... Yoni era în anul întâi de Facultate...

Nu prea știa ce caută el acolo. Sincer nu știa, balul bobocilor? Dar instinctele ce-i stăpâneau deciziile îl împingeau din spate, ele crezând că știu mai bine tot ce va urma...

Yoni era singur, nepregătit, departe de casă. Doar visurile rămăseseră aceleași... ele creau speranțe... ele creau oportunități. Yoni trebuia să le încerce, cu multe temeri dar și mult curaj...

Așa era ea, așa ea i-a oprit lui Yoni respirația...

Două picioare, cupe mici delicate de la glezne la genunchi, ce se furișau elegant în pantofii ușori de sport.

De la genunchi la șolduri două vase de porțelan, ondulate artistic, puternice, decupate dintr-o geometrie cerească, ce stăteau rotunjite perfect într-o convexitate absolută.

Cine a mai născocit cubismul, și pentru ce? se întrebă Yoni.

Un artist divin a înfipt cele două vase, nu fără o oarecare ezitare, într-o caisă mare, cărnăasă, întrezărită dintr-o rochie mini, subțire de mătase, mulată pe corp. Atunci a înțeles Yoni, pentru prima dată cuvântul mulată. Îți poți închipui totul fără rezerve, fără riscul de a exagera... E adevărul adevărat, adevărul pudic...

Caisa meticulos despărțită-n mijloc în două elipse simetrice, își aștepta provocatoare atingerea. Caisa, ce el doar o intuia, albă rozlie, păstra probabil în puritatea ei peri mici, delicați, ce o făceau mai magnetizantă, mai tentantă, mai nobilă...

Acest ansamblu este legănat cu fiecare pas, dintr-o talie subțire, sprijinită-ntr-un spate delicat pe

jumătate acoperit de plete lungi, șatene... Două mâini robuste, primitoare, închideau imaginea...

Și toate astea când doar încerci să-ți ferești vederea privind-o din spate...

Poate e adevărat că drumul cel mai scurt dintre două puncta e linia dreaptă și-a spus Yoni. Poate faptul că-i dreaptă, îi conferă liniei o anumită decență...

Dar pentru ce să mergi pe drumul cel mai scurt, cel mai drept, când la fiecare pas ochiul poate acompania gândul în popasuri emoționante, pe harta mirifică a corpului acestei creaturi...

Atunci, atunci ea a întors capul spre Yoni... Părșaten, ușor ondulat...

Ochi negri, mari, ce scanau totul.

O gură mică cu buze roșii, groase, ce promiteau...

Sâni liberi, fericiți, ne înjugați în canoane feminine, ce tresăreau la fiecare mișcare și la orice bătaie a inimii...

Sâni cu nerăbdarea lor, cu chemarea lor, cu dorințele lor necontrolate...

Acum câțiva ani, dansurile nu erau ca acum și-a spus Yoni. Erau mai puține mișcări haotice, mai puțin organe necontrolate ce se aruncă-n aer... Totuși era preferabil ca și pe atunci să te încălzești pentru început la un dans ritmat, ca să aștepti tangoul... Lui Yoni i s-a părut că tipa nu e indiferentă la privirea lui insistentă. Nici la ochii lui albaștri nu părea indiferentă...

Clar e că tangoul a fost inventat în Italia, și-a spus Yoni, cu mult înainte de a fost dansat în Argentina. Italia antică, numai acolo luxul de pofte se cufundă în pofta de lux. Yoni se simțea bogat că poate pretinde fericirea atât de

aproape... O putea atinge cu mâna...

O chema Mariana!

Ea era din Constanța... Yoni din Fălticeni... E un sat? Cum vrei tu!

Ea era bronzată, el nu. E mai frumos bronzat! Așa e...

Au discutat o mulțime de lucruri. Toate, doar ca în scurtele pauze ale discuției și ea și el să-și oprească gândurile în a le controla corpurile, sufletele... În ritmul muzicii cele două corpuri deveneau unul. Fiecare simte la ce gândește celălalt și încearcă să-l întâlnească calm, la locul convenit, din gândul lui...

Lui îi plăceau mult întrebările ei. O apropia de corpul-i fierbinte, îi simțea sânii zbatându-se dornici în cămașa lui. Îi șoptea la ureche...

Era mult zgomet, nu auzea nimic, nu auzea întrebarea. Dădea din cap a da, deh, era un tip pozitiv. Ea zâmbea, nu știa dacă simte inima ei sau a lui bătând cu putere. Nu se poate că a răspuns da,

doar l-am întrebat... Nici ea nu mai știa întrebarea... Nici ea nu aștepta răspunsul...

Totul e bine până când instinctele încep să-ți domine organele, care independente fiind, te pot face de rușine... În ochii Mariane, Yoni vedea că nu se putea face de rușine...

Asta îi dădea curaj...

Trebuia să continue... Nu se grăbea nicăieri. Oricum era cea mai frumoasă zi din viața lui...

Mariana și-a lipit fața de fața lui.

El, cu greu s-a dezlipit o clipă, trebuia să-i vadă ochii, gura și atunci buzele li s-au apropiat. Așa s-au gustat unul pe altul. Era o acceptare totală... S-au sărutat lung... Ea era cu ochii închiși... Fiecare ocupa un locșor în conștiința celuilalt, în trăirile lui...

Uitându-se la ochii ei închiși, simțea inima bătându-i puternic în același ritm cu al ei. Două corpuri sincronizate, gata de zbor. Destinație încă necunoscută... Yoni era pradă dorinței. Nu avea habar ce trebuie să facă...

Mariana stătea cu chirie, nu departe de Hotelul Unirea, într-o cameră dintr-o casă veche de pe Lăpușneanu, la etajul 1... Familiei ei, îi era greu cu chiria. Dar ea nu reușise să obțină bursă... Yoni avea bursă, dar ai lui nu-i trimiteau nici un ban... Nu aveau de unde...

Au pornit în zbor spre Lăpușneanu... Drumul de la Universitate, l-au făcut de mână, plutind. Atunci a fost prima dată când Yoni s-a cocoțat pe un covor turcesc, sus, sus în binecuvântarea stelelor. Mariana era lângă el. Yoni cu multă grijă o ocrotea să nu se lovească cumva de cupola Bibliotecii Universității...

Filme despre, sau cu sex, Yoni nu văzuse. Dar se pare că sunt momente în care orice instructor e de prisos. Viața își continuă oricum lecția... bună, rea, e singura profesoară autorizată...

Ochiul surprinde orice eveniment... Corpul palpită la orice simțire...

Și apoi vin trăirile... Ele te învață ce-i bine, ce-i rău...

Trebuie numai să te lași controlat de instinctele tale trăind fiecare oportunitate, în fiecare clipă. 'Oprește logica și prudența' și-a spus Yoni...

Dorința de a înțelege ce e cu adevărat fericirea, ce e cu adevărat al nouălea cer, a fost înlocuită de dorința de a intra cu Mariana în nimbul ei, să o admire transpusă-n dorință. Din străfunduri cei doi îngâneau aceeași melodie, melodie pe care numai corpurile lor fierbinți o puteau percepe, melodie ce atunci dădea ritmul comuniunii lor...

Ziua fiecare era la cursuri, la facultate... Yoni mânca la cantina universității, Mariana își pregătea ceva acasă... Era specialistă în bucătărie, învățase să gătească de la mama ei. După cursuri, Yoni continua

spre Biblioteca Universității de la începutul Copoului. Mariana voia și ea să învețe acolo, era tare plăcut. Puteau învăța maximum o oră, apoi mergeau spre Lăpușneanu...

O să picăm amândoi toate examenele îi spunea Yoni. Mariana nu părea impresionată... De mâine gata, spunea Mariana... Mâine luau totul de la început... era așa de bine, era așa frumos...

Tot timpul visau unul la altul...

Noaptea nu visau ci-și împlineau visele unul după altul... Se delectau vis după vis...

Și-au jurat dragoste veșnică... Nimic nu-i va despărți vreodată... Au fost împreună tot anul întâi... Cel mai frumos an întâi al ei. Cel mai frumos an întâi al lui... Cu ochi roșii de nesomn și mereu nerăbdători să se ntâlnească, să se atingă, au luat toate examenele...

Sâmbăta Yoni părăsea căminul de pe Copou, de lângă Agronomie și venea cu o geantă, cu câteva schimburi să stea la Mariana... Ea îi gătea, numai lui... El o urmărea, numai de mâncare n-avea chef. Dar și când îl apuca foamea, îi admira talentul din tot stomacul...

Fiecare știa orice-i place celuilalt...

Și ce-i displace...

Au învățat să respecte, să se respecte...

Se plimbau mult, mergeau în neștire pe jos zeci de kilometri, în fiecare sâmbătă după amiază și duminică...

Yoni i-a arătat unde e Comunitatea Evreilor. El mânca acolo de câteva ori pe săptămână. Putea primi masa gratis...

'Povestește-mi de evrei' l-a implorat Mariana.

'N-am ce să-ți spun. Și ei sunt oameni. Poate ceva mai curioși...'

Constanța era un oraș mare...

Fălti ceva mai mic...

Au descoperit împreună frumusețile Iașului...

Lui Yoni nu-i tăcea gura o clipă... Mariana știa să asculte...

'Distracția mea era Strada Mare. În sus și-n jos. Acelaș peisaj mereu... Alți oameni, alte priviri încrucișate, alte emoții ascunse, alte vise.' i-a spus Yoni

'Eu trăiam iarna ca ursul, hibernam. Vara la mare, cu-n prosop, mereu în nisipul fierbinte, mereu la mare... Nu știu cum se poate trăi fără aerul de mare...

Veneau mereu alți turiști. Alți oameni, alte priviri încrucișate, alte emoții ascunse, alte vise.'

Yoni ar fi vrut să știe de câte ori s-a iubit în nisipul fierbinte, a zburdat goală-n apa fierbinte...

Dar știa că sunt întrebări ce nu trebuie puse și sunt răspunsuri ce nu trebuie reținute...

Scările din labirint

Carmen Georgeta POPESCU

Sunetele trec prin mine, se îmbrățișează prelung între două game armonioase și alunecă apoi, abia sesizabil, spre fereastră. Le privesc și tac. Ochii lor transparenți s-au lipit de toată ființa mea și, parcă pentru prima oară, simt că mi-e de bine. Surâd și tac. Mă simt asemeni călătorului care se întoarce acasă cu pumnii plini de cerul înstelat pe care, altădată, abia dacă îndrăzneam să-și scrie o dorință, să așeze o șoaptă rotundă, ca mărturie a zâmbetului păstrat pe buze după fiecare luptă cu vântul pe scările din suflet. Am urcat și am coborât acele scări ca un locatar încăpățânat să nu folosească niciodată liftul, nici măcar balustrada. Am exersat mersul pe vârfuri până la clătinare, până la durere, dar niciodată până la renunțare. Îmi spuneam în sinea mea: la ce mi-ar folosi ajutorul cuiva, când drumul e atât de al meu, atât de strâns de sensul prezenței mele în acest culoar, deopotrivă al vieții și al morții? Nici râsul, nici plânsul meu n-ar fi putut să rămână în casa nimănui, mai ales în casa celui care nu mă auzea și nu mă vedea. Acolo, fiecare milimetru era ocupat sau blocat cu trăirile lui, unde să mă fi așezat și eu cu ale mele?

Eu am pornit la drum pe jos, de la un jos care mă privea cu ochi cenușii ca de pâclă și care mă rugau să-i ating. Măcar atât să fac pentru ei. Habar nu aveam că acea atingere nevinovată va transfera întreaga lor lume în cămăruțele mele curate și setoase de adevăr și că le vor cotropi în ritmuri necunoscute de mine până atunci. M-am apropiat și i-am atins. Gestul meu de iubire față de acei ochi necunoscuți, intriganți prin însăși cererea lor, s-a transformat în călău, s-a întors înspre mine și m-a palmuit fără să ezite. Cum e posibilă atâta meschinărie, mi-am zis, și cum să traduc această curbă strânsă a întâmplării, când nu aveam un dicționar la îndemână? Îndrăznisem oare prea mult? Poate, mi s-a părut, poate că e doar un incident, de ce să mă împiedic de o clipă, când am în față eternitatea?

Țin minte că mă intrigau treptele, ele nu erau niciodată la fel. Creșteau unele din altele și, în acele momente, mi-era teamă că o să alunec. Alteori, simțeam că o treaptă lipsește și că distanța până la următoarea este mult mai mare decât mă obișnuisem ori eram în

stare s-o parcurg. Ezitam, mă gândeam că poate ar fi mai bine să mă întorc. Atunci palma aceea nemiloasă ardea în mine din nou. Ochii pâcloși începeau să rădă, să-mi arate ziduri și porți amestecate dement cu șiruri de păsări neliniștite în zborul lor și tot ce percepeam era o lipsă necruțătoare de împăcare, o nevoie viscerală de liniște în care inima mea să-și audă glasul, iar urmele mele să nu mai cunoască întunericul. Liniștea pasului meu s-a născut târziu, dar e o liniște tânără și promițătoare, mă împinge mereu spre mine însămi cu o mână invizibilă, hotărâtă și blândă.

Liniștea după care omul tânjește cel mai mult e liniștea transparentă de după furtună, udă ca o fecioară ieșită din mare, plutind pe deasupra scoicilor sparte, de parcă ar păși pe un covor de petale. La ce bun să-și însângereze tălpile? Nimeni nu se uită la rănilor altuia, nimeni nu se îndrăgostește de ele. Dar liniștea de după furtună nu-i este hărăzită decât celui care acceptă să treacă prin inima furtunii. Aflat la răscruce, omul resimte o durere total diferită de cele trăite până atunci. Abia dacă mai înțelege ce i se întâmplă. Privește în jur, ezită, socotește și rămâne o vreme încrămenit, ca un drumeț ajuns pe un teritoriu necunoscut, amenințător. E trist. I se pare că viața l-a trădat, i-a răpit ce îi era lui mai drag – siguranța că are un loc sub soare. Acum va trebui să-l regăsească ori să găsească altul, pe care să-l facă prietenos și răbdător cu dorințele lui mereu schimbătoare. Și cine știe cât va dura asta...

Disperarea ce îl va cuprinde atunci vine de la gândul neiertător că poate nici nu va apuca acea zi fericită. Așa ajunge el prizonierul timpului. Fiindcă între fărâma de pământ de sub tălpile lui și Câmpiile Elizee distanța este tot atât de mică ori de mare cât ar fi și până la Iad, iar pentru a o străbate, omul are nevoie de timp. Cum să creadă altfel, dacă dintotdeauna și în toate felurile i s-a spus că trebuie să alerge mai repede ca timpul, eventual până cade din picioare? La răscruce, cu ultimele puteri, înainte de a face pasul necesar și decisiv, omul inspiră adânc și privește la cer. În inima lui, se mai ridică o cruce.

Mulțumirea nu vine doar din relațiile de iubire, chiar dacă de acolo vine partea cu cea mai mare putere de a le reechilibra și pe celelalte. Mulțumirea e numai o treaptă spre fericire, una din multele pe care trebuie să le urce, ca să poată simți că atinge cerul cu vârful degetelor. Că omul se ridică atât de puțin sau atât de rar, nu mai este un secret. Se vede cu ochiul liber cum abia

se mai ține pe picioare. Și apropo de umbrelă – când vine o furtună așa de mare, nicio umbrelă nu-l mai poate ajuta. Nici dacă e roșie, nici dacă are numărul dublu de spițe, nici dacă o ține cu amândouă mâinile. Se pornește un vânt pustiitor ce-l înconjoară și îl plesnește din toate părțile, îi acoperă strigătul de ajutor și-i răstoarnă umbrela. Atunci, brusc, el înțelege că nu se mai are decât pe sine și credința că va avea destulă putere să rămână în picioare. Ori să se ridice în picioare după ce pleacă stihia.

Așa că, să iubim un om chiar și dacă este îmbrăcat în zdrențe! Nimeni nu știe cine sau câți i-au sfâșiat încrederea și bucuria, încât mersul acela nesigur și absent, pentru el, înseamnă totuși o speranță. Și, în timp ce noi am vrea să vorbim cu el ca să-i aflăm povestea ca pe o știre, de care oricum vom uita până mâine, el o spune mai departe ca pe un monolog. Dar totdeauna la timpul trecut și întotdeauna înghițându-și lacrimile. Dacă nu avem nimic să-i dăruim unui asemenea om, măcar să nu-i luăm amintirile! Ele sunt singurele de care mai este sigur, deocamdată. Să nu-i luăm nici speranțele, așa mici și tremurânde cum arată la început, pentru că din ele își va construi încet, încet o dorință spre care să alerge ca în vremurile bune. Cărarea omului se scrie singură, doar că are nevoie de pașii acestuia, netemători. Când pleacă la drum, el își pune merinde în traistă. Nu ia foarte multe, ca să nu-i îngreuneze pasul, dar câteva trebuie să aibă la îndemână. Oricât de cumpătat ar fi, merindele i se termină într-o zi. Atunci, e nevoit să găsească altele și să se întrebe cât de înțelept a fost că nu a luat cu el de la bun început doar credința care să-l hrănească, indiferent cât de lung și de greu i-ar fi drumul?

Căutarea adevărului nu e pentru cei slabi de înger, cum nici atingerea țintei propuse nu e. Nu mă dezic de nimic. N-am făcut-o nici măcar atunci când mă înconjurai teritorii aride, cu fețe urâcioase, impregnate de mirosul inutilității ori al trădării. Dacă acelea au fost creația mea, asupra cui să fi mutat responsabilitatea? Iar dacă au fost ale altora, puteam semna eu în locul lor vreo explicație? Sensul oricărui lucru locuiește cu mult deasupra și, în același timp, cu mult sub învelișul lăsat la vedere. Căutarea înseamnă răscolire, curaj, retrairi succesive ale emoțiilor până la sublimarea lor. Poate sunt doar o norocoasă, și uite-mă ajunsă cu bine la capăt! Și totuși, a fost vorba despre mai mult. Mi-am vrut viața înapoi, înțelegi, suflete? Viața mea, nu cea proiectată de alții peste ceea ce puteam fi și trăi.

Te-am auzit de fiecare dată cum mă rugai să mai urc o treaptă, să o șterg cu palmele pe cea care m-a incomodat ori m-a speriat și să nu mă tem că palmele se vor aspri și nu vor mai simți mângâierea. Am știut că și tu mă auzai cum îți ceream iertare și îți promiteam că te voi duce în țara în care niciunul dintre noi nu va mai avea nevoie de atele. Nimeni nu m-a crezut ca tine. Ai fost mereu puternic, răbdător și străin de tot ce înseamnă ne iubirea. Tu m-ai crezut, de aceea pe tine te voi iubi întotdeauna! Pe tine și pe cel care te iubește.

→ Continuare din pag. 19

Acțiunea, sau mai bine zis epicentrul acțiunii se desfășoară pe rând în mai multe orașe culturale europene, începând cu Flotența, Veneția, Instambul. Cuvinte și expresii ca: mască de oxigen, ADN, ARN, echipamnet de protecție, PCR, OMS, virus, modificare, cu care ne-au invadat televiziunile și toate canalele media, întrebarea „Ce ne face virusul ăsta?”, precum și Ebola, HIV, mască de ciumă, hantavirus, onicovirus, izolare, rupere de realitate, crearea de vaccinuri, crearea de himere – ființe fără suflet, se regăsesc în carte și dau fiori de gheață.

Problema suprapopulării este controversată, în sensul că nu aceasta este periculoasă, întrucât natalitatea este în scădere, iar persoanele ce ies din câmpul muncii nu sunt înlocuite de persoane tinere. Și totuși, acesta este un subiect de dezbatere și preocupare. Însă, de ce ar vrea cineva, chiar și un personaj fictiv să decimeze populația lumii și de unde frica aceasta de suprapopulare în condițiile în care Dumnezeu a spus: „Creșteți, înmulțiți-vă, umpleți pământul și supuneți-l și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului și peste orice viețuitoare care se mișcă pe pământ”?

Revenind la începutul cărții, autorul are un motto citat din opera poetului florentin Dante Alighieri „Infernul” prima parte din „Divina Comedie”: „Cele mai întunecate cotloane ale iadului sunt rezervate pentru cei care își păstrează neutralitatea în vremuri de criză morală.” La cine se va fi referit oare? La cei ce pot lua atitudine atunci când este cazul în vremuri de criză morală și nu o fac, deși știu și pot să o facă.

Adevăr, cruntă realitate, ficțiune, terorii conspirative, cum ar spune alții, acestea sunt întrebările. „Cerca e trova!” este îndemnul unui personaj din roman către personajul său pozitiv, profesorul de simbolistică Robert Langdon. Acesta, de altfel este și îndemnul lui Dumnezeu, creatorul nostru: „Cereți, și vi se va da; căutați, și veți găsi; bateți, și vi se va deschide. Căci oricine cere capătă; cine caută găsește; și celui ce bate, i se deschide.” (Matei 7:7-8)

Așadar, pentru întrebări și pentru răspunsurile căutate, subiecte controversate și de strictă actualitate, cartea cu un cuprins considerabil (508 pagini) merită atenția și efortul de a fi citită.

UN SĂRUT PIERDUT PE MĂTASEA TIMPULUI

Cornelia TURLEA-CHIFU

Anișoara Laura Mustețiu, o distinctă voce lirică feminină de la antipozi, și-a anunțat de curând prima apariție editorială în limba română. Este vorba de volumul de poezie „Un sărut pierdut pe mătasea timpului”, care a ieșit de

sub tipar purtând egida Academiei Româno-Australiene din Sydney. Președintele acestui for cultural, poetul Daniel Ioniță, este consilierul editorial al cărții, iar scriitorul George Roca, membru fondator al Academiei, s-a ocupat de tehnoredactare și grafică interioară. O colaborare fructuoasă prin care percepem dimensiunea nevoii de limba română și strădania românilor de a-și păstra identitatea națională și culturală în orice parte de lume ar trăi.

După peregrinările prin Europa și după apariția altor două volume scrise în limba engleză, autoarea mărturisește, referindu-se la acest moment editorial: „Este prima carte în limba română și simt că prin ea, după ce sufletul a făcut înconjurul lumii acum se întoarce acasă. Plăcerea de a mă exprima în limba mea maternă este infinită.”

Pentru Anișoara Laura Mustețiu, „Un sărut pierdut pe mătasea timpului” este o poveste de viață care debutează cu anotimpul primelor iubiri, urmărind „Un vis inocent” prin prisma idilei adolescentine ce ne va purta „Într-o noapte divină” prin „Poiana iubirii” unde dorințele „mai enigmatice decât pădurile” clipocesc diafan, iar iubirea „cu fiori argintii” se răsfârge în „izvorul unui sărut magic” („Dorințe”). Gândurile inocente, emoțiile ce „picură lumină pe poteci pierdute” de-a lungul cărora umbrele îndrăgostiților adorm îmbrățișate, alcătuiesc un tablou feeric ce ne transpune în universul idilic eminescian, „codrul fraged cu puteri necunoscute” fiind refugiul și ocrotitorul visului de iubire. („Umbre pe cărare”) Asistăm la un discurs plin de lirism în care metafora dă o încărcătură delicată trăirilor. Astfel iubirea este „un ocean cu valuri tainice”, cărarea este „un izvor radiant cu lumini de smaralde”, iar visele „se sparg de corabia serii”.

Privind în urmă spre acest „sanctuar al adolescenței”, autoarea reînvie din negura amintirilor „umbra unui sărut capturat de iubire pe mătasea timpului”. O „lacrimă sfioasă”

îi poartă inima spre orizontul efemerului surprins cu măiestrie în metafora „pulberea nisipului” ce anunță sfârșitul visului de iubire atunci când intervin „Zarurile destinului” și „ghearele sorții”, „când inima celui iubit se transformă în porțelan /...când vocea iubitului se transformă într-un viscol /...când o poveste de dragoste se sfârșimă /...când o poveste de dragoste se sfârșește...” („Când o poveste de dragoste e zdrobită”). Acum eul liric se zbate între durere și dezamăgire, urmărit de „Năluca” iubirii, de iluzia tinereții, refugiindu-se în amintirile „unui vis pribeag, răstignit”, acceptând jocul destinului ca pe ceva trecător, sperând că-și va îmbrățișa cândva din nou iubirea.

Acum „vântul bântuie prin amintiri plângând”, iar „tainele mocnesc neliniștite suspinând”, dar vremurile în care „inimile dansau un tangou în candoare” desprind de pe „Șevaletul uitării” chipul drag, iubirea apare din nou „colorată în splendoare”, „visele prăfuite strălucesc în mii de culori”, iar inima fugară se întoarce ofrandă pe „altarul iertării”.

Este momentul în care iubirea se desprinde din planul terestru, din „dansul vieții amăgitoare”, căutând veșnicia în absolut. Metafora măiestrită descrie zborul ei cosmic „printre miliarde de stele”, „printre galaxii”, „prin univers”: „Mă scâldam în marea cerului....dăra de lumină a unei stele călătoare”. Motivul lucefărului nemuritor răzbate printre rânduri. Poeta își cheamă iubirea pământeană în dimensiunile astrale: „Te aștept pe steaua noastră lucitoare (...) Sunt aici, iubitul meu, de atâta timp, / printre miliarde de stele mă plimb, (...) și chiar dacă mă tem că nu vei veni, / printre galaxii, o stea voi deveni.” („Te aștept pe o stea”)

Această primă parte a cărții, intitulată „O iubire pierdută în timp și spațiu”, este un imn închinat iubirii, miracol al vieții, esența sufletului uman, pe care autoarea îl numește „un foc nestins”, „un vis fierbinte”, a cărui putere sfidează oceanele și marea învingând depărtarea.

În partea a doua, „Printre străini”, o cunoaștem pe Anișoara Laura Mustețiu prin prisma vieții de emigrant. Povestea tinerei care ne-a învăluit până acum cu cântecul ei de iubire, spulberă mirajul străinătății. O găsim „însingurată, ținând în mână un mănunchi de iluzii, printre vise zdrobite, vise adunate-n mormane ce plutesc pe un râu plin de deziluzii”. („Când soarele răsare”) Dar nu înfrântă! Înarmată cu „un gând plin de valori, un gând bun din depărtare”, în spatele cărora descifrăm zestrea morală de acasă, ea zâmbește răsăritului de soare, învăluită în curcubeul speranței și în cuvântul sfânt al rugăciunii.

Experiența de viață o maturizează făcând-o să privească lucrurile cu detașare, dar cu un profund umanism. Ea empatizează cu „Omul fără adăpost” care reușește să-și păstreze „sufletul frumos” în ciuda sorții potrivnice, învățând de la el cât de înșelătoare este strălucirea pământeană. Îi simțim emoția puternică străbătută de sensuri metafizice în fața destinului unei flori în „veșmânt de regină” menită să

trăiască „între splendoare și moarte”. („Regina nopții”) și trăim cu intensitate, alături de ea, drama dezlănțuită de „Focurile din Australia”. O poezie în care imaginile artistice ce se succed cu dramatism creează clișeul unei transmisii în direct, descriind cum „pădurile mocnesc și gem de durere”, mistuite de „flăcări uriașe, torente flămânde” care împrăștie spaima și teroarea printre animalele și oamenii ce fug îngroziți.

Aventura migrației este marcată de „Lupta pentru existență” pe care poeta o identifică plastic cu lupta unui pui de hibiscus ce învinge vitregia vântului și frigului. Din ea se naște „Lecția vieții” în care „zeița viselor din vremuri, trecând cu inima prin foc și geruri își strigă jalea”, simțind că așteptările i-au fost spulberate, dar binecuvântează încercările vieții care i-au dezvăluit „atâtea adevăruri mari, călăuzitoare”. Uimită, „Când soarele s-a strecurat în ocean”, privește cum, „în jungla verde de pe fundul oceanului” viața se desfășoară tumultuoasă, sfidând orice pericol, în „lumina caldă, binefăcătoare” a razelor de soare. Metafora subtilă sugerează o asemănare cu lumea reală lăsând impresia că adaptarea la viața de emigrant e pe cale să se înfăptuiască și dă o notă de optimism discursului. Cu toate acestea rămâne sugestivă poezia „Doar un emigrant”, ca o concluzie a acestei a doua părți a cărții: „Sunt doar un emigrant pierdut / într-o lume plină de mistere (...) Sunt printre străini pierdut, uitat, / de țară și datini dezrădăcinat.”

* * *

Cât de mare este dorul de casă al celor plecați în lume nici ei nu pot spune. Nu există un sistem de unități care să-l măsoare. Există însă cuvintele care țâșnesc din străfundul lor sufletesc, cuvinte-emoții, cuvinte-amintiri, cuvinte-trăiri, cuvinte-locuri și oameni, căci dorul, ca noțiune, este o fărâma ruptă din sufletul românului. Cineva spunea odată că, departe de țară fiind, îi era dor și de piatra peste care pășea, trecând râul din satul natal.

Despre dorul Anișoarei Laura Mustețiu aflăm răsfoind a treia parte a volumului de versuri, al cărui titlu, „Mi-e dor de acasă”, vorbește de la sine. Pentru ea, cuvântul acasă este un „cuvânt Dumnezeuiesc” pentru că înseamnă locul sfânt în care rugăciunea însoțește viața unor oameni ce „păstrează-n suflet soare”; înseamnă „un sat cu inimi calde de bunici”, „Satul din basm” care-i păstrează intactă povestea copilăriei cu jocurile ei; înseamnă istoria moșilor și strămoșilor cu faptele lor de vitejie; înseamnă valorile morale împământenite care îi sunt lumină călăuzitoare; înseamnă locul unde sufletul ei de copil mai „murmură lin printre copaci de argint”; înseamnă chipul mamei care acum „îi zâmbește din cer alungându-i din suflet orice ger” cu „lubire de mama”. Privirea-i duioasă și glasul suav vin înspre ea pe aripa vântului să-i reamintească învățătura de căpătâi pe care i-a transmis-o din copilărie: Copil drag, să nu uiți, viața e un basm frumos!

Acest tărâm de vis își dezvăluie identitatea în poezia „Ardealul din inima mea”. Ardealul, leagănul copilăriei

autoarei, este descris ca „un colț de rai” cu locuri sacre în care se odihnesc bunicii și părinții, strămoșii istoriei ce au luptat „cu pumn de fier” pentru dreptate. Un loc cu câmpuri aurii și păduri de argint, cu triluri de ciocârlii și miros de fân cosit în care „sufletul se scufundă” în foșnetul frunzelor și în susurul apelor spre a-și alina dorul. Acolo, „Sub prun”, se întorc „tălpile bătucite ale amintirilor” spre a învia imaginea celor dragi adunați în jurul mesei și a asculta vocile părinților și plânsul lor de dor picurând cu lacrimi amare.

„Acasă” nu înseamnă însă numai imaginea idilică a satului copilăriei. „Acasă” este și orașul natal, „orașul florilor” de pe Bega care, în spatele aerului de prosperitate afișat ascunde încă destine înfrânte de soartă ce-și trăiesc singurătatea cu disperare. Este iarnă și „Ninge cu lacrimi” în orașul ce se vrea capitala culturii europene! Profund îndurerată de realitatea politico-socială, economică și culturală pe care o regăsește „acasă”, lansează un apel imperativ cu trimitere directă la actul electoral prin care se poate „Alege dreptatea!” O poezie-manifest ce îndeamnă la un comportament civic responsabil care să reinstaureze dreptatea socială, demnitatea umană, onestitatea, într-o țară liberă ce promovează respectul pentru om, pentru cultură și credința străbună.

Ultimul grupaj de poezii adună ca într-o corolă de înțelepciune „Lecțiile vieții” dezvăluind gradul de maturitate pe care l-a atins tânăra noastră eroină trecând prin încercările și impasurile destinului. Descoperim un cod personal de norme, de principii, de convingeri bazat pe experiența de viață câștigată de „Zeița tinereții”, „pășind peste iluzii lumești”. Astfel aflăm „că orice inimă frumoasă este lăcașul unei tinereți nemuritoare”; că doar cutreierând înălțimile poți aprinde „în adâncul sufletului o mulțime de stele”, un univers plin de „lubire divină”; că atunci când „trecem prin încercări, prin vremuri crunte” găsim răspunsuri în lucrurile mărunte, și avem puterea, cugetând, să „Ne alegem calea”. Ba, mai mult, „Rămânem creatori” pe scena vieții, în roluri de actori sau spectatori căutând adevăruri printre mistere, conștienți „că tainele nopților sunt dezvelite în dimineți”. Aici, în „marea zbuciumată a vieții”, poeta găsește „Inspirația artistului”. Convingerea ei este că, având „rădăcinile inimii înfipte în glia străbună”, orice artist își ia puterea din credința neamului atunci când deplânge suferința celor prigonți, își încălzește „sufletul înfrigurat de dor” cu iubirea de părinți, se apleacă cu tandrețe asupra câmpurilor pline cu „flori de maci și raze aurii”, își lasă gândul să zboare în zare spre „iubirile pierdute ale tinereții.”

Finalul poveștii pe care tocmai am parcurs-o sună cam așa: „Viața este o poezie”, „viața este doar un vis”, „viața este un poem”, „viața e iubire”, „viața este o iluzie”. Este acest final fericit sau nu?! Anișoara Laura Mustețiu ne lasă să hotărâm singuri, dezlegând metafore cu sensuri profunde și căutând înțelesuri în poeziile pe care ni le oferă, poezii cu o scriitură sensibilă, îngrijită, situată între clasic și modern, cu un mesaj puternic, încărcat de emoție și puritate.

POEZII INEDITE

ALENSIS DE NOBILIS

Visul

*La început, când nu era vreun Eu,
Însă nici El nu se-ntrupase-n sine,
Numai Cuvântul parcă tot mai greu
Creștea din goluri rotocoale fine*

*De apărui în jururi primul știu
Cu tâmpla sa de-aflări înaripată,
Era un Vis, dar visul nu e viu,
Chiar dacă naște omenirea toată.*

*Și cum eteruri fremătau a spune
Întâiul rost ca lujerul plâpând,
Cuvântul n-avea încă vreun nume
Că era fii neștiutor, un gând.*

*Dar dintr-odată ochiul a deschis,
Iar Dumnezeu s-a întrupat în Vis.*

Fără motiv

*Ochii întinericului par de fapt euglene,
Steagurile uitărilor au indicatoare în vârf,
Amintirile cuiwa au eșuat ca niște balene,
Timpul se furișează și i le ia ca un târf.*

*Zările, de-abia ieșite din ouă, au pene,
Șarpele dorinței pare mai degrabă un truc,
Depărtările pălpâie de nenașteri în vene,
Pictorii respirațiilor trag un zen din trabuc.*

*Clipele trag după ele cărucioare de piață,
Nimeni nu prea știe ce înăuntrul conțin,
Cenul se ține de un fir ambiguu de ceață,
Vile și-au dat foc să fie stinse cu vin.*

*Lustrele ochilor înfloresc tot mai vinerea,
Viorile au solduri de pârguiri mai frumoase;
Serile toarnă amurgul în pahare să-l bea,
Zânele, părăsite de zâni, ne privesc fioroase.*

*De pe candela frunților, vezi, viețile picură
Gânduri scăpărate pe sub al minților tiv,
Doar liniștea susură fericită că-i singură,
Nu râde, nu plânge, nici nu vrea un motiv...*

Ține-te de mine

*Flotele privirii duc în față faruri
Ce ridică-n vârfuluri semne iluzorii,
Să ne dăm tristețea fericirii la zaruri
Până nu fac riduri zărilor trișorii.*

*Liniștile lumii ne-au băgat în ghips,
Cititori de vise ne desfac din cranii
Sunete și raze ca dintr-un remix
Și le pun la locuri cu unelte stranii.*

*Stâlpii înălțimii ne susțin și astăzi
Vetrele din minte pripășite-n schele;
Au ieșit din forme lieduri de copii,
Vor cina tăcere-n umbre de cișmele.*

*Fardul alb al frunții taie cu trasoare
Cu cuțitul minții ascuțit pe patimi;
Ia, această zare cade-n noi și doare,
Ține-te de mine, umbră, te cam clătini...*

De după apus

*Nu mă opri atunci când eu cerșesc,
Din carnea mea ce de pe cruce pleacă.
În ore-n care zări în sânge-mi cresc,
Apucă gânduri peste frunți să treacă.*

*Când pe sub vânturi s-a ivit răsăd
De ochi și lujeri pălpâind a seară,
Trec trăgători cu vise peste vad,
Cu ochi de zare și cu pas de fiară.*

*Numai frumoșii parcă-s torturați
De muzici nubii în șoptiri de rouă;
Vezi, visătorii nu știu că-s visați,
Cred c-au ieșit din stele ca din ouă.*

*Chiar visele s-ascunse-n vizuini,
Parcă pândite cinic de o Lemă,
Furiș trec pe sub streșini beduini
Cu câte-o stea în frunte-e lanternă.*

*Apus s-a scurs din rana lui Isus,
Din foșnetele sângelui să cheme,
Dar pictorii azi de respirații nu-s,
Cu lama zării s-au tăiat pe vene...*

Pelerin fără ochi

*Hop în ding de clopot, bat fiorii cuie,
Ard litanii nalte zori pe ciot de turle,
Călători prin sine duc pe cap cucuie
Înmodând în vânturi fire de șopărlă.*

*Ancore cu lanțuri de temeri în moaște
Prind cu apucarea în iviri o șoptă;
Din ninsori, abisul fruntea zilei paște,
Proiectând în inși flori de cataractă.*

*Pulberi de memorii cern fărâme lucii,
Ca și cum funta are fulgi să toarcă,
Arhitecți măsoară gândul ca năucii,
De la capăt poate vor să se întoarcă.*

*Trupurile-n lucruri par că-s hualine,
Sinele tresare fin din strop în strop,
Lumenii culorii duc, pe șei, coline
Zărilor golașe, ca-ntr-un fel de troc.*

*Pe la mese albe beau tăceri tămâie,
Pictori de fantasmă toarnă vin în ceară,
Numai fericirea, cam bătrână, suie
Fardurile-n cușcă. Ar pleca să moară...*

Zen

*Moi trântori desfrânați de nepăsare
Duceau pe umeri fericirii danii,
Se zbenguiau cu zarea cum cârlanii,
Primind în dar bancnote de răbdare.*

*Când hieruvimii merg să facă nani,
Se-apleacă-ncet, cu ochii mijiți, o zare:
Purtăm în piept nu inimi, ci altare,
Ne-mbrățișăm cu bis-uri-ne dau fanii.*

*Înfășurați cu cingători de lene,
Sub un abis din susurul fântânii
Tu îți răsfeți peste comete sânii,
Și te anuci în ochii mei, nebunii,*

*Dar eu sunt Zen și am fiarem de zene,
Mă plictisesc subit de-așa sirene.*

Din „Dezlipirea de umbră”, volum în
pregătire pentru tipar

YOLANDA EMINESCU – 100

Livia CIUPERCĂ

În urmă cu o sută de ani, într-o zi sfântă, 10 Mai 1921, când România s-a sărbătorește marea biruință a Independenței, și când, în aceeași zi, întreaga Creștinătate, prăznuiește (întru cinstire) pe Sfântul Apostol Simon Zilotul, martir al lui Hristos, se naște, la Mizil, în casa familiei Gheorghe și Elena Eminovici/Eminescu, o fiică, Yolanda, coborâtoare, bineștiind, din stirpea unei ilustre familii. Da, coborâtoare a unei ilustre Familii care multe încorsetări va avea de înfruntat în lunga ei existență.

Tatăl, Gheorghe Eminescu (1895-1988), militar și istoric, a fost la rândul său, fiul căpitanului Matei Eminescu (1856-1929), participant la sângeroasele lupte de la Plevna, – fratele lui Mihai Eminescu, figura centrală în cultura românească.

Prea bine se cunoaște, de la Căminarul Gheorghe Eminovici și până la cel mai tânăr vlăstar al acestei familii, asemenea Sfântului Apostol Simon, cu toții (într-un domeniu anume), s-au dorit împliniți, – și strălucind.

Dacă Sfântul Apostol Simon a fost un „luminător cereștilor cunoștințe”, Yolanda va deveni un luminător juridic de talie internațională.

Asemenea Sfântului Apostol Simon, martir al lui Hristos, și Eminovicii, fiecare în parte, au cunoscut urcușuri și coborâșuri, uneori dramatice.

Dacă ne referim, strict, la familia Yolandei Eminescu, să amintim că tatăl, istoricul Gheorghe Eminescu va traversa o perioadă cruntă, ca deținut politic, la Aiud, Jilava, Oțele Mari sau în lagărul de la Peninsula (Canal). O mare nedreptate, asemănătoare (prin absurditatea judecății timpului respectiv) și fostului ei profesor, Anibal Teodorescu (la care face referire în amintirile sale). Firește, nici Yolanda nu putea fi o excepție. Va cunoaște nedreptatea tocmai în momentele în care ascensiunea sa, în plan profesional, impunea recunoaștere.

După absolvirea Facultății de Drept din București, obține doctoratul, cu teza: „Vânzarea în rate a mobilelor cu clauză de rezervă a proprietății”. În perioada 1943-1945, devine avocat stagiar la Baroul Ilfov.

În 1947, este „mutată” de la secția I civilă-corecțională a Tribunalului Ilfov, la Judecătoria „Ocol IV Mixt” București; aceasta însemnând o promovare: de la „judecător supleant” la acela de judecător.

Și din acea perioadă, o informație oferită de Yolanda

Eminescu, în volumul Totul părea posibil are valoare de document istoric. Conducerea timpului politic respectiv, numește „asesori populari” persoane neșcolite. Astfel, în completul de judecată, unde activa judecător Yolanda Eminescu, „asesori” erau (minunați-vă!) un „sudor” și un „șofer”. Și cum în pauze, aceștia conversau cu „părțile în litigiu”, firește „încălcau regulile” judecătorești, vor fi apostrofați. Și în urma acelor observații administrative, „mustrare” va primi tot judecătorul Y.E.!

Așadar, în perioada 1947-1948, istoria juridică din România consemnează o performanță. Prima generație de judecător-femei din România: Yolanda Eminescu, Steliana Popescu și Sanda Rosetti; bineștiind că prima femeie avocat din România a fost Ella Negruzzi. Un an mai târziu, Yolanda Eminescu ocupă postul de asistent universitar la Catedra de Drept Civil al Facultății de Drept din București.

Și tocmai, în cel mai frumos moment ascensional al carierei sale (se întâmpla în 1951), Yolanda este îndepărtată de la catedră, mereu interogată, la „cadre”, spre exemplu, <cu ce scop, în ultima clasă de liceu (1938), a urmat, în Italia, cursurile Universității de vară pentru străini> –, precum și „cursurile de limbă”, organizate de Goethe-Institut, în 1942, în timpul studenției sale (Totul părea posibil, 1993, p. 13).

Abia în 1954, i se va acorda un post de cercetător științific, iar în anul următor, nu i se va putea refuza titlul de doctor docent în drept.

Vor mai trece alți zece ani (în 1965), până când va ocupa postul de „șef al sectorului de drept civil”, iar din 1972, funcția de director adjunct științific.

Cu toate restricțiile impuse, se va face cunoscută în lumea științifică europeană, amintindu-ne că în 1967, a susținut chiar un curs post-universitar, la Facultatea franceză de Drept din Strasbourg.

În timp, va avea șansa să călătorească sau să participe la diferite congrese internaționale, și prin soțul ei, numit prin decret prezidențial (Georges Pompidou), la Centre National de la Recherche Scientifique sau ca profesor la Facultatea de Drept din Nisa (1971-1975).

În 1978, Yolanda Eminescu devine membru al Academiei de Drept Comparat de la Haga. Din momentul acesta, i se va accepta participarea la toate întrunirile internaționale, la care va fi invitată.

În ciuda atâtor întâmplări „dezgustătoare” (șicanată fiind, chiar de fostul „anchetator” al tatălui ei), Yolanda Eminescu va studia îndelung, cu același sârg, publicând studii remarcabile. Și după ce va părăsi România, va continua să editeze lucrări de drept extrem de valoroase care, traduse și în românește, constituie, și astăzi, o documentație serioasă pentru studenți și juriști.

Cu regret, nu se cunosc detalii despre anii petrecuți în străinătate. Legătura cu Țara, posibil, sporadică și nefericită

(după 1989), lasă un gol în suflet. Dacă apropierea de forumul juridic românesc s-ar fi produs, trupul ei ar fi coborât în pământul care a creat-o, eventual, lângă părinții sau strămoșii ei, iar astăzi, ca buni creștini (ce ne credem), i-am fi depus o floare și-o luminiță la căpătâi. Din nefericire, asemenea Dorei d' Istria, Eliade, Culianu, Negoïtescu etc., nimicul învăluie totul într-o maramă cenușiu de dureroasă.

În concluzie, ce ne-a rămas de la Yolanda Eminescu? O bogată bibliografie. Da, o bibliografie despre care nu se prea face vorbire. Dar, din lectura volumului deja amintit, intuim alte detalii. Încă de prin anii 1959, juristul Yolanda Eminescu aborda un subiect extrem de spinos – despre care nu se prea dorește nici a se face vorbire, nici a se aplica, legal –, „Dreptul de Inventator”; iar în 1972, „Limitele juridice și etice ale dreptului de citate” (publicat în revista „Studii și cercetări juridice”).

Și din acest îndrăzneț schelet, se vor naște alte volume-document: „Dreptul de inventator în R.S.R.”, „Legea brevetelor de invenție”, „Contractul de cercetare științifică”, „Legislația invențiilor”, „Opera de creație și Dreptul” etc.

Lucrări științifice, precum: „Concurența nelegală” (1993), „Dreptul de Autor” (1995), „Regimul juridic al mărcilor” (1996), „Regimul juridic al creației intelectuale” (1996, 1997) ar trebui să fie pe masa tuturor juriștilor, în toate judecătoriile din Țară, în Parlament, în toate instituțiile publice.

Omagiu Yolandei Eminescu? S-ar cuveni. În Numele Adevărului Sacru!

E drept, o Sală de Judecată a Curții de Apel București (Palatul de Justiție), o bibliotecă sau Facultatea de Drept de la Universitatea din Târgoviște îi poartă numele. Dar nu-i suficient.

La o sută de ani de la nașterea acestui copil ilustru, urmaș de EMINESCU, merită mai mult.

Știu, veți spune, Yolanda Eminescu are o fiică, Roxana Eminescu (născută în anul 1947) – absolventă a Facultății de Filologie București, și un nepot, Ion Teodor Eminescu-Iacobescu (născut în anul 1983), dar ne întrebăm sau știm noi de ce această tăcere... în juru-le?!

Ei bine, ceea ce ne îngrijorează (să zicem, de la 1990, încoace) aparține unui domeniu de deontologie morală. Ne răspunde doctor docent Yolanda Eminescu, prin lucrarea său, „Dreptul de Autor”. Ar merita să cunoaștem și să punem în aplicare „Principalele convenții internaționale în domeniul Dreptului de Autor”, având în vedere CONVENȚIA de la BERNA (1886), care a intrat în vigoare la 5 decembrie 1887, semnată apoi de opt membre fondatoare, la Paris, abia la 4 mai 1896. De atunci sunt fix: 125 de ani!

Așa aș zice, ca în acest an (în sfârșit!), să se organizeze un jubileu-dezbateri, urmat de niște corecții, nu?! Ar fi o datorie morală, pentru că România este membru al Convenției de la Berna!

Scrie Yolanda Eminescu că atunci, în 1896, „protecția a fost extinsă asupra operelor postume, a celor de arhitectură și fotografice...” (p. 5). Dar cum această „Convenție” a cunoscut mai multe revizuri (1908-1974),

textul actual a acumulat extrem de multe îmbunătățiri. „La 1 ianuarie 1995, Uniunea de la Berna număra 111 state membre” (p. 11). România „a aderat la Uniunea de la Berna, la 1 ianuarie 1927” (p. 16). „Prin articolul 2(1), Convenția de la Berna consacră principiul protecției tuturor operelor din domeniul literar, științific și artistic, oricare ar fi modul sau forma de exprimare” (p. 18).

Și, important de reținut, „Drepturile autorului unei opere literare sau artistice în sensul articolului 2 al Convenției de la Berna durează tot timpul vieții autorului și 70 de ani după moartea sa, oricare ar fi data la care opera a fost în mod licit făcută accesibilă publicului” (Dreptul de autor, Ed. Lumina Lex, București, 1995, p. 118).

În biblioteca personală dețin și-un alt volum de suflet, „Din istoria marilor procese” („Junimea”, Iași, 1992). Parcurgându-l, vom da dreptate autoarei. Astfel de scrieri ar putea deschide fereastra unui alt gen literar, cel al „marilor procese”, un gen care oscilează între istorie juridică – roman realist – cronică de senzație – roman polițist.

Suferința unei ființe umane nu găsește mângâiere decât prin ceea ce lasă în urmă. Mă gândesc la Gheorghe Eminescu – cu a sa monografie dedicată lui Napoleon Bonaparte; la eminentul profesor de drept administrativ Anibal Teodorescu, care a dăruit Facultății de Drept un mozaic reprezentându-l pe „Iustinian, de la San Vital din Ravenna” (Totul părea posibil, 1993, p. 20-21); la Mihai Eminescu – cu a sa operă atât de vastă, încât trebuie răgaz a o parcurge – și așa mai departe!...

Despre omul Yolanda Eminescu știm puțin. Doar ceea ce ne-a lăsat imortalizat în volumul Totul părea posibil (în 1993, cu succesive reeditări). Dar, să avem în vedere: Nu vom înțelege miezul intrinsec al titlului, decât după parcurgerea celor 216 pagini!

Dezamăgirea mea tresaltă. Nici lacrimi nu-mi mai brăzdează obrazul. E o durere fără margini. Plecată din țară, la începutul anilor 1981, în Franța (deși toate sursele precizează că s-a pensionat în 1986), Yolanda Eminescu va cunoaște o frumoasă evoluție în specialitatea care a consacrat-o (din câte înțelegem, ca profesor la Universitatea din Brest). Dar inima i-a rămas în Țară.

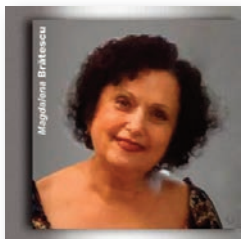
Și a sperat, ca din 1990, să revină Acasă. A sperat. Doar a sperat. E clar ce scrie? „Este sfârșitul anului 1989 și m-am hotărât să pun capăt amintirilor”. Înfloreau noi speranțe, dar – reținem! – „ceea ce am înțeles este eroarea mea fundamentală”. Limpede, nu? „Acea de a fi crezut, de atâtea ori [a înțelegi, că a revenit în România de mai multe ori], că totul poate fi reînceput”.

Și câte speranțe se vor fi spulberat, Doamne! Totul e trist în juru-ne!

Nu sunt jurist și nu-i pot analiza și judeca opera. Ceea ce mă îndurerează, personal, este absența unui loc unde să depunem o luminiță și o floare.

Doar o lacrimă dansând în vântul nemuririi – la o sută de ani de la nașterea primei femei judecătore din România.

PRINȚUL COREEAN - INSULA JEJU-DO

Magdalena BRĂTESCU

Choi Yu-jin devenise un profesor de judo de renume internațional. După ce se retrăsese din sportul de performanță având o vitrină plină cu medalii, se consacrase carierei de antrenor. Spre dezamăgirea lui Heoun, cei doi fiind colegi de școală din clasa întâia și rămași prieteni de-a lungul vieții, după pensionare se retrăsese în insula Jeju-do unde-și deschisese un club de judo. Angajase câțiva tineri în plină formă, absolvenți ai Institutului de educație fizică din Seoul, dar fără veleități de vedete, care îndrumau copii de la câțiva ani și maturi localnici, sau din străinătate. Toți iubeau judo-ul și-și puteau permite să plătească taxele ridicate pretinse de proprietar.

Cursurile de vară organizate de Yu-jin și promovate prin publicitatea pe Net, dar mai ales prin like-urile și comentariile entuziaste pe Facebook, sau Instagram, ale celor care trăiseră experiența a două săptămâni intensive, făcuseră din școala lui una celebră în lume. Yu-jin avea în programa cursurilor nu numai dezvoltarea musculaturii, îndemnării, vitezei de reacție și inițiativelor războinice, ci și formarea unui caracter ales, fair-play, onoare, viteză, perseverență, strădania de reușită. Dar și capacitatea de a-ți asuma o înfrângere. Marele lui ideal era de a construi caractere frumoase și, în general, reușea. Yeon fusese și el elevul lui Yu-jin încă de la patru ani și-i păstra un respect vecin cu sfințenia. Mai mult decât atât, de câte ori ajungea pe insulă, îl vizita și se antrena în clubul lui, fie și numai o oră-două pe zi.

Heoun și Yu-jin aproape nu se mai întâlneau fizic. Vorbeau din când în când pe skype ori pe whatsapp, comentând meciuri sau concursuri internaționale. Dar și întâmplări din viața personală. Dacă Heoun era un budist moderat, Yu-jin, de când îmbătrânise, se afla din ce în ce mai mult sub influența soției lui, Haneul, o credincioasă ferventă.

Pentru ea viața era un șir de suferințe, de la naștere, trecând prin senectute, boală și moarte. Omul încărcat de dorințe, căutând mereu să și le satisfacă, transformă nereușitele în suferință. Dacă vrea să scape de suferință, ar trebui să-și nimicească dorințele. Și întrucât nimic nu e veșnic, dar caracterul și cunoașterea se transmit prin karma viitoarei reîncarnări, se ajunge practic la un cerc vicios prelungit la infinit.

Ceea ce se străduia Yu-jin să transmită tinerelor generații care-i trecuseră prin mână erau nu neapărat doctrine religioase, ci principii sănătoase de viață. Să nu jignești, să nu faci rău, să te străduiești să te autoperfecționezi, să vezi cu luciditate ce se ascunde în interiorul tău și să înțelegi lumea așa cum e ea în realitate și nu cum pare.

Între Yu-jin și soția lui, Haneul, se instalase treptat, odată cu trecerea anilor, o răceală cu originea într-o ură mocnită. Desigur adolescentul, tânărul și bătrânul sunt trei ființe care în general au foarte puține lucruri în comun. Unii nu se recunosc pe ei înșiși, cât despre cum apar în ochii partenerilor sau prietenilor, se putea spune că le devin niște străini.

Cei doi aveau un singur fiu, Bae, și o singură nepoată, pe Ae cha. Adolescența, foarte legată de bunici, își petrecea în general vacanțele pe insula Jeju-do, în casa lor. În fapt, un domeniu cu grădini pline de flori, livadă, piscină și, într-un corp aferent, clubul de judo. Haneul era genul de femeie dominantă care trebuia să-și impună punctul de vedere, așa cum văzuse la mama și bunicile ei. Nu o încântase faptul că urmașa ei se născuse frumoasă și, cu cât creștea, se făcea și mai și. „Frumusețea e un dușman, credea ea. Nu-ți poate aduce în viață decât necazuri și suferință”. Drept care descurajase fata în intenția ei de a se înscrie la concursul Miss Coreea unde precis că ar fi avut toate șansele să câștige titlul. Se luptase mai întâi cu propriul ei fiu și cu nora care n-ar fi avut nimic împotrivă și care nu înțelegeau de ce trebuiau să taie aripile unicei lor copile. „Banii și faima câștigată din frumusețe sunt o jignire pentru inteligența unei femei!” decretase ea.

-Una n-o exclude pe cealaltă, încercase Yu-jin să-i strecoare o cât de mică îndoială că nu are dreptate.

Haneul fusese urâtă din tinerețe. Mulți se întrebaseră de ce, din toate candidatele care se băteau la ușa lui, Yu-jin o alesese tocmai pe acea femeie fără vino-ncoa. Însă Yu-jin, un luptător din fire și educație, pe plan sentimental era restanțier. Pe cât de multă încredere avea în forța sa fizică, pe atât de neajutorat se afla în fața femeilor. Nu el o alesese pe Haneul, ci ea pe el. Iar Haneul când își punea ceva în cap, nu o clintea nimeni și nimic din drum. Urâtenia îi canalizase toate eforturile spre cucerirea unui bărbat puternic, frumos și de viitor. Astfel pusese ochii pe Yu-jin și, cu răbdarea păianjenului, țesuse în jurul lui o plasă din care judoka cel neexperimentat în dragoste crezuse că nici nu vrea să se mai elibereze.

Heoun, cu nedelicatețea lui înăscută, îi spusese odată și apoi își regretase gafa, că urâtele tocmai pentru că au mai puține șanse să contribuie la perpetuarea speciei, sunt mai periculoase când capturează un mascul.

-Crezi c-am fost orb? oftase Yu-jin. Crezi că încă mai sunt? Crezi că trăim cu frumusețea femeii? Femeia e o minune a naturii și orb e cine nu vede asta. Nu te acuz de misoginism, ci doar de superficialitate. Amândoi am trăit pentru și prin muncă. Dar soțiile noastre, din umbră, au dat totul pentru casă și copii.

-A ta și a mea. Azi majoritatea nu mai fac curat, nu mai gătesc, nu-și mai respectă soțul și copiii, n-au timp de nepoți. Vor doar să câștige bani! Ne concurează. Deși nu pot decide dacă reușesc sau nu, în orice caz se străduiesc să ne-o ia înainte

Totuși, într-o seară, Yu-jin adusesese vorba de nepoata lui Ae cha care în urmă cu un an cunoscuse un judoka israelian, pe nume Amnon Luria. După eliberarea din armată, acesta ajunsese într-un grup de camarazi cu rucsacul în spate în tentantul Orient îndepărtat. Încetul cu încetul, prietenii își terminaseră banii, se plictisiseră de sărăcie și se întorseseră acasă. Dar soarta îl condusese pe Amnon să se înscrie la un antrenament de vară de o

săptămână în clubul campionului Yu-jin a cărui poză o avea pe perete camerei atât de mult îl admira încă din copilărie.

După ce o văzuse pentru prima dată pe nepoata marelui antrenor, își prelungise șederea cu încă două săptămâni. Fata își pierduse capul, iar bunica liniștea. Bătrâna nu știa nimic despre credința iudaică și, din curiozitate, se apucase de citit. Cu cât se lămură mai bine, cu atât se înverșuna împotriva frumosului Nun-i, cum îl striga nepoata.

-Ce are împotriva evreilor? se revoltase Heoun. Nu există popor pe pământ care să fi suferit mai mult decât neamul ăsta urgisit! Sunt oameni ca toți oamenii care se străduie să fie fericiți acolo pe peticul lor de pământ pentru care se luptă neconținut. Haneul e doar expertă în suferință!

-Poate se teme că dragostea lor va duce spre căsătorie și fata o să plece de lângă noi. Voi aveți modelul în familie.

Într-adevăr, Iseul, sora mijlocie a lui Heoun, se îndăgostise de un chinez cu vederi comuniste și-l însoțise la Phenian unde acesta era consilier militar. Războiul și împărțirea țării o surprinseseră în Coreea de nord, separată pentru toată viața de familia ei.

Confidența lui Yu-jin rămăsese uitată într-un sertar din memoria supraaglomerată a lui Heoun. Până în ziua când îl sfătuisse pe Yeon cel dezamăgit în dragostea lui stupidă pentru Myong să plece în insula Jeju-do ca să se scuture de emoții. Îi venise o idee. Nu prietenul său, ci tocmai antipatica lui soție i-ar putea fi de folos. Dar cum s-o abordeze? Cei doi prieteni nu transformaseră niciodată duetul în quartet. Soțiile lor nu se potriveau pentru discuții, sau ieșiri împreună, nici pe vremea când Yu-jin încă mai locuia la Seoul. Chiar și Yeon, când sosea pe insula Jeju-do, stătea la hotel și se întâlnea cu bătrânul antrenor la club.

Heoun sună la o oră când știa precis că prietenul lui e la sală. Se scuză cu prefăcută jenă că deranjează, dar „are inima grea și simte nevoia să și-o descarce”. Apoi tăcu un timp, lăsând-o pe femeie să-l îmboldească la vorbă. Haneul avea calitatea de a fi o bună ascultătoare și defectul curiozității. Ambele serveau pe deplin interesele lui Heoun.

-Aș putea să-i țin locul? i se adresă ea într-o formulă interogativă care era de fapt o propunere.

-Tineretul de azi pare dur, dar are o sensibilitate pe care generația noastră n-o avea. Nici cea a părinților noștri. De ce oare? Începu diplomatic Heoun lăsându-i loc interlocutoarei să-și exprime părerea.

-Oricât ar părea de ciudat, cred că în majoritatea cazurilor părinții sunt de vină. Și nu e vorba de sensibilitate, ci de răsfăț. Copiilor nu li se mai refuză nimic. Sunt niște tirani absoluți. Când spun „vreau”, primesc imediat tot ce-și doresc. Sunt crescuți ca învingători. Yu-jin, din contra, îi învață pe sportivii lui și să piardă. Trebuie să știi să cazi, să-ți asumi o înfrângere, să recunoști că ai greșit, că nu ești destul de bun, că nu ești la înălțimea altora. Nu-i ușor. Rănile dor. Iar noi, bunicii, cu cât înaintăm în vârstă, devenim mai miloși și mai îngăduitori. Nu vorbesc de mine. Eu sunt o cotoroanță cu care nu-i de glumit. Mă bag unde nu-mi fierbe oala. Nu-i las nici pe copii, nici pe nepoată-mea să facă ce le trece prin cap.

-Chiar așa? se miră cu falsitate Heoun netezindu-și părul cu un gest de autoafecțiune și gândindu-se cu compătimire la Yu-jin.

Apoi își dresă glasul și continuă pe un ton secretos:

-Mă doare sufletul pentru Yeon. E mai apropiat de mine

decât de tatăl lui. S-a amoretzat de o flușturistică, aia s-a măritat cu altul și băiatul suferă.

-Suferință, da, suferință... se cufundă Haneul cu resemnare în preceptele ei budiste. Un bărbat părăsit e vulnerabil, filozofă ea.

Heoun triumfa. O adusese exact în punctul la care-și dorea să ajungă discuția lor.

-Dacă o femeie intră în viața lui în aceste prime momente de derută, de pierdere totală a încrederii în sine, de singurătate impusă, ea are toate șansele să i se infiltreze fără obstacole în existență. De cele mai multe ori, definitiv. „Sau cel puțin până la apariția alteia, câțiva ani mai târziu și care să-i farmece, de data asta nu numai trupul, ci și luciditatea”, își spuse în gând bătrânul. Apoi cu glas tare:

-Yeon va sosi în curând la Jeju-do. Întrebarea e pe cine va întâlni acolo, întâmplător sau nu...

La început surprinsă de neașteptata probă de încredere în calitățile ei de confidentă, Haneul se dezmetică repede și înțelese că a fost manipulată și atrasă într-o cursă. I se cerea să joace rolul destinului și să i-o scoată în cale lui Yeon pe nepoata ei, Ae cha. Se prefăcu că nu înțelege aluzia. Fiecare copil cu norocul lui, spuse sec.

Heoun se așteptase ca femeia să-i povestească la rândul ei ceea ce știa deja de la Yu-jin despre israelianul nedorit. În fond îi oferea nepoatei o partidă nesperată. Nu mulți coreeni se puteau mândri cu originile familiei Jeonju...

Dezamăgit, Heoun încheiă discuția promițând că-l va suna ulterior pe prietenul lui. Iar Haneul, înțepată, pronunță câteva formule de politețe. „Dorințele neîmplinite ne produc suferință, e știut, mormăi unchiul pentru sine. Oare ar fi fost preferabil să mă fi adresat direct lui Yu-jin? La urma urmei, urăcioasa asta încrezută poate are dreptate. Fiecare copil cu norocul lui. Iar Yeon era cu adevărat un noroc pentru orice fată. Dacă le-o fi dat să se întâlnească, se vor întâlni. Haneul se ține la preț. Bine am făcut că n-am lungit vorba. Ea are toate datele. Va acționa în consecință, fără să-mi dea mie socoteală”, se consolă Heoun oftând ușurat.

După terminarea conversației, Haneul se simți învingătoare. „Toți au necazuri. Toți vor să și le verse pe alții, să profite de înțelepciunea lor, să manevreze terțe persoane. Ce tristă e viața...”, gândi femeia. Simți nevoia să mediteze. Într-o cameră mică și retrasă, de o curățenie impecabilă, își construise încă din primul an de căsnicie un altar. O măsuță acoperită cu mătase imprimată peste care pusese sticlă de cristal. Acolo înșirase câteva obiecte sacre, fotografii și texte sfinte plasate puțin mai sus de înălțimea capului ei când stătea așezată. Avea pozele lui Dalai Lama, lui Bodhisattva și a soțului ei. De câte ori intra acolo pentru a se reculege, flatat, Yu-jin se simțea el însuși un zeu.

În fața pozelor, șapte păhărele de argint conțineau lumânări aprinse. Cu un ciocânel, Haneul lovi clopotul de metal scrijelit. Zgomotul trebuia să-i atragă atenția statuiei lui Buda Shakyamuni, perfect luminată de fereastra din spate. Obișnuia să aducă ofrande care să fie agreabile tuturor simțurilor. După ce-și spală mâinile, umplu cele șapte vase așezate în linie dreaptă cu apă de băut, aprinse tămâie să miroasă frumos, ornă cu flori culese din grădina casei, vaporiză parfum, adăugă un ciorchine proaspăt de struguri și dădu drumul la o muzică discretă.

Va urma

DIALOG EPISTOLAR (1972-1978) - ȘTEFAN BACIU - LUCIAN BOZ

Mircea POPA

În anul 2001 publicam la editura Dacia un volum destul de cuprinzător din corespondența purtată de Lucian Boz din Australia, cu câțiva reprezentanți de seamă ai exilului românesc. E vorba de Ștefan Baciu, ajuns profesor la Universitatea din Honolulu, de Cioran și Ionescu de la Paris, de Mircea Eliade de la Chicago, și de Constantin Noica, Nîcu Steinardt și Anton Dumitriu din țară. Marea cantitate de scrisori mi-a fost trimisă în mai multe tranșe par avion de la Sydney la Cluj, transcrisă și prelucrată în răstimp de mai mult de un an pentru tipar. Deși transpunerea electronică a acestora a durat și ea ceva timp, urmată de aranjarea cronologică a scrisorilor și notele aferente, respondentul meu de peste ocean continua să-mi mai trimită texte, pe care le găsea între timp adăpostite prin cine știe ce cotloane ale spațiosului cămin în care locuia. S-a întâmplat astfel că unele din aceste materiale au mai fost trimise și altora din țară, precum lui Nicolae Florescu de la „Jurnalul literar” (în ciuda faptului că într-o scrisoare sau lui N. Țone pentru revista consacrată exilului scoasă de el, sau pur și simplu erau loturi noi, care nu ajunseseră să fie triate de expeditor decât mai târziu).

Am constatat astfel cu vremea, că în portofoliul ediției se mai păstrează unele scrisori care n-au ajuns să fie cuprinse în volumul amintit. Făcând

recent un nou inventar al acestora am ajuns la concluzia că în posesia noastră se mai află scrisori aparținând aceluiași destinatar, dar care

n-au văzut lumina tiparului. Cele mai bogate și mai spectaculoase aparțin poetului Ștefan Baciu, multe dintre ele fiind însoțite și de poezii, desene și caricaturi din (revista sa N.R.) „Mele”, astfel că pe acestea, pregătite într-un fel de autorul însuși pentru tipar, să alcătuiască un volum separat și ca o mărturie a modului în care el își concepea corespondența, pe hârtie de culori diferite, cu antet special sau cu ilustrații trăznite, cu o anumită tehnică a așezării în pagină, ceea ce trimite la o lecție de design și fantezie poetică de factură suprarealistă, reprezentând una dintre experiențele colocviale neîntrecute până astăzi. Ea propune un delir dialogal de o frumusețe aparte, menit să încante ochiul și să-l desfete pe privitor. Adeseori această performanță i-a reușit și grație complicității lui Grigore Cugler, și el un fantezist debordant, care își realiza singur desenele și lui Lucian Boz, care îi furniza tăieturi din ziare, fotografii și pagini de xerox cu materiale literare de o deosebită elocvență.

Sub raportul conținutului se poate desprinde din acest dialog epistolar o anume linie de conduită, urmărind libertatea de expresie și cultura dincolo de frontiere, dar și un cult al amabilității și gentileței. Tonul e totdeauna cald, plin de solitudine și de atenție față de familia celuilalt, de necazurile fizice ale sănătății, de etapele mai bune sau mai rele sub raport pecuniar. Scrisorile lui Ștefan Baciu sunt apoi o sursă neconținută de informații despre evenimente personale și colective, despre noutăți editoriale și proiecte de viitor, despre modul în care este văzută politica culturală din țară. Pe primul plan figurează întotdeauna scriitorul ca generic și scrisul lui ca expresie a conștiinței epocii. Îl vedem astfel pe scriitorul nostru conectat la tot ceea ce vine din această zonă, cu o memorie colosală a faptelor din trecut și cu preocuparea ca ele să facă parte din

zestrea pe care generația sa a lăsat-o neamului românesc, continuând să susțină tradiția literară de acasă și s-o înzestreze cu ceea ce exilul românesc a produs în acest sens. Una dintre preocupările sale majore a fost aceea de scoate din uitare figuri ale scrisului românesc interbelic, chiar dacă acestea nu sunt întotdeauna de primă mână sau tocmai de aceea, deoarece personajele trecătoare ale faunei bucureștene au reprezentat la un moment dat mari promisiuni și au întreținut spiritul viu al boemei capitalei, cu picanteriile lor diurne și replicile și șotiile pe care le puneau la cale. Adică un mod de a fi și a gusta libertatea de opinie și de confort european sui-genris, în care acest tip de scriitor se complăcea cu ardoare. Atenția pe care el o acordă acestor figuri de plan secund merită toată atenția, deoarece în timp ce la București aceștia erau sistematic ignorați, socotiți ca aparținând unei lumi apuse, el le reînvia memoria oarecum la nivel „mondial”, americano-havaiez și australian, ca o recompensă și un afront adus artei proletcultiste. (de altfel, despre lucrurile din România, nu vorbește decât la modul tragic-eroic, ca o țară a „fericirii” în care nu e permis ca cineva să se sinucidă!). Politica dusă sistematic de el în cadrul Caietelor „Mele” este una fundamental recuperatoare, încercând să aducă în actualitate tocmai pe acești scriitori uitați și marginalizați, numerele respective constând și din reproduceri din operă, cât și prin aprecieri și comentarii critice, echilibrând cu mici monografii și situări în epocă, excelente puncte de plecare pentru o seamă de cărți care ar merita scrise despre climatul literar interbelic și despre oamenii tineri ai anilor 30, fără de care avangarda românească n-ar putea să existe.

Reluăm mai jos pagini din această corespondență, continuând un mai vechi epistolar din revista „Apostrof”, despre care Lucian Boz vorbește cu simpatie și îi saluta cu deferență.

Cum și când a început dialogul nostru epistolar? Enigma e lămurită chiar de Lucian Boz, care, la 10 iulie 1993, îmi adresa această scrisoare, ce reprezenta începutul unui fertil dialog epistolar:

/antet /

„Stimate Domnule Popa,

Profesorul ieșean Mihai Drăgan mi-a trimis mai de mult „medalionul” ce mi-ai consacrat în STEAUA, uitând să-mi indice adresa D-tale sau cea a revistei. I-am scris, rugându-l să-mi dea adresa D-tale, dar nu s-a învrednicit cu un răspuns. Am scris și altor prieteni, dar nici ei nu m-au lămurit. În sfârșit, grație poetului Barbu Brezeanu, am căpătat adresa revistei, aș că pot să-ți mulțumesc pentru perfectă obiectivitate ce-ai arătat scrierilor mele. Cum nu cunosc nimic din ce-ai scris, în afară, bineînțeles, de cronica menționată mai sus, ți-aș fi îndatorat dacă-mi vei trimite lucrările D-tale. Dacă, la rândul meu, îți pot fi util cu ceva, nu evita de a-mi scrie.

Cu cele mai bune salutări, rămân al D-tale,
Lucian Boz”.

Lucian Boz
făcut de Marcel Iancu
în 1990.

Reluăm în continuare publicarea acestei corespondențe, printr-un lot nou din scrisorile lui Ștefan Baciuc către Lucian Boz, prietenul australian, care îl sponsoriza în permanență cu noi sume de bani. Într-una din scrisori, Baciuc își declară supărarea pe țară, numită pe RSR (el îi spune RĂSĂRĂ!), unde i se pare că

Labiș e supralicitat în defavorul altor scriitori importanți, sau e de părere că jurnalul lui Octav Șuluțiu a fost obținut de la Securitate prin prietenie, autorul lui dorind a fi ars. Baciuc face și unele trimiteri la pasajele scoase. În general pentru Ștefan Baciuc, realitățile din țară s-au oprit la anii în care el a fost și a trăit acolo și în asta poate că stă și farmecul amintirilor lui din scrisori sau din volumul „Praful de pe tobă”. Scrisorile sale transmit însă informații despre activitatea literară prestată (volumul „Îngerul malagambist”), Antologia poeziei surrealiste, sumare numerelor din „Mele”, despre legăturile lui cu scriitorii români de la Paris sau din țară, despre activirarea Mirei. Două evenimente mai importante au loc în acest interval: moartea soției sale, Mira Simian, bolnavă de cancer, și o dispută cu Lucian Boz legată de publicarea într-un număr din „Mele” a unei poezii considerată de Boz ca antisemită.

Va urma

ECATERINA PETRESCU BOTONCEA

— TE ÎNTREBI CINE SUNT...

Lucian GRUIA

Incitantul volum de versuri, semnat de Ecaterina Petrescu Botoncea, *Te întrebi cine sunt...* (Ed. Cetatea Doamnei, Piatra Neamț, 2020), cuprinde (pe lângă cele două prefețe semnate de Vianu Mureșan și Lucian Strochi) trei părți: un grupaj introductiv de poezie religioasă, fără titlu, dar cu un motto din Lucian Blaga; un fel de jurnal liric, Colorându-mă în kaki și patru grupaje de poezii reunite sub genericul Sandalele celor cinci anotimpuri (care se pot citi ascultând în surdina muzica lui Vivaldi). Să începem cu poezia religioasă.

Dacă lumea s-a născut din logosul divin (gând – cuvânt – faptă), ea este panteistă. Și totuși, omul (confectionat din lutul peste care Dumnezeu a suflat Sfântul Duh) este făcut doar după chipul și asemănarea Demiurgului. Dar pentru Ecaterina Petrescu Botoncea omul reprezintă mult mai mult. Este o parte din Dumnezeu: „odată voi fi apa clară a unei zăpezi, topindu-mă în Tine... un fenomen, care nu poate fi rostit decât în genunchi, prin rugăciune și tăcere, în fața unui altar acoperit cu pânză albă, de casă, și împodobit cu crini, sunt o Ființă din Marea Ființă care se numește Tu, Eu, Dumnezeu...” (Sunt). Esența doctrinei creștine este iubirea cultivată cu ardoare de autoare: „Sunt răsuflarea iubirii Tale, aceea pe care o cauți dar pe care o voi pierde după ce o vei transforma în Lumină, (...) sunt toată truda și spaima, foamea și setea adunate în sudoarea robilor Tăi care Ți s-au închinat Ție, ridicându-Ți slăvi, distilare de suferință și bucurie sunt, urcând spre Tine, aidoma sevei copacilor, spre cer...” (Mă recunoști?). Omul credincios este și o vibrație de esență divină: „Sunt cutia de rezonanță a inimii tale, sunt vibrația și reverberația cuvintelor rostite de Tine pe malul lacului Marea

Galilee, sunt primăvara și amurgul Tău milenar de la capătul potecii care suie, suie...rostindu-Ți, cu respirații subțiri și zbor de fluturi, Te iubesc...” Faptul că Ecaterina Petrescu Botoncea folosește pentru acest grupaj original de poezie religioasă un motto din Lucian Blaga, mă face să încerc o descifrare a

acestor poezii și în cheie blagiană. Lumea, în viziunea filosofului culturii, s-a format din cuplarea după afinități electivă a diferențialelor divine (cele mai mici particule ale Marelui Anonim). Aceste diferențiale divine, eterogene și omogene, multiplicat la nesfârșit, cuplate între ele, au dus la geneza universului și a ființelor vii (după un procedeu mai complicat). Astfel, noi, oamenii suntem alcătuiți din particule de dumnezeire dar din cele periferice ca să nu devenim Dumnezei (suntem cenzurați transcendent). Cenzura lui Blaga îmi pare similară celei biblice, conform căreia noi suntem făcuți doar după chipul și asemănarea Demiurgului, dar nu suntem Dumnezei. Oricum, doctrina blagiană și creștinismul sunt incompatibile, dar amândouă sanctifică universul.

În poezia care conferă titlul volumului, poeta afirmă că, prin naștere “am pornit în călătoria neființei în ființă”, adică a început ciclul vieții fără sfârșit: “iar eu, desculță,/ doar cu himerele mele și cu râsul meu/ care îți hohotește mereu la fereastră,/ sunt iarba de sub zăpadă...” (Te întrebi cine sunt.)

Colorându-mă în kaki. Credința puternică, bazată pe iubire de semeni, o conduce pe poetă să ierte și să se autocenzureze, recăștigându-și libertatea interioară: „Astăzi (...) Ochii mei vor refuza să mai vadă urâtul! Am inventat lentile de protecție în fața mizerabilității altora, orice intenție deformatoare a frumosului pe care îl văd eu fiind respinsă, așa că accept doar florile răului meu, buruienile mele otrăvitoare ori de leac, și mă declar independentă peste timpul meu, corpusul și undă, peste lumina și întunericul meu, peste absurditatea și prostia mea, peste întregul meu adunat într-o firimitură de viață! Te iubesc, ființă liberă!” (Astăzi). Libertatea viziunilor descoperă imagini inedite ale lunii personificate, imagini care nu au de a face cu romantismul siropos: „Luna s-a coborât de pe cerul cu stele/ și s-a lipit albă, în palmele mele,/ apoi s-a lăsat despletită în raze violete/ peste mintea mea obosită,/ iar eu i-am prins păru-n ine/ și i-am așezat o șapcă verde/ găsită-ntr-o ladă mai veche,/ avea cearcăne, privirea zăludă,/ purta gropițe-n obraz/ și o piele gingașă și udă,” (Insomnie). Poeta chiar se identifică la modul absolut cu lumina lunii surori: „Am fost și eu

cândva rază de lună,/ din globul selenar curgeam lumină/ și mă piteam cu noaptea împreună/ să picurăm în ochii timpului, amfetamină,” (Ceasul cu balamaua ruptă). Poezia reprezintă pentru Ecaterina Petrescu Botoncea salvarea din efemer: „și am uitat să mai vreau să mor.../ îmbrăcându-mă în poezie...” (Arta sinuciderii). Așa cum arată și titlul capitolului, poeziile din ciclurile Sandalele celor Cinci anotimpuri sunt dedicate schimbărilor din natură și din sufletul omului în decursul anului.

Ciclul dedicat iernii, Anotimp de ger și zloată... impresionează prin poeziile dedicate Nașterii lui Iisus și lui Ioan Botezătorul. Sărbătorile Crăciunului și Bobotezei sunt pline de bucurie: „Învârtoșate vise,/ fluturi și muguri,/ pe pământul întins, a nins.../ și simt sub picioare/ cum scârțâie norii/ ce-n zăpezi s-au prelins,/ (...)/ freamătă în tindă clănțănite capre/ cu o sută de dinți,/ și-a brădușilor înverzită sudoare,/ bucuria copiilor își iese din minți,/ așteptăm cu toții clipa dintâi,/ ziua Cea Mare!/ Căruntețe de Magi, vestitori peste nori,/ urme de pași... raze de prunc.../ arhaică ești, iarnă și grea,/ drumul e lung...” (Învârtoșate vise). Și botezul sfânt: „În vântul tău/ îmi prind azi răsuflarea, Ioan Botezător,/ și mă gândesc că nu e încă/ Moartă Marea și că e blândă,/ dacă în ea ai revărsat/ minuni de apă sfântă,/ un râu Iordan, și-ai botezat în râu din râu.../ un împărat!” (În vântul tău).

Un alt împărat, al limbii române, s-a născut în ianuarie, Mihai Eminescu: „Mirându-mă și admirând spațiul celest,/ am murmurat:/ aș vrea să-l văd și să-l ascult/ pe sfântul meu!/ Și cine e acel?/ E cel ce m-a-nvățat să simt,/ și să iubesc, și să trăiesc/ în țara limbii lui și-a mea.../ (...)/ Și graiul lui e pământesc?/ El a vorbit în raze de lumină,/ în flori albastre,/ în tresăriri de ape și revărsări de lună,/ (...)/ Și ce ai vrea să-i spui?/ Că îl iubesc!” (Ajun de Eminescu...)

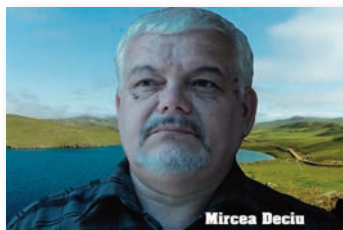
Primăverii îi sunt dedicate poeziile din ciclul De culoarea salcâmului înflorit... De Florii, poeta sădește, plină de iubire, o nucă și ne îndeamnă să-i urmăm exemplul: „Azi mi-am privit nemurierea/ de peste o sută de ani, era cuibărită în miezul de nucă/ pe care l-am plantat/ în Duminica de Florii.../ (...)/ am pus lutul meu peste nucă,/ sevă din seva mea să aducă,/ am pus iubire,/ am pus mirare,/ să nu răsară o nucă prea tare,/ am pus răcoare,/ am pus zâmbet,/ rugăciune și frică,/ am pus cuvinte,/ am pus cădere,/ am pus curcubeu,/ dar și desfătare/ cu multe titluri aparte de carte,/ și din toate a crescut un copac/ care.../ a lăstărit în livada cu nuci,/ unde aleargă gândurile mele/ multiplicare/ ele, prin ele.../ de aceea vă strig dragi oameni mari și copii,/ plantați un nuc în fiecare an,/ de Florii...” (Livada cu

nuci). Primăvara totul miroase a iarbă cosită și a mâinile mamei: „Cerule... pudră de stele... / greieri se așează pe degetele mele,/ aripi albastre de libelulă/ ridică pleoapa nopții spre lună,/ se cerne argintul luminii pe case,/ e miezul cel dulce al vremii,/ miroase.../ a iarbă proaspăt cosită,/ a mână parfumată de maică,” (Cerule... pudră de stele...). Vara este încondeiată în ciclul La margine de vânt. Ploaia și vânturile, care simbolizează încercările vieții, nu fac decât să-i întărească poetei credința: „mă leagă vânturi,/ și sunt bătută de grindini și ploaie,/ se desfac în mine anotimpuri,/ dar nimic, nimic nu mă-ndoaie,/ și totuși, genunchii-n țărână mi-i țin/ și-n fața ta, Doamne, mă-nchin,/ căci Tu mi-ai dăruit acest har,/ ... între mine și Tine să nu pun hotar...” (Sunt rădăcină și trunchi și floare)

Toamna trezește cele mai puternice sentimente de nostalgie dar și de frumusețe. Ciclul Ești, toamnă... este antologic. Comuniunea cu natura este specific românească: „Te iubesc pățimaș, superbă natură,/ și mă contopesc cu nesaț în ființa ta pură,/ respir cu tot trupul ale tale esențe,/ chiar de ești toamnă/ și-ai rămas doar în zdrențe,/ (...)/ iar când auriul tău strălucește în soare,/ în fiecă gâză, și-n mine, e sărbătoare,/ te cutremuri, adesea, de frig și pustietate/ și-ți petreci bătrânețea în singurătate,/ și-aș vrea să te acopăr cu desigurul meu, să-ți alin întristarea și sufletul greu,/ și de ești căruntă, te rog, nu fii tristă/ frumusețea ta, în tine există!” (Anotimpurile mele...). Nostalgia toamnei personificate, în care natura își pierde veșmintele, cere alinare, mai ales, adăugăm noi, ea simbolizează eterna reîntoarcere: „Ești, toamnă.../ atât de smerită/ și tristă și îngălbenită.../ mă doare nostalgia din tine/ și-aș vrea să-ți foșnesc o șoaptă de bine,/ să te mint că moartea-i blajină/ și că dorurile ni le alină,/ că pământul e leagăn de vise/ iar frunzelor le va fi cald sub potecile ninse,/ nu plânge, pădure, ce mult te implor,/ căci vaietul tău, în nuanțe atâtea de pure,/ ce vibrează-n al crengilor cor,/ e-o jale pe clape de orgă,/ ce se-mprășteie în mine și-n lume...” (Ești, toamnă...).

Concluzii: Poezia religioasă a Ecaterinei Petrescu Botoncea este aparte. Energia ei derivă din credința că omul este alcătuit fie din particule ale dumnezeirii (Blaga), fie din logosul divin (creștinism). Viziunea este tratată estetic, deci este valabilă. Există două moduri ontologice de a privi nașterea/împlinirea ființei. Una caută ființa și nu o găsește, de unde dramatismul căutării și alta care o descoperă prin armonie și integrare în Marele Tot. Pentru Ecaterina Petrescu Botoncea ființa se împlinește.

Înconjurul lumii înainte de periplul lui Magellan - 1 -

Mircea DECIU

Sunt greu de acceptat astăzi niște fapte petrecute într-un trecut atât de îndepărtat și atât de neguros și de nesigur. În zilele noastre se manifestă tot mai mult o comoditate ajunsă aproape o boală a civilizației moderne. A apărut tendința de a nu mai răscoli trecutul. Mai ales trecutul îndepărtat. Tot ce nu poate fi investigat cu mijloacele avansate de azi nici nu mai merită atenție. Ca și cum nici nu se poate concepe, ori nici n-ar fi existat. Sursele scrise nu sunt luate în considerare decât dacă vin să confirme o politică oficială. Altminteri sunt considerate simple năluciri ale unora ce stăpâneau scrisul în vechime. Ori aceștia nu erau decât niște persoane din clasa sacerdotală. O elită recunoscută ca având înclinații mistice chiar și în epoca modernă. Cu atât mai mult în zilele noastre. Sau și mai rău, sunt încadrate în goana după senzațional. Iarși vorbim de o boală a civilizației de azi, <digitalizată> și mai ales <progresistă>. Efortul de a reconstitui cu mijloacele de atunci este păgubitor, chiar costisitor după logica mercantilă din prezent. Thor Heyerdhal ar fi fost un caz izolat. Iar simplul fapt de a le lua în considerare te aruncă între protocroniști. De parcă aceștia ar fi răul lumii de azi.

Trebuie să ne plecăm capetele și să luăm de bune tot ce ne oferă știința oficială, recunoscută ca infailibilă. Dar eșecurile sale nu avem cum să le dăm uitării. Și mai ales promisiunile. Dar nu este acum momentul să le evocăm...

Contextul descoperirilor geografice în perioada târzie de Ev-Mediu-Renaștere și în Antichitate.

Multă vreme Cristofor Columb era considerat singurul care navigase spre Lumea Nouă. Dacă n-ar fi fost el poate ar fi fost alt mare navigator iberic. Ori mai târziu vreun englez ori olandez sau francez. Dar de la Columb începe istoria lumii a intrat pe un alt făgaș. Cu el s-a scris istoria. Bună sau rea. Meritul său rămâne contestabil, a introdus Americile în istoria lumii.

După el abia au intrat în cărți vikingii lui Eric cel Roșu. Și aici ar fi multe de menționat. Românul D. Todericiu ne arată că ar fi fost mult mai mulți descoperitori ai Americilor, mult înainte de călătoria italianului ajuns în slujba regilor spanioli.

Însă în privința performanței lui Magellan lucrurile sunt clare. La fel cu expediția lui Columb, navigația în oceane era foarte dificilă în condițiile secolelor XV-XVI. Deși existau progrese privind orientarea pe mare, busola, astrolabul, iar propulsia caravelor prin vele se perfecționase considerabil, navigația în oceane se dovedea problematică. În timpul zilei,

în condițiile de calm ecuatorial, numai curenții oceanici ajutau navele să iasă din derivă, iar căpitani nu aveau decât să măsoare cu instrumente rudimentare viteza acestor curenți și să caute să-i exploateze eficient. Vasele din lemn mai erau și vulnerabile la atacul moluștelor marine care se fixau de cocă, afectând ușor viteza de deplasare a navei. Dacă nu erau îndepărtate complet, operație realizată doar pe uscat, distrugeau lemnul pe care se fixau. În expedițiile lui Columb, a fost necesară abandonarea unei caravele din aceste considerente. Nava nu mai prezenta încredere la călătoria de întoarcere peste Atlantic, în drum spre Spania.

Navigația în antichitate se desfășura în condiții și mai precare. Marinarii urmăreau linia țărmului iar în larg se orientau după poziția Soarelui și în timpul nopții după poziția față de stele. Lumea cunoscută în antichitatea greco-romană se reducea la bazinul mediteranean-pontic cu limite imprecis delimitate. Expediția lui Alexandru Macedon lărgise aceste limite spre Indus, fără a veni cu multe clarificări. În acele vremuri doar călătoria marină a lui **Nearchos** plecată de pe Eufurat și ajunsă la gurile Indusului aduce mai multe precizări. În partea nordică a lumii cunoscut, **Patrocle**, probabil un **diadoh** al unui regat de la Marea Caspică între anii 285-280 (î.e.n.), după ce întreprinde o călătorie spre nord și întâlnește delta Volgii ajunge la concluzia uimitoare că ea reprezintă un golf al **Oceanului Nordic (Scitic)**. Această părere a fost infirmată doar de geograful **Ptolemeu** (I.A. Maghidovici, 1959).

Spre vest Gibraltarul, **coloanele lui Hercule**, era limita privind spre Oceanul Atlantic. Fenicienii s-au aventurat dincolo de ele și s-au îndreptat spre nord în căutare de cositor. Nu se știe nici astăzi care ar fi fost insulele **Casiterite**, foarte probabil au ajuns în partea de sud-vest a Marii Britanii (peninsula Cornwall este bogată în minereu de cositor). Expedițiile lor spre coastele africane au fost întreprinse și dinspre Marea Roșie spre sud. Au urmărit linia țărmului african folosind propulsia cu vele, dar s-au utilizat și ramele, exploatând curenții marini înconjurând țărmul. Periplul lor a fost descris și de Herodot după 2500 de ani (I.P. Maghidovici, 1959).

Pytheas din Masalia (Marsilia de astăzi) este cel care s-a îndreptat spre insulele Britanice, în sec. IV (î.e.n.), trecând dincolo de **coloanele lui Hercule (Melkart)**, după fenicieni. Călătoria lui, începută în martie, urmărește linia coastelor hispanice apoi intră în Marea Mânecii debarcând pe țărmul britanic, acolo unde va ajunge și Caesar spre a consolida cucerirea Galiei, căutând să întrerupă legăturile cu sanctuarele druizilor. El este primul care denumesc insula **Britania**, apoi debarcă în peninsula Cornwall unde află denumirea celtică **Albion** a insulei (insula muntoasă) și înaintează de-a lungul țărmului vestic al Britaniei și traversează marea Irlandiei și vede coasta de sud-est a insulei **Bergion** (insula apuseană) adică Irlanda. Își continuă călătoria marină spre nord și întâlnește insulele **Hemode** și **Hebude** (Hebridele exterioare și interioare). Lângă extremitatea de nord-vest a **Britaniei** întâlnește insulele **Orcade**, arhipelagul Orkney. Dincolo de aceste insule a întâlnit, la șase zile de drum spre nord de **Britania**, o insulă numită apoi de antici **Ultima Thule**. Pytheas nu-i dă niciun nume. Ulterior, pe măsură ce este explorat tot mai mult Atlanticul de nord, **Ultima Thule** este schimbată tot mai mult spre nord și vest, devenind când arhipelagul Shetland, când insulele Faroer, apoi Islanda sau chiar Groenlanda.

Vine Paștele?

Gabriel MIHALACHE

MOTTO: *Cronos*

Timpul se joacă de-a v-ați

ascunselea cu mine

Nisipul se scurge ciudat pe

marginea clepsidrei

Dispărând în neant

Sau alergând spre niciunde

Iar eu, mereu, contratimp.

La bătrânețe, memoria de lungă durată începe să-și facă simțită prezența, schimbând, uneori violent, locurile cu memoria de scurtă durată. Adică, vine moț în față și începe să scoată din compartimentul ei secret, pe taraba timpului, imagini, acțiuni, fapte reprobabile uneori, persoane și personaje, locuri, sentimente, care nu prea te interesau până acum și nici nu voiai să ai neapărat de-a face cu ele. Tinerețea, dă valoare și importanță unor lucruri, pe când bătrânețea dă valoare și importanță altor lucruri și te miri, cum în tine, pot trăi simultan două ființe, cu priorități diferite, cu interese și căutări diferite. Acum vrei să știi mult mai mult despre istoria neamului tău, despre genealogia și descendența ta, cu nume și prenume, până hăt departe în moșii și strămoșii tăi, despre satul tău, cu trecutul, tradiția, obiceiurile și necazurile sale, dar nu mai are cine să-ți povestească. Cât am fost tânăr, n-am întrebat. Acum aș întreba, dar nu mai am pe cine. Așa că, o să întreb memoria, că doar de-aia se și proțăpi ostentativ în fața mea! Dar memoria, e de genul feminin... să am încredere în ea? Sărbătoarea de Paști, în anul acela ciudat, plămădit din deznădejde și speranță, din moarte și viață, din răs și plâns, din pierdere și regăsire, din înmormântare și nuntă, era scrisă în Calendarul de perete, cu litere roșii ca sângele, pe 5 mai.

Noi copiii, ne făceam calculul cu mult timp înainte, când o să ne vină rândul să mergem cu vitele la păscut, în ziua aceea magică de Paști. Și mare era

dezamăgirea, când vedeai că, chiar tu ai pierdut. Erai obișnuit să pierzi mai mereu, dar și acum ? Nu-i cinstit ! Și ce dacă ?? parcă îl durea pe cineva dacă este sau nu cinstit sau dacă eu sunt sau nu fericit pentru asta. Ceilalți râdeau... (!) Câți nu râd și acum de necazul tău ?

Sărbătoarea venea, cu zile calde de primăvară cu pomii înfloriți și dați cu var, cu ulucile proaspăt vopsite în alb, cu ouă roșii (exclusiv roșii), nu ca acum, vopsite cu fel de fel de culori. Cu cozonaci făcuți din faină de grâu românesc, copti în cuptorul de cărămidă din bățatură, a căror miros îmbietor, îți gâdila plăcut nările, cale de o poștă, cu bucuria ei, cu speranța ei, cu gândul la o viață fericită și fără de sfârșit! - Vine Paștele! O bucurie lăuntrică, zdrobitoare, ca și când ai fi auzit: - Vine Gheorghe, vine Ion... din lagărul Siberian! Unii mai înstăriți, tăiau câte un miel sau un ied (simbolul jertfei supreme), iar alții se hrăneau cu „ierburi amare”, dar nu mai puțin importante din punct de vedere duhovnicesc. Bunica a fost întrebată cu două zile înainte de Paști: - Tușa Ioana, nu tai iedul ca să-l ai de Paști? - Nu, eu îl tai pe 10 Mai. Tăcere. Nimeni nu a mai zis nimic! Bunica mea vorbea despre regalitatea României și despre Regatul care va veni. Acel Regat, „partea ei de moștenire” pe care o va primi atunci, îmbogățindu-se cu adevărat, pe deplin, fizic și sufletește ! Da, în Ziua cea Mare, Marea sărbătoare a Învierii! Cred că pentru ea, Iisus era Regele Suprem care a fost răstignit atunci, dar care acum este viu, spre bucuria noastră a tuturor. N-a tăiat iedul nici de 10 Mai. - Nu mă lasă sufletul, zicea ea. - Iliuta, îi zice mama fratelui meu mai mare, trezindu-mă din reverie, du-te până la Gurizari să vezi cum este porumbul nostru și să îmi aduci și niscaiva urzici ca să punem de o ciorbă. Iar tu, si se uita spre mine, cu ochii ei mari, pătrunzători, acum puțin umezi, du bucata asta de turtă, lui Bătu! Mama făcuse în cuptor, într-o tavă mare, o turtă de mălai cu dovleac! Mergea excelent cu lapte dulce, covăsit sau chiar așa goală, fără nimic... Bună mai era! Nimeni nu mai face astăzi, asemenea bunătăți! Au demolat cuptoarele, au demolat grajdurile, au demolat cotețele și au lăsat pământurile pârloagă! În islaz, iarba este până la genunchi. N-are cine s-o pască! În pătule, nu mai este grâu și nici porumb românesc, pentru turta cu mălai... - Ai și venit? Cum este porumbul?? - La toți este negru și urât, numai al nostru e galben și frumos, răspunde Iliuță mândru de el, neștiind cât de dezolantă și groaznică este această informație! Mama

săraca, dă din mână a lehamite sau a supărare sau a nu știu ce, și își vede mai departe de treburile ei. Știa să ia lucrurile așa cum vin. Pentru ea, era în firea lucrurilor pământene, ca răul să fie strâns legat de bine, ca bucuria să fie secondată de tristețe, că fericirea ține puțin iar necazul ține de nu se mai termină. Ea niciodată nu a știut, și nici eu, să răspundem la întrebarea: - Care-I răul cel mai rău? Să plângi că pleci, sau pentru că rămâi?

A venit Paștele! Lume multă pe stradă. Oamenii primeniți și în straie de sărbătoare. Plecăm de pe islaz pe rând, câte o oră ca să trăim și noi, pe viu, evenimentul acesta. Ne jucasem toate jocurile știute de noi și tot mai era timp: Țurca, - Porcii râde-Hoții și vardiștii-Pitita-De-a furatul pământului, etc... și toate începeau cu „descântecel” acestea de începere a jocului: - Pumna reta pumna pi, tapi, tapi, re un ji - Ieși papucule de sub pat, ieși papucule ieși, să mănânci și tu cireși, ieși papucule ieși - Am o călimară, plină cu cerneală, ce culoare are, călimara ta. Mă strecur printre copii, unii îmbracați frumos, cu costume noi nouțe, alții doar cu sandale sau teniși noi, dar mai toți având buzunarele pline cu ouă roșii, majoritatea sparte. La noi în sat, ciocnitul ouălor era la mare căutare, căci era „pe luate”. După ce că te umilea, pentru că el a fost „mai tare”, îți lua apoi și oul. Eu nu aveam acum ouă la mine. Mai bine. - Ce ți-a luat mă-ta de Paști, mă întreabă Neluță al lui Neciu, încălțat în pantofi de lac și având la vedere, chiar ostentativ, o cămașă cu flori albastre pe fond alb, imaculat? - Păi..., acești teniși, albastru cu alb, ca și cămașa ta, zic eu cu un aer măreț. - Mda, frumos. Și se îndreaptă spre un alt pâlă de copii, cu mersul lui legănat, ca de rață bine îngrășată. Uf! Am scăpat!

Dar mi-am adus aminte, incredibil, de un episod, pe care tata mi l-a povestit, un eveniment din viața tatălui său Neciu. Neciu este fiul lui moș Laudă, rudă cu noi. Un bărbat bine făcut, frumos, înalt, lat în umeri, inteligent, descurcăreț, dar jmecheraș, obraznic și viclean ca o năpârcă. Un fel de oltean vorbăreț, amestecat cu un țigan tupeist și un evreu descurcăreț și abil. Un amalgam de nații, îi definea caracterul! Neciu, fusese ani buni, în lagărul sovietic, cu mai mulți soldați români, printre care și cu vărul lui bun, Mihalache Ion, pe care, incredibil, se făcea că nu-l cunoaște. Trecea pe lângă el fără să întoarcă măcar privirea. Un gest măcar, de încurajare și de împreună simțire și ar fi fost de-ajuns pentru Ion. E de durerea minții!

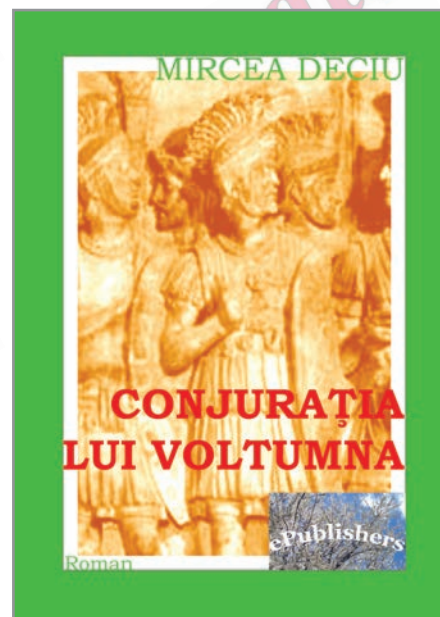
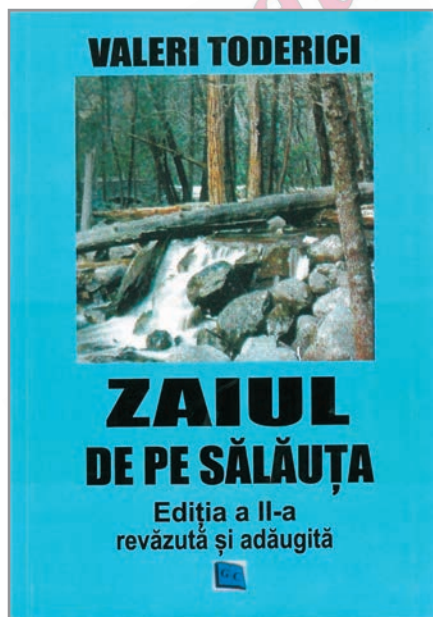
Dar, acolo, el a avut ca prieten, un ofițer german.

(?!!) Chiar și în lagăr, chiar și prizonier fiind, Neciu devenise mare șef! Cunoștea destul de bine limba rusă și chiar „rupea și nemțește”. La eliberarea lor, ofițerul german este invitat de Neciu, să-i facă o vizită acasă, la Suța Seacă. Apoi urma, ca ofițerul să fie condus la trenul care pleca din București spre Berlin. Neamțul, era îmbrăcat într-un costum de ofițer german, de o frumusețe și o sobrietate aparte, ce îți impunea respect, dar și admirație totodată, atât prin croiala sa, cât și prin fireturile și broderiile așezate ordonat și inteligent, pe veston, caschetă sau pantaloni. - Hai să facem o plimbare, înainte de plecare, prin pădurea Văcăreasca, să vezi și tu ținuturile noastre, i se adresă el ofițerului.

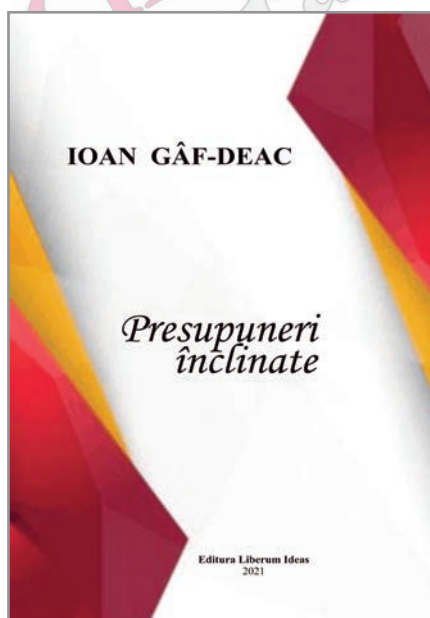
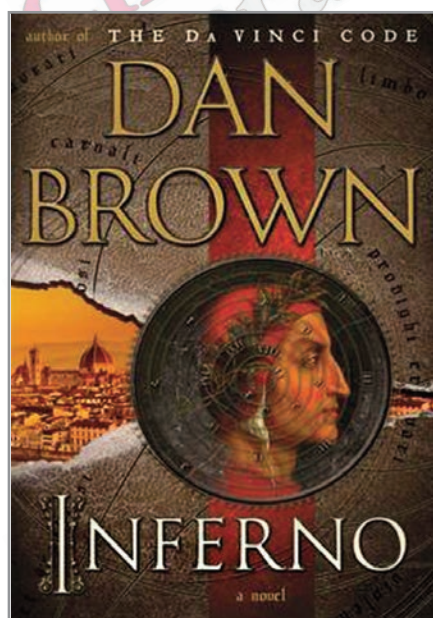
O pădure tânără, mixtă, cu stejari, carpeni, fagi, cireși, tei, iar cornii și mărăcinii, o făceau să fie aproape de nepătruns. Era foarte deasă și foarte întunecoasă. Când intrai în ea, simțeai imediat cum te străbate un fior rece pe șira spinării. Dar când înfloreau teii, mirosul lor atenua mult acea teamă de necunoscut, de întuneric în miez de zi, de spaima de a te întâlni cu cine știe ce jivină. Mie, îmi era frică atunci dar și acum, cel mai mult, de șerpi. Sunt neprevăzuți în atac. Păi nu degeaba avem în zicerile populare: „Un șarpe de om”, „o viperă de femeie”, „ai crescut un șarpe la sân”, e „fiul șarpelui”.

Și au plecat. Un ofițer, îmbrăcat în haine frumoase de grad, din armata germană și un sătean îmbrăcat în civil. - Uite, acolo este pădurea Văcăreasca, dincolo de islaz, aproape de Dealul Badii, zise Neciu cu un glas molcom, schițând un zâmbet forțat, să acopere cumva, dacă ar fi fost cazul, tremurul vocii sale. Pășeau amândoi, agale, prin iarba din Iova, apoi pe la Muscalu și încet, încet, au ajuns sus, în Dealu Badii. Pădurea era la câțiva pași. Măreață! - Frumoasă pădure, zise ofițerul, într-o românească cu accent german. - Da frumoasă, sigur ca da, frumoasă, zise și Neciu, încet, parcă mai mult pentru el și lovi puternic, cu piciorul, un burete lăptos, ce se afla în calea sa. S-a făcut seară, s-a făcut noapte și tot așa până într-o zi, când tata îl vede pe Neciu, îmbrăcat cu haine ofițerești și cu cizme din piele neagră, tot ofițerești, cântând de unul singur pe Coasta bisericii; „Prin pădurea bradului, trece mama Radului”...

Din cartea în lucru – „Eu și neamul meu - Amintiri și reflecții”

Cărți din biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„Nu lăsați proștii să se manifeste.
Chiar și cele mai «bune» intenții ale lor pot face rău”